

แผนการจัดการเรียนรู้ มัธยมศึกษาตอนปลาย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

พบกลุ่ม

ศูนย์การศึกษาออกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศีร์ษะเกษ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำนำ

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา ประจำภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ของศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีรัตนนิคม ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา ตามแผนการลงทะเบียนเรียน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ หลักสูตร
การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาบังคับ รายวิชาเลือกบังคับและรายวิชาเลือกเสรี จำนวน ๖ วิชา ได้แก่ วิชาทักษะการ
เรียนรู้ (ทร๓๑๐๐๑) วิชาภาษาไทย (พท ๓๑๐๐๑) วิชาเศรษฐกิจพอเพียง (ทช ๓๑๐๐๑) วิชาวิทยาศาสตร์(พว
๓๒๐๑๑) วิชาหลักไทย(พท๓๓๐๑๕)และวิชาทักษะการคิดตัดสินใจและแก้ปัญหา(ทร๐๓๐๑๑) ซึ่งมีรายละเอียด
ประกอบด้วย ตารางวิเคราะห์เนื้อหา แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา ใบความรู้ ใบงาน เฉลยใบงานและ
บันทึกหลังสอน

ในการจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา ฉบับนี้ได้รับความร่วมมือร่วมใจอย่างดียิ่งจากผู้บริหาร ข้าราชการ
ครูอาสาสมัครฯ ครู กศน. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนเกิดกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วนตาม
ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

ขอขอบคุณ คณะผู้บริหาร ข้าราชการ ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาครั้ง
นี้ประสบความสำเร็จเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับ
ผู้นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คณะผู้จัดทำ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีรัตนนิคม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายภาคเรียน	๑
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑ ปฐมนิเทศน์ศึกษา ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๒	๓
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๒ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การเรียนรู้ด้วยตนเอง	๖
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๓ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การใช้แหล่งเรียนรู้	๑๘
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๔ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การใช้แหล่งเรียนรู้	๓๑
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๕ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การคิดเป็น	๓๗
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๖ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การจัดการความรู้	๔๕
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๗ วิชาทักษะการเรียนรู้ : การวิจัยอย่างง่าย	๕๒
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๘ วิชาการตัดสินใจและการแก้ปัญหา : ทักษะการคิด	๕๙
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๙ วิชาภาษาไทย : การพูด	๖๘
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๐ วิชาภาษาไทย : การอ่าน	๙๒
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๑ วิชาภาษาไทย : การเขียน	๑๐๕
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๒ วิชาภาษาไทย : การวรรณคดีและวรรณกรรมภาษาไทย	๑๑๖
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๓ วิชาหลักไทย : การสร้างคำ ประโยค	๑๒๗
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๔ วิชาเศรษฐกิจพอเพียง : ชุมชนพอเพียง	๑๔๘
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๕ วิชาเศรษฐกิจพอเพียง : สถานการณ์โลกกับความพอเพียง	๑๖๕
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๖ วิชาวิทยาศาสตร์ : หลักวิทยาศาสตร์ สมบัติวัสดุ	๑๗๓
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๗ วิชาวิทยาศาสตร์ : มลพิษจากการผลิตและการใช้งาน	๑๘๕
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๘ วิชาวิทยาศาสตร์ : หลักสะเต็มศึกษา	๑๙๐
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๙ วิชาวิทยาศาสตร์ : หลักสะเต็มศึกษาสำหรับการประดิษฐ์	๑๙๗
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๒๐ สอบปลายภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษาที่ ๒๕๖๒	๒๐๕
เอกสารอ้างอิง	๒๐๘
คณะผู้จัดทำ	๒๐๙

แผนการจัดการเรียนรู้รายภาคเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กศน. ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

ครั้งที่	ว/ด/ป	กิจกรรม/โครงการ	สถานที่	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๑	๑ พ.ย. ๖๒	โครงการปฐมนิเทศ นศ. ตำบล ภาคเรียน ๒/๖๒	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - ทำข้อตกลงการพบกลุ่ม	ครู กศน. ตำบล	
๒		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ <u>หัวเรื่อง</u> การเรียนรู้ด้วยตนเอง	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๓		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ <u>หัวเรื่อง</u> การใช้แหล่งเรียนรู้	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๔		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ <u>หัวเรื่อง</u> การใช้แหล่งเรียนรู้	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๕		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ <u>หัวเรื่อง</u> การคิดเป็น	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๖		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ <u>หัวเรื่อง</u> การจัดการความรู้	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๗		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ <u>หัวเรื่อง</u> การวิจัยอย่างง่าย	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๘		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา การคิดตัดสินใจและการ แก้ปัญหา <u>หัวเรื่อง</u> ทักษะการคิด	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๙		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทย <u>หัวเรื่อง</u> การพูด	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๑๐		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทย <u>หัวเรื่อง</u> การอ่าน	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๑๑		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทย <u>หัวเรื่อง</u> การเขียน	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	

ครั้งที่	ว/ด/ป	กิจกรรม/โครงการ	สถานที่	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๑๒		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทย <u>หัวเรื่อง</u> วรรณคดีและ วรรณกรรมภาษาไทยกับการ ประกอบอาชีพ	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๑๓		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา หลักไทย <u>หัวเรื่อง</u> การสร้างคำ ประโยค	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๑๔		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง <u>หัวเรื่อง</u> ชุมชนพอเพียง	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๑๕		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง <u>หัวเรื่อง</u> สถานการณ์โลกกับ ความพอเพียง	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๑๖		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา วิทยาศาสตร์ <u>หัวเรื่อง</u> หลักวิทยาศาสตร์	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๑๗		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา วิทยาศาสตร์ <u>หัวเรื่อง</u> มลพิษจากการผลิต และการใช้งาน	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๑๘		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา วิทยาศาสตร์ <u>หัวเรื่อง</u> หลักสะเต็มศึกษา	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๑๙		จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา วิทยาศาสตร์ <u>หัวเรื่อง</u> หลักสะ เต็มศึกษา สำหรับการประดิษฐ์ วัสดุอยู่แล้ว	กศน. ตำบล	- บรรยายให้ความรู้ - กิจกรรม - ใบงาน/ใบความรู้	ครู กศน. ตำบล	
๒๐		สอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาค เรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒	สนามสอบ ที่กำหนด	-ข้อสอบปลายภาค	คณะทำงาน	

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่

ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย ภาคเรียนที่ ๒/๖๒

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวข้อเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑	๑ พ.ย.๖๒	๑.ปฐมนิเทศนักศึกษา กศน.ภาคเรียนที่ ๒ ปี การศึกษา ๒๕๖๒	๑.ปฐมนิเทศนักศึกษา กศน.ภาคเรียนที่ ๒ ปี การศึกษา ๒๕๖๒ ๒.การใช้หลักสูตร สถานศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ๓.กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๔.กิจกรรมพัฒนาคุณภาพ ชีวิต(กพข.) ๕.วิธีการจัดการเรียนการ สอน ๖.การเทียบโอนผลการ เรียน ๘.การจบหลักสูตร	๑.แนะนำสถานศึกษา/คณะครู - กศน.อำเภอศรีรัตนคม - กศน.ตำบลย่านยาว ๒.ชี้แจงการจัดการเรียนหลักสูตรนอก ระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๑ - หลักการของหลักสูตร - จุดมุ่งหมายของหลักสูตร - ระดับการศึกษา - สาระการเรียนรู้ ๓.การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๔.การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ๕.การเทียบโอนผลการเรียน ๖.วิธีการจัดการเรียนการสอน ๗.	๑. คู่มือนักศึกษา	๑.การสังเกต ๒.การมีส่วนร่วม

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๒

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๓๑๐๐๑ จำนวน ๕ หน่วยกิต
กศน.อำเภอคีรีรัฐนิคม สำนักงาน กศน.จังหวัดสุราษฎร์ธานี
มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

๑. สามารถประมวลความรู้ ทำงานบนฐานข้อมูล และมีความชำนาญในการอ่าน ฟัง จดบันทึก เป็นสารสนเทศอย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว
๒. สามารถวางแผนและใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างคล่องแคล่วจนเป็นลักษณะนิสัย
๓. สามารถสรุป องค์ความรู้ใหม่ นำไปสร้างสรรค์สังคมอุดมปัญญา
๔. ความสามารถในการฝึกทักษะการคิดเป็นที่ซับซ้อนเชื่อมโยงกับคุณธรรม จริยธรรม ที่เกี่ยวข้องกับการปรัชญาคิดเป็นและสามารถระบุถึงปัญหาอุปสรรคการพัฒนากระบวนการคิดเป็น และการแก้ไข
๕. สามารถวางแผนการวิจัย ดำเนินการตามแบบแผนอย่างถูกต้อง
๖. สามารถวางแผนประยุกต์ใช้ทักษะการเรียนรู้และศักยภาพหลักของพื้นที่เป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถในการแข่งขันใน ๕ กลุ่ม อาชีพใหม่

หัวเรื่อง ๑. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ตัวชี้วัด

- ๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญ และกระบวนการของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ๒ ปฏิบัติการฝึกทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และการวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- ๓ ฝึกปฏิบัติทักษะการพูดและการทำแผนผังความคิด
- ๔ อธิบายปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอน เสริม)	
๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญ และกระบวนการของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ๒ ปฏิบัติการฝึกทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา และเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และการวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ๓ ฝึกปฏิบัติทักษะการพูดและการทำแผนผังความคิด ๔ อธิบายปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ	๑. ความหมาย ความสำคัญ และกระบวนการของการเรียนรู้ด้วยตนเอง	✓			
	๒. ทักษะพื้นฐานทางการศึกษาหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหาและเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง	✓			
	๓. ทักษะการพูดและการทำแผนผังความคิด		✓		
	๔. ปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ		✓		

หัวเรื่อง ๒. การใช้แหล่งเรียนรู้

ตัวชี้วัด

๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญ ประเภทแหล่งเรียนรู้ การใช้ห้องสมุดและ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่สำคัญ รวมทั้งการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของตนเอง

๒ บ่งชี้ข้อดีข้อเสียของแหล่งเรียนรู้

๓ ปฏิบัติการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆได้เหมาะสม

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญ ประเภทแหล่งเรียนรู้ การใช้ห้องสมุดและ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่สำคัญ รวมทั้งการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของตนเอง	๑. ความหมาย ความสำคัญ ประเภท แหล่งเรียนรู้ การเข้าถึง สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ อื่น ๆ ที่สำคัญ รวมทั้งการใช้ อินเทอร์เน็ตเพื่อการ เรียนรู้ของตนเอง		✓		
๒ บ่งชี้ข้อดีข้อเสียของแหล่งเรียนรู้	๒. ข้อควรคำนึงใน การศึกษาเรียนรู้กับ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้ง นวัตกรรมและเทคโนโลยี		✓		
๓ ปฏิบัติการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆได้เหมาะสม					

หัวเรื่อง ๓. การจัดการความรู้

ตัวชี้วัด

๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญ หลักการ กระบวนการจัดการความรู้ การรวมกลุ่มเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้ได้

๒ ปฏิบัติการด้านทักษะกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองและด้วยการรวมกลุ่มปฏิบัติการได้

๓ สรุปลงค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวได้

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญ หลักการ กระบวนการจัดการความรู้ การรวมกลุ่มเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้ได้	๑. ความหมาย ความสำคัญ หลักการ กระบวนการจัดการความรู้ การรวมกลุ่มเพื่อต่อยอดความรู้ การพัฒนาขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้	✓			
๒ ปฏิบัติการด้านทักษะกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเองและด้วยการรวมกลุ่มปฏิบัติการได้	๒. ทักษะกระบวนการจัดการความรู้ด้วยตนเอง และด้วยการรวมกลุ่มปฏิบัติการ		✓		
๓ สรุปลงค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวได้	๓. สรุปลงค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำสารสนเทศองค์ความรู้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว		✓		

หัวเรื่อง ๔. การคิดเป็น

ตัวชี้วัด

๑. อธิบายความหมาย ความสำคัญของการคิดเป็น
๒. รวบรวมและวิเคราะห์สภาพปัญหา ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และคิดวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูล ด้านตนเอง ด้านวิชาการ และด้านสังคม สิ่งแวดล้อม
๓. กำหนดแนวทางทางเลือกที่หลากหลายในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความสุขการประยุกต์ใช้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง ครอบครัวและชุมชน/สังคม

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหาง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. อธิบายความหมาย ความสำคัญของการคิด เป็น	๑. ความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษา ผู้ใหญ่/ การศึกษานอกระบบที่ เชื่อมโยงมาสู่ปรัชญา คิดเป็น	✓	✓ ✓		
๒. รวบรวมและ วิเคราะห์สภาพปัญหา ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และคิด วิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูล ด้านตนเอง ด้าน วิชาการ และด้าน สังคม สิ่งแวดล้อม	๒. ความหมาย ความสำคัญของ การคิดเป็น ๓. การรวบรวมและวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ของตนเอง ครอบครัว ชุมชนและคิดวิเคราะห์ โดยใช้ ข้อมูลด้านตนเอง ด้านวิชาการ และด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ๔. กระบวนการและเทคนิคการ เก็บข้อมูลการวิเคราะห์ และ สังเคราะห์ข้อมูลทั้ง ๓ ประการ ของบุคคลครอบครัว และชุมชน เพื่อประกอบการคิด การตัดสินใจ ๕. การกำหนดแนวทางทางเลือกที่ หลากหลายในการแก้ปัญหาอย่างมี เหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม และ มี		✓ ✓		
๓. กำหนดแนวทาง ทางเลือกที่หลากหลาย ในการแก้ปัญหาอย่างมี เหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม และมี ความสุขการ ประยุกต์ใช้อย่างมี เหตุผลเหมาะสมกับ ตนเอง ครอบครัวและ ชุมชน/สังคม	๕. การกำหนดแนวทางทางเลือกที่ หลากหลายในการแก้ปัญหาอย่างมี เหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม และ มี ความสุขอย่างยั่งยืนการประยุกต์ใช้ อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน/สังคม				

หัวข้อ ๕. การวิจัยอย่างง่าย

ตัวชี้วัด

๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญการวิจัยอย่างง่าย กระบวนการและขั้นตอนของการดำเนินงาน

๒ อธิบาย และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสถิติง่าย ๆ เพื่อการวิจัย

๓ สร้างเครื่องมือการวิจัยอย่างง่าย

๔ ปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัยอย่างง่าย ๆ และมีทักษะการวิจัยในอาชีพ การเขียนรายงานวิจัย การนำเสนอและเผยแพร่งานวิจัย

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญการวิจัยอย่าง ง่าย กระบวนการและ ขั้นตอนของการดำเนินงาน	๑. ความหมาย ความสำคัญการ วิจัยอย่างง่าย กระบวนการและ ขั้นตอนของการดำเนินงาน		✓		
๒ อธิบาย และฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับสถิติง่าย ๆ เพื่อ การวิจัย	๒. สถิติง่าย ๆ เพื่อการวิจัย		✓		
๓ สร้างเครื่องมือการวิจัย อย่างง่าย	๓. การสร้างเครื่องมือการวิจัย		✓		
๔ ปฏิบัติการเขียน โครงการวิจัยอย่างง่าย ๆ และมีทักษะการวิจัยใน อาชีพ การเขียนรายงาน วิจัย การนำเสนอและ เผยแพร่งานวิจัย	๔. การเขียนโครงการวิจัยอย่าง ง่าย		✓		
	๕. ทักษะการวิจัยในอาชีพ การ เขียนรายงานวิจัย		✓		
	การนำเสนอและเผยแพร่งานวิจัย		✓		

หัวเรื่อง ๖ ทักษะการเรียนรู้และศักยภาพหลักของพื้นที่ในการพัฒนาอาชีพ ตัวชี้วัด

๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญของทักษะการเรียนรู้และศักยภาพหลักของพื้นที่ที่แตกต่างกัน

๒ ยกตัวอย่างเกี่ยวกับศักยภาพหลักของพื้นที่หลักที่แตกต่างกัน

๓ สามารถบอกหรือยกตัวอย่างเกี่ยวกับศักยภาพหลักของพื้นที่ของตนเอง

๔ ยกตัวอย่างอาชีพที่ใช้หลักการพื้นฐานของศักยภาพหลักในการประกอบอาชีพตามกลุ่มอาชีพใหม่ เช่น กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการ และการบริการ

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วย ตนเอง)	ปาน กลาง นำมา พบกลุ่ม	ยาก มาก (สอน เสริม)	
๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญของทักษะการ เรียนรู้และศักยภาพหลัก ของพื้นที่ที่แตกต่างกัน ๒ ยกตัวอย่างเกี่ยวกับ ศักยภาพหลักของพื้นที่หลัก ที่แตกต่างกัน ๓ สามารถบอกหรือ ยกตัวอย่างเกี่ยวกับศักยภาพ หลักของพื้นที่ของตนเอง ๔ ยกตัวอย่างอาชีพที่ใช้ หลักการพื้นฐานของ ศักยภาพหลักในการ ประกอบอาชีพตามกลุ่ม อาชีพใหม่ เช่น กลุ่มอาชีพ ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การ บริหารจัดการและการ บริการ	๑. ความหมาย ความสำคัญของศักยภาพหลักของ พื้นที่ ๒. กลุ่มอาชีพใหม่ ๕ ด้าน และศักยภาพหลักของพื้นที่ ๕ ประการ <u>กลุ่มอาชีพใหม่</u> ๑. กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม ๒. กลุ่มอาชีพด้านอุตสาหกรรม ๓. กลุ่มอาชีพด้านพาณิชยกรรม ๔. กลุ่มอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์ ๕. กลุ่มอาชีพด้านการบริหารจัดการและการบริการ <u>ศักยภาพหลักของพื้นที่</u> ๑. ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ๒. ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ๓. ศักยภาพของภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละ พื้นที่ ๔. ศักยภาพของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต ของแต่ละพื้นที่ ๕. ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ ๓. ตัวอย่างการวิเคราะห์ศักยภาพหลักของพื้นที่ ทั้ง ๕ ประการ ในกลุ่มอาชีพใหม่ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การ บริหารจัดการและการบริการ	✓ ✓ ✓ ✓			

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๒		๑. สามารถอธิบายและฝึกปฏิบัติทักษะการพูดและการทำแผนผังความคิด ๒. อธิบายปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ	๑. ทักษะการพูด และการทำแผนผังความคิด ๒. ปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนทักทายกล่าวนำ ถึงรูปแบบการเรียนรู้ของ กศน. ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันถึงความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองในหัวข้อทักษะการพูด และการทำแผนผังความคิดและปัจจัย ที่ทำให้การเรียนรู้ด้วยตนเองประสบความสำเร็จ - ครูผู้สอนอธิบายเรื่องทักษะพื้นฐานทางการศึกษาและกระบวนการในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขั้นสรุป ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงาน	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน แหล่งการเรียนรู้/ สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒. กศน.ตำบล ๓. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔. internet ๕. สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยู หนังสือวารสารต่างๆ	๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงาน

ใบความรู้เรื่อง การทำแผนผังความคิด (Mind Map)

การเขียนแผนผังความคิดคืออะไร

การเขียนแผนผังความคิด คือ การเอาความรู้มาสรุปรวมเป็นหมวดหมู่เพิ่มการใช้สี และใช้รูปภาพมาประกอบ ช่วยให้เรามองเห็นภาพรวมได้ชัดเจน

การทำแผนผังความคิด (Mind Map) กฎของการทำแผนผังความคิด

๑. เริ่มต้นด้วยภาพสีตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาพ ๆ เดียวมีค่ากว่าคำพันคำ ซ้ำยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย ให้วางกระดาษตามแนวนอน

๒. ใช้ภาพให้มากที่สุด ใน แผนผังความคิดของคุณ ตรงไหนที่ใช้ภาพได้ให้ใช้ก่อนคำหรือรหัสเป็นการช่วยการทำงานของสมอง ดึงดูดสายตาและช่วยจำ

๓. ควรเขียนคำบรรจงตัวใหญ่ ๆ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ เพื่อที่ว่าเมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่จะให้ภาพที่ชัดเจน สะดุดตาอ่านง่าย และก่อผลกระทบต่อความคิดมากกว่า การใช้เวลาเพิ่ม อีกเล็กน้อยในการเขียนตัวให้ใหญ่อ่านง่ายชัดเจน จะช่วยให้เราสามารถประหยัดเวลาได้เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่อีกครั้ง

๔. เขียนคำเหนือเส้นและแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้แผนผังความคิดมีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ

๕. คำควรมีลักษณะเป็น “หน่วย” เช่น คำละเส้น เพราะจะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้อย่างอิสระเปิดทางให้แผนผังความคิดคล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น

๖. ใช้สี ให้ทั่วแผนผังความคิด เพราะสีช่วยยกระดับความจำเพลลิตา กระตุ้นสมองซีกขวา

๗. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ควรปล่อยให้ห้วงคิดมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่ามัวแต่คิดว่า จะเขียนลงตรงไหนดี หรือว่าจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะลัวแต่จะทำงานล่าช้าไปอย่างน่าเสียดาย

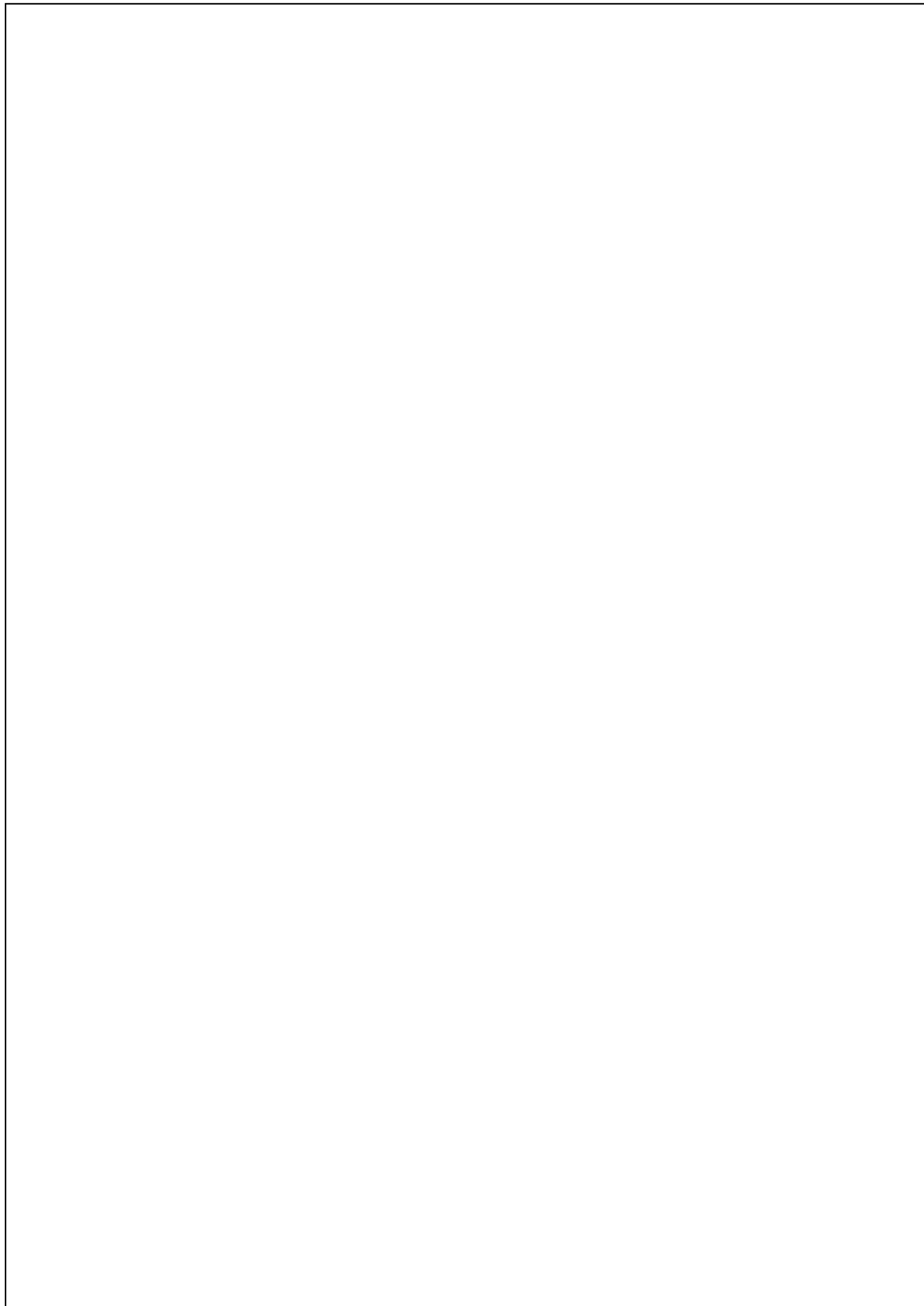
หลักของแผนผังความคิด (Mind Map) คือ การฟื้นความจำในทุกเรื่องที่ห้วงคิดนี้ก่อกอจากกรอบศูนย์กลางความคิด สมองของคุณสามารถจะจดประกายความคิดต่าง ๆ ได้เร็วกว่าที่มีมือคุณเขียนทัน คุณจึงต้องเขียนแบบไม่หยุดเลย เพราะถ้าคุณหยุด คุณจะสังเกตได้ว่าปากกาหรือดินสอของคุณยังคงขยุกขยิกต่อไปบนหน้ากระดาษ ในช่วงที่คุณสังเกตเห็นนี้ก็อย่าปล่อยให้ผ่านไป จงรีบเขียนต่ออย่างกังวลถึงลำดับ หรือการจัดองค์ประกอบให้ดูดี เพราะในที่สุดมันก็จะลงตัวไปเอง หรือไม่อย่างนั้นค่อยมาจัดอีกครั้งในตอนท้ายเป็นครั้งสุดท้ายก็ย่อมได้

แผนผังความคิด (Mind Map) จะช่วยให้เราฝึกคิดเป็นรูปภาพจำเป็นภาพ เป็นสี ซึ่งก็ตรงกับลักษณะการจำตามธรรมชาติ

ใบงาน เรื่องแผนผังความคิด

ข้อที่ ๑ กิจกรรม “ตัวของฉัน” ให้ผู้เรียนใช้กฎของแผนผังความคิด (Mind Map) โดยให้เขียนแผนผังความคิด (Mind Map) ในหัวข้อ “ตัวของฉัน”

ข้อที่ ๒ กิจกรรม “สาระทักษะการเรียนรู้”ให้ผู้เรียนใช้กฎของแผนผังความคิด (Mind Map) โดยให้เขียน
แผนผังความคิด (Mind Map) ในหัวข้อ “สาระทักษะการเรียนรู้” โดยสรุปให้ได้เนื้อหาครอบคลุมรายวิชา
สาระทักษะการเรียนรู้ตามความเข้าใจของท่าน

..

.

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีร์ษะรินทร์

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๓

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การใช้แหล่งเรียนรู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๓		๑. อธิบาย ความหมาย ความสำคัญ ประเภทแหล่ง เรียนรู้ การใช้ ห้องสมุดและ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่สำคัญ รวมทั้ง การใช้ อินเทอร์เน็ตเพื่อ การเรียนรู้ของ ตนเอง	๑.. ความหมาย ความสำคัญ ประเภท แหล่งเรียนรู้ การเข้าถึง สารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ อื่น ๆ ที่สำคัญ รวมทั้ง การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อ การเรียนรู้ของตนเอง	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องแหล่ง เรียนรู้ที่มีอยู่รอบตัวเราและแหล่งเรียนรู้ที่ สำคัญในประเทศไทย ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อธิบายความหมาย ความสำคัญ ประเภท แหล่งเรียนรู้ การใช้ห้องสมุดและ แหล่ง เรียนรู้อื่น ๆ ที่สำคัญ รวมทั้งการใช้ อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของตนเอง ขั้นสรุป ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงานให้ไปศึกษาเรียนรู้จาก แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน ๔. ตัวอย่างข้อเว็บไซต์ใน การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้/สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒. กศน.ตำบล ๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๔. สถานที่สำคัญใน อำเภอ ๕. Internet ศูนย์ ICT ประจำตำบลต่างๆ	๑. สังเกตพฤติกรรม ระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการ ทำกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑.ใบงาน เกณฑ์การวัดผล ประเมินผล ๑. นักศึกษามีผล คะแนนในการ ทดสอบไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐ ๒ การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมกลุ่ม

ประเภทแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ ซึ่งได้นักวิชาการได้ให้ไว้อย่างหลากหลาย แต่ เมื่อสังเคราะห์แล้ว ความหมายเหล่านั้น มีความใกล้เคียงกันมาก ฉะนั้น ความหมาย ของแหล่งเรียนรู้นั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจของแต่ละท่าน และในวันนี้ จะกล่าวถึง ประเภทของแหล่งเรียนรู้บ้าง ซึ่งได้นักวิชาการหลายท่านได้จำแนกประเภทไว้ แต่ยังคงมีความคล้ายคลึงกันอยู่นั่นเอง

ประเภทของแหล่งเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารพบว่าได้มีผู้แบ่งกลุ่มหรือประเภทแหล่งการเรียนรู้ไว้หลายลักษณะ ดังนี้

เกษม คำบุตดา (๒๕๕๐ : ๑๐) ได้จำแนกแหล่งการเรียนรู้ออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู เพื่อนในห้องเรียน เพื่อนต่างห้องเรียน เพื่อต่างระดับ บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชน เป็นต้น

๒. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ ได้แก่ สถานที่ต่างๆ ภายในโรงเรียนและชุมชน เช่น ห้องสมุด วัด ตลาด ร้านค้า สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โบราณสถาน สวนสัตว์ เป็นต้น

๓. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ ห้วย หนอง คลอง สวนสาธารณะ ป่า ต้นไม้ ไร่ ไร่นา อุทยานธรรมชาติ รวมทั้งสัตว์ต่างๆ เช่น สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า เป็นต้น

๔. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา นิตยสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว ป้ายโฆษณาต่างๆ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เสียงตามสาย เกมคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ เป็นต้น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม (๒๕๔๕ : ๖) ได้จำแนกแหล่งการเรียนรู้ไว้ ๓ ประเภท ได้แก่

๑. แหล่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จากสภาพจริง เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนพฤกษศาสตร์ ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ฝนตก แดดออก น้ำท่วม ความแห้งแล้ง ฯลฯ

๒. แหล่งการเรียนรู้ที่จัดหรือสร้างขึ้น ซึ่งมีในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้สะดวกและรวดเร็ว

๒.๑ แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สนามกีฬา ฯลฯ

๒.๒ แหล่งการเรียนรู้นอกสถานศึกษา ได้แก่ ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ สถาบันค้นคว้าวิจัย แหล่งวิชาการ แหล่งบริการ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ห้องสมุดประชาชน ศูนย์กีฬา ศูนย์การค้า ฯลฯ

๓. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาในสาขาอาชีพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๗ : ๓-๔) ได้จัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ ได้หลายแบบตามความสอดคล้องกับโรงเรียนแต่ละแห่งเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการใช้

แบบที่ ๑ จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้

๑. แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่

แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ลำธาร กรวด หิน ดิน หวาย ชายทะเล

๒. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างเพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม

ตลอดจนเทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกของมนุษย์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน สถาบันทางการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ

๓. บุคคล เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ คุณธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ทั้งด้านการประกอบอาชีพและการสืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์และผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ

แบบที่ ๒ จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้

๑. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เดิมจะมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นหลัก คือ ครู อาจารย์ ห้องเรียน ห้องสมุด ต่อมามีการพัฒนาเป็นห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้องศิลปะ เป็นต้น ตลอดจนการใช้อาคารสถานที่บริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องอาหาร สนาม ห้องน้ำ สวนดอกไม้ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในโรงเรียน เป็นต้น

๒. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ครอบคลุมทั้งด้านสถานที่และบุคคล ซึ่งอาจอยู่ในชุมชนใกล้เคียง โรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนพานักเรียนไปศึกษาหาความรู้เช่น แม่น้ำ ภูเขา ชายทะเล วัด ตลาด ห้องสมุดประชาชน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย สวนสาธารณะ สวนสัตว์ หุ่นา สวนผัก สวนผลไม้

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ (๒๕๓๗ : ๕๘-๕๙) แบ่งแหล่งการเรียนรู้ออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล หมายถึง บุคคลที่สามารถให้ข้อมูลข่าวสารกับผู้อื่นได้ ซึ่งได้แก่ สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ จากประสบการณ์ของตนเอง เป็นต้น ซึ่งแหล่งบุคคลนี้จะเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบสองทางมากกว่าแหล่งการเรียนรู้ประเภทอื่นๆ

๒. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อมวลชน เป็นแหล่งที่เป็นการให้ข้อมูล ข่าวสาร โดยผ่านทางสื่อมวลชนประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสารต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสื่อมวลชนจะสามารถเข้าถึงผู้ใช้ได้อย่างกว้างขวางแต่การสื่อสารจากแหล่งสื่อมวลชนจะเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว

๓. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสถาบัน เป็นองค์กรซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐบาล หรือเอกชน เพื่อทำหน้าที่ในการแสวงหาสารสนเทศแล้วนำมาวิเคราะห์ จัดเก็บ และให้บริการ เผยแพร่ ได้แก่ ห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศ แหล่งข้อมูลของหน่วยงานองค์กรทางราชการ สมาคมวิชาชีพ เป็นต้น

Ramirez (๑๙๕๔ : ๓๘๖) จำแนกแหล่งความรู้ในชุมชนออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. แหล่งความรู้ที่เป็นธรรมชาติ อาทิ แสงแดด อากาศ ดิน น้ำ เป็นต้น
๒. แหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน
๓. แหล่งความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ได้แก่ แหล่งความรู้ที่เกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ การคิดประดิษฐ์สิ่งต่างๆ เช่น เครื่องยนต์

๔. แหล่งความรู้ที่เป็นสถาบัน ได้แก่ สถาบันต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น โรงเรียน โบสถ์ เป็นต้น

Jarolimek (๑๙๖๙ : ๑๘๙) จำแนกแหล่งความรู้ออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ประเภทที่เป็นวัสดุในการอ่าน (Reading Materials) ได้แก่ หนังสือ จุลสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ

๒. ประเภทที่ไม่ใช้วัสดุในการอ่าน (Non-Reading Materials) ได้แก่ ภาพยนตร์ รูปภาพ ฟิล์มสตริป เครื่องบันทึกเสียง แผนที่ ลูกโลก และแหล่งวิทยาการอื่นๆ

Nichols (๑๙๗๑ : ๓๔๒) แบ่งประเภทของแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน ดังนี้

๑. ผู้ชำนาญพิเศษ เช่น นักดนตรี จิตรกร ผู้ชำนาญงานพิเศษ นักกีฬา พนักงานซื้อขายและบริการ พ่อค้า นักธุรกิจ นายธนาคาร นักอุตสาหกรรม ช่างนา

๒. พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง

๓. ตัวแทนองค์กรต่างๆ ได้แก่ ตัวแทนของสังคม เทศบาล ศูนย์วัฒนธรรมหรือหน่วยงานอื่นๆ

๔. ผู้แทนทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม ได้แก่ บุคคลที่ทำงานทางด้านธุรกิจการค้าขายหรือโรงงานอุตสาหกรรม เช่น บริษัทขนส่ง เหมืองแร่ บริษัทห้างร้านต่างๆ

๕. ผู้แทนรัฐบาล เช่น ตำรวจ เทศมนตรี เจ้าหน้าที่อนามัย เป็นต้น

๖. คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ประชาชน เช่น กรรมการศึกษาโรงเรียน คณะที่ปรึกษาให้โรงเรียน คณะครูภายในโรงเรียน เป็นต้น

๗. ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย พืช สัตว์ป่า น้ำ ดิน แร่ และวัสดุชนิดต่างๆ ทางธรรมชาติ

๘. สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคารสถานที่ เครื่องบิน ถนน รถไฟ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ปูนียสถาน เป็นต้น

จากการจำแนกประเภทของแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่รอบๆ ตัวเรา จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปมากมายหลายประเภท สามารถได้สรุปแหล่งการเรียนรู้ออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู ปรากฏ ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักการศึกษา นักวิจัย ผู้ประกอบการต่างๆ

๒. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ เช่น โรงเรียน ห้องสมุด สถานประกอบการต่างๆ ศาสนสถาน แพลงเกษตร สถานที่ทางธรรมชาติต่าง เป็นต้น

๓. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อสารสนเทศ และสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ สื่อทางคอมพิวเตอร์ ผลงานประดิษฐ์คิดค้น นวัตกรรมต่างๆ เป็นต้น

แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน
เรื่องแหล่งเรียนรู้

๑. ข้อใดเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ มากที่สุด
 - ก. ห้องสมุด
 - ข. สวนสาธารณะ
 - ค. อินเทอร์เน็ต
 - ง. อุทยานแห่งชาติ
๒. ห้องสมุดประเภทใดที่เก็บรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาเฉพาะวิชา
 - ก. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี”
 - ข. ห้องสมุดโรงเรียนสวนกุหลาบ
 - ค. ห้องสมุดมารวย
 - ง. ห้องสมุดอำเภอ
๓. แหล่งเรียนรู้ หมายถึงข้อใด
 - ก. สถานที่ให้ความรู้ตามอัธยาศัย
 - ข. แหล่งค้นคว้าเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง
 - ค. แหล่งรวบรวมความรู้และข้อมูลเฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง
 - ง. แหล่งข้อมูลและประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง
๔. ถ้านักศึกษาต้องการรู้เกี่ยวกับโลกและดวงดาว ควรไปใช้บริการแหล่งเรียนรู้ใด
 - ก. ห้องฟ้าจำลอง
 - ข. เมืองโบราณ
 - ค. พิพิธภัณฑ์
 - ง. ห้องสมุด
๕. หนังสือประเภทใดที่ห้ามยืมออกนอกห้องสมุด
 - ก. เรื่องแปล
 - ข. หนังสืออ้างอิง
 - ค. นวนิยาย เรื่องสั้น
 - ง. วารณกรรมสำหรับเด็ก
๖. เหตุใดห้องสมุดจึงต้องกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติในการเข้าใช้บริการ
 - ก. เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้บริการ
 - ข. เพื่อสนองความต้องการแก่ผู้ใช้บริการ
 - ค. เพื่อให้การบริหารงานห้องสมุดเป็นไปอย่างเรียบร้อย
 - ง. เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความเสมอภาคแก่ผู้ใช้บริการ

๗. การจัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุดเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุด เป็นบริการประเภทใด

- ก. บริการข่าวสารข้อมูล
- ข. บริการสอนการใช้ห้องสมุด
- ค. บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด
- ง. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

๘. ความสำคัญของห้องสมุดข้อใดที่ช่วยให้ผู้ใช้บริการมีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

- ก. ช่วยให้รู้จักแบ่งเวลาในการศึกษาหาความรู้
- ข. ช่วยให้มีความรู้เท่าทันโลกยุคใหม่ตลอดเวลา
- ค. ช่วยให้มีความรักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
- ง. ช่วยให้ระวังรักษาทรัพย์สิน สิ่งของของห้องสมุด

๙. ห้องสมุดประเภทใดให้บริการทุกเพศ วัย และความรู้

- ก. ห้องสมุดเฉพาะ
- ข. ห้องสมุดโรงเรียน
- ค. ห้องสมุดประชาชน
- ง. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

๑๐. ห้องสมุดมารวยเป็นห้องสมุดประเภทใด

- ก. ห้องสมุดเฉพาะ
- ข. ห้องสมุดโรงเรียน
- ค. ห้องสมุดประชาชน
- ง. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

๑๑. ข้อใดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการทำกิจกรรมทางศาสนาและสอนคนให้เป็นคนดี

- ก. วัด
- ข. มัสยิด
- ค. โบสถ์
- ง. ถูกทุกข้อ

๑๒. ข้อใดต่อไปนี้เป็นประโยชน์ที่ได้รับจากอินเทอร์เน็ต

- ก. ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์
- ข. ใช้ค้นหาข้อมูลทำรายงาน
- ค. ดาวน์โหลดโปรแกรม
- ง. ถูกทุกข้อ

๑๓. เว็บไซต์คืออะไร

- ก. แหล่งรวมเว็บเพจ
- ข. แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูล
- ค. ส่วนที่ช่วยค้นหาเว็บเพจ
- ง. คอมพิวเตอร์เก็บเว็บเพจ

๑๔. เว็บเพจเปรียบเทียบกับสิ่งใด

- ก. ลิ่นชัก
- ข. แฟ้มเอกสาร
- ค. หนังสือ
- ง. หน้าหนังสือ

๑๕. ถ้าหากหน้าเว็บเพจโหลดไม่สมบูรณ์ ต้องแก้ไขอย่างไร?

- ก. กดปุ่มกากบาท
- ข. กดปุ่ม Refresh
- ค. คลิกเมาส์ที่ปุ่ม
- ง. กดปุ่ม Refresh และคลิกเมาส์ที่ปุ่ม

๑๖. E-mail ใดต่อไปนี้ได้มาฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่าย

- ก. Supha@ksc.net.th
- ข. Nattaya๕๐๐๑@hotmail.com
- ค. Jan@inet.co.th
- ง. เสียค่าใช้จ่ายทั้งหมด

๑๗. จดหมายฉบับใดต่อไปนี้จะถูกนำไปเก็บไว้ในโฟลเดอร์ Junk mail

- ก. จดหมายที่มีการแนบไฟล์ภาพ และไฟล์เอกสารมาพร้อมกับจดหมาย
- ข. จดหมายที่ผู้รับได้เปิดอ่านเรียบร้อยแล้ว และทำการลบทิ้งไปแล้ว
- ค. จดหมายที่มีข้อความอวยพรจากบุคคลที่เราไม่รู้จัก
- ง. จดหมายโฆษณาาลดน้ำหนักจากบริษัทหรือร้านขายยา

๑๘. ในการใช้งาน Hotmail เมื่อเราลืมรหัสผ่าน เราสามารถเรียกค้นรหัสผ่านของเราได้โดยอะไร

- ก. Sign-out Name
- ข. Sign-in Name
- ค. Secret Question
- ง. ถูกทุกข้อ

แนวคำตอบ

๑.ค ๒.ค ๓.ง ๔.ก ๕.ป ๖.ง ๗.ค ๘. ง ๙.ค

๑๐.ก ๑๑.ง ๑๒.ง ๑๓.ป ๑๔.ง ๑๕.ป ๑๖.ป ๑๗.ง ๑๘.ค

ใบความรู้ที่ 1 เรื่องแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้

ความหมายของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

1. แหล่งการศึกษาตามอัธยาศัย
2. แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. แหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
4. แหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ
5. แหล่งสร้างเสริมความรู้ ความคิดวิทยาการและประสบการณ์

ประเภทของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ จำแนกตามลักษณะที่ดังได้ ดังนี้

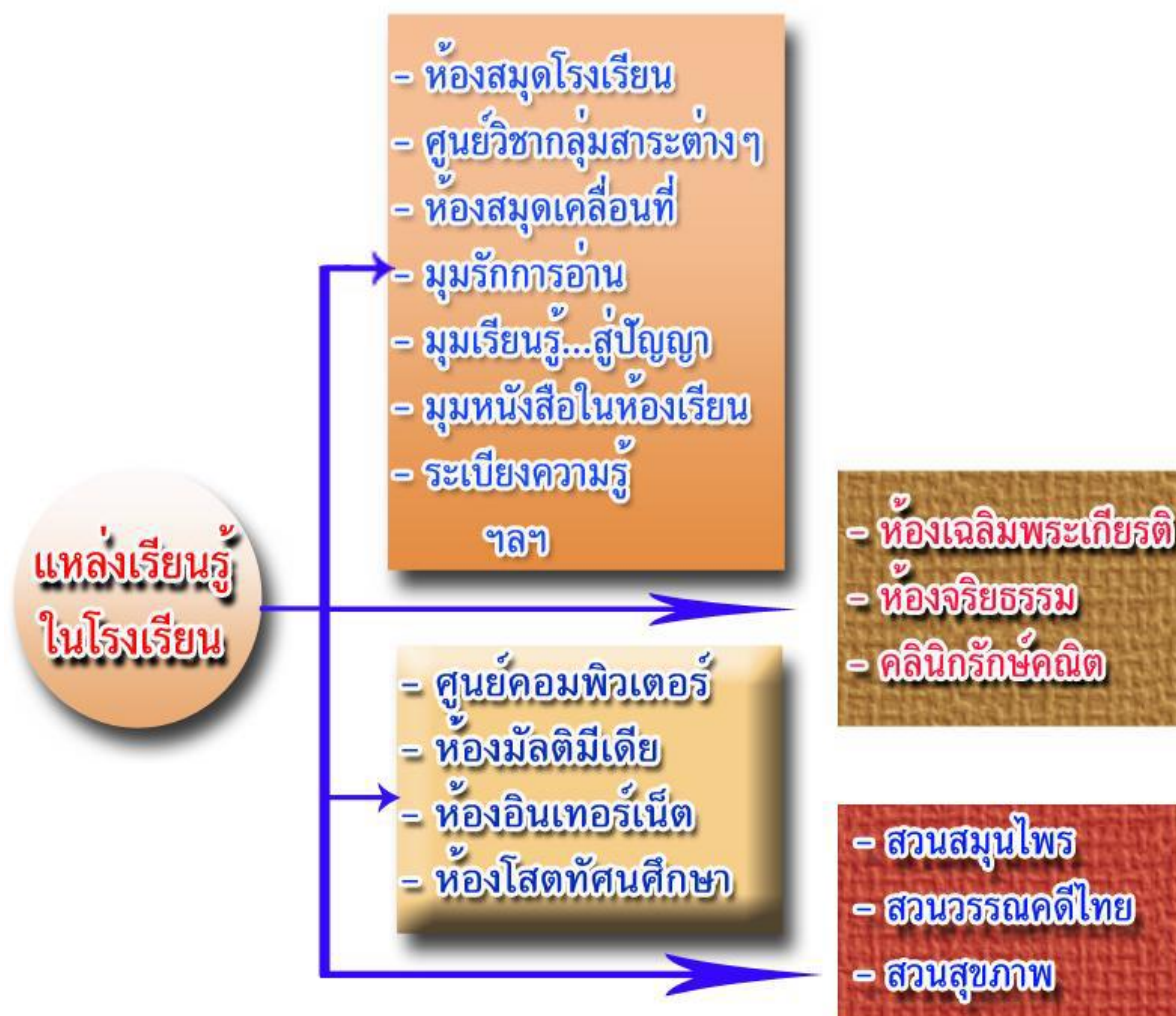
1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
2. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

1. เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีแหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้วิทยาการ และสร้างเสริมประสบการณ์ที่กว้างขวางหลากหลาย
2. เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. เพื่อจัดระบบและพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศและแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน
4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการจัดแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

๑. เป็นแหล่งการศึกษาตลอดชีวิตที่ประชาชนสามารถหาความรู้ต่างๆได้ด้วยตนเองตลอดเวลา ๒. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษาที่หลากหลายสามารถเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัย ๓. เป็นเครื่องมือที่สำคัญของบุคคลแห่งการเรียนรู้ ในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะสวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬา สถานประกอบการ วัด ครอบครัว ชุมชน องค์การภาครัฐและภาคเอกชน แหล่งข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เป็นต้น

การสำรวจแหล่งเรียนรู้

๑.ชื่อแหล่งเรียนรู้.....

๒.ที่ตั้ง/ที่อยู่ เลขที่..... หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ.....

จังหวัด..... โทรศัพท์..... เว็บไซต์.....

๓.เจ้าของ/ผู้ครอบครอง/ผู้จัดการแหล่งเรียนรู้

ส่วนราชการ วัด โบสถ์ มัสยิด เอกชน ชุมชน อ

องค์กรชุมชน อื่นๆ.....(ระบุ)

๔.ข้อมูลบุคคลของแหล่งเรียนรู้สำหรับติดต่อ.....

สถานที่ติดต่อ..... โทรศัพท์.....

๕.ประเภทของแหล่งเรียนรู้.....

๖.ความรู้ที่สามารถเรียนได้จากแหล่งเรียนรู้แห่งนี้

๑.....๒.....๓.....

..

ผู้บันทึก.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๔

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การใช้แหล่งเรียนรู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๔		๑. บ่งชี้ข้อดีข้อเสียของแหล่งเรียนรู้ ๒. ปฏิบัติการเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้เหมาะสม	๑..ข้อควรคำนึงในการศึกษาเรียนรู้กับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งนวัตกรรมและเทคโนโลยี	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน -ครูผู้สอนพูดคุยกับนักศึกษาเรื่องแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่รอบตัวเราและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในประเทศไทย -การใช้แหล่งเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันอภิปรายถึงข้อดีและข้อเสียของแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ ขั้นสรุป ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงานให้ไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน ๔. ตัวอย่างชื่อเว็บไซต์ในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้/สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒. กศน.ตำบล ๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๔. สถานที่สำคัญในอำเภอ ๕. Internet ศูนย์ ICT ประจำตำบลต่างๆ	๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑.ใบงาน เกณฑ์การวัดผล ประเมินผล ๑. นักศึกษามีผลคะแนนในการทดสอบไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ๒. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม

ชนิดของสื่อเพื่อการเรียนรู้

๑. การสาธิต คือ การอธิบายถึงข้อเท็จจริงหรือแบ่งความคิดหรือกระบวนการต่างๆ ให้ผู้ฟังแลเห็นไปด้วย
๒. การศึกษานอกสถานที่ การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
๓. นิทรรศการ การจัดแสดงสิ่งต่างๆ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ชม
๔. โทรทัศน์และภาพยนตร์ ได้เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงในเวลาเดียวกันและยังสามารถแพร่ และถ่ายทอดเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นได้ด้วย
๕. ภาพนิ่ง การบันทึกเสียง และวิทยุ
ภาพนิ่งสามารถจำลองความเป็นจริงมาให้เราศึกษาจนจได้
๖. ทัศนสัญลักษณ์ เช่น แผนภูมิแผนภาพ แผนที่ แผนผัง การ์ตูน เป็นต้น
ถ่ายทอดความหมายให้เข้าใจได้รวดเร็วขึ้น
๗. วจนสัญลักษณ์ ได้แก่ตัวหนังสือหรืออักษร สัญลักษณ์ทางคำพูดที่เป็นเสียงพูด
ต้องใช้ในการสื่อความหมายอยู่ตลอดเวลา

ประเภทของสื่อเพื่อการเรียนรู้

๑. สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์
รายงาน นิตยสารหนังสือเรียน การ์ตูนเอกสารประกอบการสอน บทเรียนต่างๆ
 ๒. สื่อเทคโนโลยี ได้แก่ สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น วิทยุทัศน์ แถบบันทึกเสียงสไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้ยังรวมถึงกระบวนการต่างๆ
ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน
เช่นการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียน, การสอน, การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
 ๓. สื่ออื่นๆ
บุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในสาขาต่างๆ
ไม่ว่าจะเป็นนักการศึกษา ศิลปิน นักการเมือง นักธุรกิจ ขาวนา ช่างซ่อม ฯลฯ
- กิจกรรมเทคนิควิธีการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเช่น เกม เพลง สถานการณ์จำลอง การทัศนศึกษา การทำโครงงานบทบาทสมมติ ฯลฯ แหล่งการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม สถานที่สำคัญที่ควรศึกษาเช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้โรงงาน สถานประกอบการ สถานที่ทางประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑ์ สำนักงาน ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ฯลฯ

ข้อดีข้อเสียของสื่อเพื่อการเรียนรู้

ข้อดี

๑. ช่วยเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น
๒. ใช้ง่าย เก็บรักษาง่าย พกพาได้สะดวก
๓. สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
๔. ง่ายต่อการใช้งาน
๕. ช่วยสนับสนุนให้มีสถานที่เรียนไม่จำกัดอยู่เพียงห้องเรียนเท่านั้น
๖. สามารถใช้สื่อมัลติมีเดียกับผู้เรียนได้ ทุกระดับอายุ และความรู้

ข้อจำกัด

๑. อาจเสียค่าใช้จ่ายมาก
 ๒. การออกแบบสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพเหมาะสมตามหลักทางจิตวิทยา และการเรียนรู้ว่ายังมีน้อย
 ๓. การออกแบบสื่อต้องอาศัยเวลา สติปัญญา และความสามารถเป็นอย่างยิ่ง
 ๔. มีตัวแปรที่เป็นปัญหามากเนื่องจากการควบคุมมาก เช่น ไฟฟ้าขัดข้อง ระบบ Server เป็นต้น
 ๕. เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงเร็วมาก
- ทำให้ผู้ผลิตสื่อมัลติมีเดียต้องหาความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเสมอ
๖. ต้องการทีมงานที่มีความชำนาญในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก

ใบงานเรื่องข้อดี ข้อเสียของแหล่งเรียนรู้

๑. ให้ท่านเปรียบเทียบข้อดีกับข้อเสียของแหล่งเรียนรู้มา ๒ ประเภท

(ให้ท่านเลือกประเภทของแหล่งเรียนรู้เอง)

แหล่งเรียนรู้ที่ ๑ ประเภท..... และแหล่งเรียนรู้ที่ ๒ ประเภท.....

แหล่งเรียนรู้	ข้อดี - ข้อเสีย
แหล่งเรียนรู้ที่ ๑ ประเภท	ข้อดี.....
.....	
.....	
.....	ข้อเสีย.....
.....	
.....	
แหล่งเรียนรู้ที่ ๒ ประเภท	ข้อดี.....
.....	
.....	
.....	ข้อเสีย.....
.....	
.....	

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๕

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การคิดเป็น

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๕		๑. อธิบายความหมาย ความสำคัญ ของการคิดเป็นได้อย่างถูกต้อง ๒. รวบรวมและวิเคราะห์สภาพปัญหา ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และ คติวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูล ด้านตนเอง ด้านวิชาการ และด้านสังคม สิ่งแวดล้อมในการแก้ปัญหาได้	๑. ความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ กับกระบวนการคิดเป็น การเชื่อมโยงสู่ปรัชญาคิดเป็น และการคิดการตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบแบบคนคิดเป็น ๒. ระบบข้อมูล การจำแนกลักษณะของข้อมูล การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลทั้งด้านวิชาการ ด้านตนเอง และสังคมสภาวะแวดล้อม โดยเน้นไปที่ข้อมูลด้านคุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ครอบครัวและชุมชน เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหาตามแบบอย่างของคนคิดเป็น ๓. กรณีตัวอย่าง และสถานการณ์จริงในการฝึกปฏิบัติเพื่อการคิด การแก้ปัญหา แบบคนคิดเป็น แก้ปัญหา แบบคนคิดเป็น	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน - ครูจัดเตรียมสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้การคิดเป็น -ครูทบทวนเนื้อหาสัปดาห์ที่แล้ว และให้ส่งรายงานสารสนเทศฯ คัดเลือกผลงานดีเด่นถอดบทเรียน และองค์ความรู้ให้กับผู้เรียน -นำเข้าสู่บทเรียนเรื่องการคิดเป็น ขั้นสอน - แจกใบความรู้เรื่องการคิดเป็น ครูนำเสนอโมเดล “คิดเป็น” อธิบายความหาย ความสำคัญและกระบวนการคิดเป็น ขั้นสรุป ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงานให้ไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน การวัดผลประเมินผล วิธีการวัด ๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงาน แหล่งการเรียนรู้/สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒. กศน.ตำบล ๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๔. Internet	๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑.ใบงาน เกณฑ์การวัดผลประเมินผล ๑. นักศึกษามีผลคะแนนในการทดสอบไม่น้อยกว่าร้อยละ๕๐ ๒. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม

ใบงาน เรื่อง คิดเป็น

ให้ผู้เรียนสำรวจตนเอง ว่าเคยประสบปัญหาสำคัญอะไรบ้างที่หนักใจที่สุด เลือกมา ๑ ปัญหาแล้ว
ตอบคำถาม โดยการบันทึกสั้น ๆ ในแต่ละข้อที่กำหนดให้

๑. ชื่อปัญหา

๒. ลักษณะของปัญหา ☐ ปัญหาการเรียน

☐ ปัญหาการงาน.....

☐ ปัญหาครอบครัว.....

☐ ปัญหาสังคม.....

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

๓. สาเหตุ หรือที่มาของปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. อธิบายผลเสีย หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาดังกล่าว

.....

.....

.....

.....

.....

๕. ปัญหานี้ได้มีการแก้ไขเป็นที่พอใจหรือไม่ แก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๒ เรื่อง คิดเป็น

๑. ให้ผู้เรียนไปสนทนา หรือสัมภาษณ์เพื่อน ๆ หรือคนใกล้เคียง อย่างไม่เป็นทางการสัก ๓-๔ คนในหัวข้อเรื่องต่อไปนี้ แล้วบันทึกข้อมูลไว้

- ๑) ปัญหาครั้งใหญ่สุดที่เคยประสบในชีวิตที่ผ่านมาคืออะไร
- ๒) สาเหตุที่เกิดปัญหานั้นคืออะไร
- ๓) ปัญหานั้นมีการแก้ไขที่สำเร็จด้วยความพอใจหรือไม่ ใช้ข้อมูลอะไรในการแก้ไขปัญหาบ้างหรือไม่อย่างไร
- ๔) มีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไร มีขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง
- ๕) ถ้าเกิดปัญหาลักษณะนั้นขึ้นอีก จะใช้วิธีในการแก้ปัญหาแบบเดิมหรือจะมีวิธีใหม่ หรือมีขั้นตอนใหม่อย่างไรหรือไม่
- ๖) ให้เปรียบเทียบปัญหา สาเหตุของปัญหา และกระบวนการแก้ปัญหาของเพื่อน หรือบุคคลใกล้เคียงดังกล่าวว่ามีอะไรบ้างที่เหมือนกัน และมีอะไรบ้างที่ต่างกัน
- ๗) ท่านจะสรุปแนวคิดในการแก้ปัญหา จากประสบการณ์ที่ได้รับครั้งนี้อย่างไรบ้าง อธิบายสั้น ๆ

ใบงานที่ ๓ เรื่องคิดเป็น

คำสั่ง ให้ท่านคัดเลือกข่าวเกี่ยวกับสภาพสังคมปัจจุบันที่ท่านสนใจมา ๑ ข่าว และดำเนินการ

วิเคราะห์ว่าข่าวนี้นี้ดี หรือไม่ เหมาะสม อย่างไร พร้อมให้เหตุผลในการวิเคราะห์ข่าวว่า ได้นำข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ เขียนตามแบบกำหนด

๑. เขียนหัวข้อข่าว.....

๒. รายละเอียดของข่าว (ตัดข่าวมาติดไว้)

๓. สังเคราะห์ข่าวได้ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มๆ ละ ๕ คน แล้วในแต่ละกลุ่มอภิปรายและสรุปตามหัวข้อ “คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น” ว่ามีลักษณะอย่างไร มีความสำคัญและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร จงอธิบายพร้อมให้เหตุผลประกอบมาพอเข้าใจ

[illegible]

การคิดเป็น

การคิดเป็น คือ การใช้ข้อมูลอย่างน้อย ๓ ประการมาประกอบการตัดสินใจ แก่ ข้อมูลด้านวิชาการ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

การที่เป็นผู้รู้จักปัญหา รู้จักสาเหตุแห่งทุกข์ ซึ่งมีอยู่ในตนเองและสภาพแวดล้อม รู้จักคิดวิเคราะห์หาวิธีบำบัดทุกข์ และใช้วิธีที่เหมาะสมในการดับทุกข์จึงจะเกิดความสุข

พฤติกรรมสำคัญของการคิดเป็นอย่างหนึ่งคือ การใช้ข้อมูล โดยเฉพาะ ข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม

ความเชื่อพื้นฐานทางการศึกษาผู้ใหญ่ มีอยู่ ๕ ประการด้วยกัน ได้แก่

๑. ในความเป็นจริง ในสังคมผู้คนมีความแตกต่างกันทั้งด้านอาชีพ ฐานะความเป็นอยู่ สภาพสังคม สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม แต่ทุกคนก็ปรารถนาความสุข ความสุขของแต่ละคนจึงแตกต่างกัน
๒. ความสุขของคนจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการปรับตัวเอง และสิ่งแวดล้อมให้เข้าหากันอย่างผสมกลมกลืน จนเกิดความพอดี
๓. สภาพแวดล้อมในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงทำให้เกิดปัญหา เกิดความทุกข์ ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจอยู่ตลอดเวลา
๔. เมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดทุกข์ ก็ต้องหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหาที่เหมาะสมต้องมีข้อมูลที่หลากหลายประกอบการตัดสินใจ
๕. เมื่อได้ใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลและไตร่ตรองข้อมูลอย่างรอบคอบ โดยใช้ข้อมูลทั้ง ๓ ประการ คือ ข้อมูลด้านตนเอง วิชาการ และด้านสังคมสิ่งแวดล้อม จนมีความพอใจแล้ว ก็พร้อมที่จะรับผิดชอบการตัดสินใจที่เกิดความพอดี ความสมดุลระหว่างชีวิตกับธรรมชาติอย่างสันติสุข

ข้อมูล หมายถึง ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นจากแหล่งต่าง ๆ อาจเป็นตัวเลข ตัวอักษร สัญลักษณ์ รูปภาพ เสียง ข้อมูลที่ดีจะต้องมีความแม่นยำและเป็นปัจจุบัน

สารสนเทศ คือ ข้อมูลที่นำมาผ่านกระบวนการประมวลผล วิเคราะห์จนสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจต่อไปได้ทันที

ลักษณะของข้อมูล

- ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ข้อมูลที่ไม่สามารถบอกได้ว่า มีค่ามากหรือน้อย แต่จะสามารถบอกได้ว่าดีหรือไม่ดี
- ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ข้อมูลที่สามารถวัดค่าได้ว่ามีมากหรือน้อย และวัดออกมาเป็นตัวเลขได้

ประเภทของข้อมูล

- ข้อมูลปฐมภูมิ คือ ข้อมูลที่ผู้ใช้นำมาเก็บรวบรวมข้อมูลขึ้นเอง
- ข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูลที่ผู้ใช้นำมาจากหน่วยงานอื่น หรือผู้อื่นที่ได้ทำการเก็บรวบรวมมาแล้วในอดีต

คุณสมบัติของข้อมูล

- ถูกต้อง / รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน / ความสมบูรณ์ / ชัดเจนและกะทัดรัด / ความสอดคล้อง

บันทึกหลังการสอน
ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๖

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การจัดการความรู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๖		๑. สามารถ ปฏิบัติการด้าน ทักษะกระบวนการ จัดการความรู้ด้วย ตนเองและด้วยการ รวมกลุ่มปฏิบัติการ ๒. สามารถสรุป องค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำสารสนเทศ องค์ความรู้ในการ พัฒนาตนเอง ครอบครัว	๑.การฝึกทักษะและ กระบวนการจัดการความรู้ ๒.การรวมกลุ่มเพื่อต่อยอด ความรู้ การพัฒนา ขอบข่ายความรู้ของกลุ่ม การจัดทำสารสนเทศ เผยแพร่ความรู้ ๓.สรุปองค์ความรู้ของกลุ่ม จัดทำสารสนเทศองค์ ความรู้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน -ครูผู้สอนพูดคุยกับนักศึกษาเรื่ององค์ ความรู้ประเภทต่างๆที่มีรอบๆตัวเรา และให้นักศึกษาลองยกตัวอย่างความรู้ ด้านต่างๆ ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมความหมาย ความสำคัญ หลักการ ของกระบวนการจัดการความรู้ วิธีการ การรวมกลุ่ม การจัดกลุ่มองค์ความรู้ การจัดทำสารสนเทศเผยแพร่ความรู้ เพื่อ ใช้ในการพัฒนาตนเองและครอบครัว ขั้นสรุป -ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและ เติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงาน ให้ไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เพิ่มเติม	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน การวัดผลประเมินผล วิธีการวัด ๑. สังเกตพฤติกรรม ระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำ กิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงาน แหล่งการเรียนรู้/สืบค้น ข้อมูลเพิ่มเติม ๑.ห้องสมุดประชาชน ๒. กศน.ตำบล ๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑. สังเกต พฤติกรรมระหว่าง การเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จาก การทำกิจกรรมใน ใบงาน เครื่องมือ ๓.ใบงาน เกณฑ์การวัดผล ประเมินผล ๑. นักศึกษามีผล คะแนนในการ ทดสอบไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐ ๒. การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมกลุ่ม

แบบทดสอบก่อนเรียน

แบบทดสอบเรื่องการจัดการความรู้

คำชี้แจง จงกากบาท X เลือกข้อที่ท่านคิดว่า ถูกต้องที่สุด

๑. การจัดการความรู้เรียกสั้น ๆ ว่า อะไร

ก. MK

ข. KM

ค. LO

ง. QA

๒. เป้าหมายของการจัดการความรู้คืออะไร

ก. พัฒนาคน

ข. พัฒนางาน

ค. พัฒนางองค์กร

ง. ถูกทุกข้อ

๓. ข้อใดถูกต้องมากที่สุด

ก. การจัดการความรู้หากไม่ทำ จะไม่รู้

ข. การจัดการความรู้คือการจัดการความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ

ค. การจัดการความรู้ถือเป็นเป้าหมายของการทำงาน

ง. การจัดการความรู้คือการจัดการความรู้ที่มีในเอกสาร ตำรา มาจัดให้เป็นระบบ

๔. ชั้น สูงสุดของการเรียนรู้คืออะไร

ก. ปัญญา

ข. สารสนเทศ

ค. ข้อมูล

ง. ความรู้

๕. ชุมชนนักปฏิบัติ (Cop) คืออะไร

ก. การจัดการความรู้

ข. เป้าหมายของการจัดการความรู้

ค. วิธีการหนึ่งของการจัดการความรู้

ง. แนวปฏิบัติของการจัดการความรู้

๖. รูปแบบของการจัดการความรู้ตามโมเดลปลาส่วน “ท้องปลา” หมายถึงอะไร

ก. การกำหนดเป้าหมาย

ข. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ค. การจัดเก็บเป็นคลังความรู้

ง. ความรู้ที่ชัดแจ้ง

๗. ผู้ที่ทำหน้าที่กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้คือใคร

ก. คุณเอื้อ

ข. คุณอำนวย

ค. คุณกิจ

ง. คุณลิขิต

๘. สารสนเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้ในปัจจุบัน มีอะไรบ้าง

ก. เอกสาร

ข. วิดีโอ

ค. เว็บไซต์

ง. ถูกทุกข้อ

๙. การจัดการความรู้ด้วยตนเองกับ ชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกัน หรือไม่ อย่างไร

ก. เกี่ยวข้องกัน เพราะการจัดการความรู้ในบุคคลหลาย ๆ คน รวมกัน เป็นชุมชน เรียกว่า เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

ข. เกี่ยวข้องกัน เพราะการจัดการความรู้ให้กับ ตนเองก็เหมือนกบจัดการความรู้ ให้ชุมชนด้วย

ค. ไม่เกี่ยวข้องกัน เพราะจัดการความรู้ด้วยตนเองเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนชุมชน แห่งการเรียนรู้เป็นเรื่องของชุมชน

ง. ไม่เกี่ยวข้องกัน เพราะชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้เฉพาะกลุ่ม

ឆ្លើយ : ១) ឬ ២) ។ ៣) រ ៤) រ ៥) ក ៦) ឬ ៧) ឬ ៨) ។ ៩) រ

[illegible][illegible]

เฉลยใบงานการจัดการความรู้

ความหมาย การจัดการความรู้

การจัดการกับความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ในตัวคน และความรู้เด่นชัด นำมาแบ่งปันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร ด้วยการผสมผสานความสามารถของคนเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนางาน พัฒนาคน และพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ความสำคัญของการจัดการความรู้

การที่เราจัดการความรู้ในตัวเอง จะพบว่าความรู้ในตัวเรามีเยอะแล้วนั้น จริง ๆ แล้วยังมรน้อยมากเมื่อเทียบกับบุคคลอื่น และหากมีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลอื่น จะพบว่ามีความรู้บางอย่างเกิดขึ้นโดยที่เราคาดไม่ถึง และหากเราเห็นแนวทางมีความรู้แล้วไม่นำไปปฏิบัติ ความรู้นั้นก็จะมีคุณค่าอะไรเลย หากนำความรู้นั้นไปแลกเปลี่ยน และนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นวงจรต่อเนื่องไม่รู้จบ จะเกิดความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมาก หรือที่เรียกว่า “ ยิ่งให้ ยิ่งได้รับ ”

รูปแบบและกระบวนการในการจัดการความรู้

เพื่อให้การจัดการความรู้ หรือ KM เป็นที่เข้าใจง่ายจึงเปรียบเหมือนกับปลาหัวหนึ่ง มีสิ่งที่ต้องดำเนินการจัดการความรู้อยู่ ๓ ส่วน นั่นคือ

- ส่วนหัว การกำหนดเป้าหมายของการจัดการความรู้ที่ชัดเจน (ทำ KM ไปเพื่ออะไร กำลังจะไปทางไหน)
- ส่วนตัวปลา การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน (หัวใจของการทำ KM)
- ส่วนหางปลา ความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (สร้างเชื่อมต่องเครือข่าย)

เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ หัวใจสำคัญคือการจัดการความรู้ที่อยู่ตัวคน ส่วนเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีหลายรูปแบบ คือ

- การประชุม - การไปศึกษาดูงาน - การเล่าเรื่อง - การสอนงาน - เพื่อนช่วยเพื่อน
- การทบทวนก่อนการปฏิบัติงาน - การทบทวนขณะปฏิบัติงาน - การทบทวนหลังปฏิบัติงาน

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๗

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการเรียนรู้ รหัสวิชา ทร ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การวิจัยอย่างง่าย

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๗		๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญการวิจัยอย่างง่าย กระบวนการและขั้นตอนของการดำเนินงาน ๒ อธิบาย และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสถิติง่าย ๆ เพื่อการวิจัย ๓ สร้างเครื่องมือการวิจัยอย่างง่าย ๔ ปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัยอย่างง่าย ๆ และมีทักษะการวิจัยในอาชีพ การเขียนรายงานวิจัย การนำเสนอและเผยแพร่งานวิจัย	๑. ความหมาย ความสำคัญการวิจัยอย่างง่าย กระบวนการ และขั้นตอนของการดำเนินงาน ๒. สถิติง่าย ๆ เพื่อการวิจัย ๓. การสร้างเครื่องมือการวิจัย ๔. การเขียนโครงการวิจัยอย่างง่าย ๕. ทักษะการวิจัยในอาชีพ การเขียนรายงานวิจัย การนำเสนอและเผยแพร่งานวิจัย	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน -ครูผู้สอนพูดคุยกับนักศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยต่างๆที่มีผลเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เช่น งานวิจัยด้านสุขภาพ ด้านอาหาร และโรคต่างๆ ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้อธิบายความหมาย ความสำคัญ ของการวิจัยอย่างง่าย ขั้นตอนการดำเนินงานทางการวิจัย การใช้สถิติอย่างง่าย การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เขียนโครงการ รายงานการวิจัย และนำเสนอผลการวิจัย ขั้นสรุป ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้ พร้อมมอบหมายงานให้ไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม	๑. ตัวอย่างงานวิจัยอย่างง่าย ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน การวัดผลประเมินผล วิธีการวัด ๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำกิจกรรมในใบงานและการนำเสนอกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงาน แหล่งการเรียนรู้/สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๒.ห้องสมุดประชาชน ๓. กศน.ตำบล ๔. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๕. Internet	๒. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑.ใบงาน เกณฑ์การวัดผลประเมินผล ๑. นักศึกษามีผลคะแนนในการทดสอบไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ๒. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม

ใบความรู้การวิจัยอย่างง่าย

การวิจัยอย่างง่าย

ความหมายของการวิจัย การวิจัย เป็นกระบวนการแก้ปัญหา โดยผ่านการวางแผน การรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์ข้อมูล และการตีความหมายข้อมูล การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะทำให้ได้ความรู้ใหม่ เป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าและพัฒนาคนให้สามารถเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นการลดความขัดแย้งของคนลง

ขั้นตอนการวิจัยอย่างง่ายการวิจัยอย่างง่าย สามารถกำหนดขั้นตอนออกเป็น ๖ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การกำหนดประเด็นปัญหาและเป้าหมายของการวิจัย

โดยหลักการทั่วไป ทั้งประเด็นปัญหาและเป้าหมายควรกำหนดจาก

๑. ความต้องการคำตอบ หรือคำอธิบาย หรือการค้นหาสรุป
๒. ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน
๓. ความต้องการในการพัฒนางาน

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดวิธีการวิจัยอย่างง่าย เป็นการวางแผนการดำเนินการช่วยในการวิจัย ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลได้ง่าย ประกอบด้วย

๑. สภาพปัจจุบันเป็นตัวกำหนดปัญหา
๒. ขั้นตอนวิธีการ
๓. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล
๔. แผนของระยะเวลาในการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ ๓ การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล จะดำเนินการควบคู่กับการจัดการเรียนรู้และระหว่างการจัดผลประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลความหมายที่ เป็นการนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์หรือจัดกระทำให้ได้ความหมายที่จะนำไปตอบคำถามการวิจัยหรืออธิบายผลตามเป้าหมายของการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๕ การสรุปและเขียนรายงานการวิจัยการเขียนรายงานการวิจัยอย่างง่าย อาจเขียนไม่เป็นทางการ ไม่เน้นศัพท์เทคนิคทางการวิจัย แต่เน้นการเขียนตามสภาพจริงที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบของรายงานการวิจัยอย่างง่าย มีดังนี้

๑. ชื่อเรื่องการวิจัย
๒. ชื่อผู้วิจัย
๓. ความสำคัญของการดำเนินการวิจัย
๔. ปัญหาการวิจัย
๕. เป้าหมายของการวิจัย
๖. วิธีการวิจัยและระยะเวลาการดำเนินการวิจัย
๗. การวิเคราะห์ข้อมูล / สรุปผลการวิจัย / ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ ๖ การเผยแพร่ผลงานวิจัย

สถิติง่ายๆ เพื่อการวิจัย ขั้นตอนในการดำเนิน การวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

- กำหนดปัญหาที่จะดำเนินการวิจัย
- กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย
- ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัย)

- กำหนดกรอบแนวคิดและตั้งสมมติฐาน นิยามศัพท์
- กำหนดแบบการวิจัย
- กำหนดประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- สร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
- การรวบรวมข้อมูล (แหล่งปฐมภูมิ, แหล่งทุติยภูมิ)
- การวิเคราะห์ข้อมูล
- การนำเสนอผล (การเสนอรายงานการวิจัย)
- กำหนดปัญหาที่จะดำเนินการวิจัย

เป็นการกำหนดปัญหาของการวิจัย และเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการวิจัยและในการเลือกปัญหาในการวิจัยต้องพิจารณาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถของผู้วิจัย แหล่งความรู้ที่จะเป็นส่วนเสริมให้งานวิจัยสำเร็จ ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่างการรวบรวมข้อมูล รวมทั้งเงินทุน เวลาที่จะทำให้งานวิจัยสำเร็จ ซึ่งมีข้อควรพิจารณาในการเลือกปัญหาคือ

- ต้องเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ
- สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่มีเหตุผล
- มีข้อมูลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือสนับสนุน
- เป็นปัญหาที่แสดงถึงการริเริ่ม ซึ่งการกำหนดปัญหาดังกล่าวจะเป็นกรอบในการช่วยชี้แนวทางให้ผู้วิจัย

กำหนดวัตถุประสงค์

- เป็นกรอบในการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี งานวิจัย
- เป็นแนวทางกำหนดตัวแปรและสมมุติฐาน ช่วยกำหนดรูปแบบและวิธีดำเนินการวิจัย

ใบงานการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๑. ให้ผู้เรียนทุกคนไปศึกษาตัวอย่าง แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต เพิ่มเติมจากเอกสาร หรือจาก website ที่เกี่ยวข้อง

๒. จัดฉลากแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็น ๓ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑ ให้สร้างแบบสอบถาม เรื่องนักร้องในดวงใจของนักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
กศน.ตำบล.....

กลุ่มที่ ๒ ให้สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เรื่องนักร้องในดวงใจ เพื่อสัมภาษณ์
นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.ตำบล.....

กลุ่มที่ ๓ ให้สร้างแบบสังเกตที่มีโครงร่างการสังเกต เพื่อสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของเพื่อน
กลุ่มที่ ๑ และ ๒

การวิจัยอย่างง่าย

ชื่อสกุล รหัสประจำตัว

ให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องการวิจัยอย่างง่าย และตอบคำถาม ต่อไปนี้

๑. การวิจัย หมายถึง.....
.....
.....
๒. การวิจัย มีความสำคัญอย่างไร
.....
.....
๓. องค์ประกอบในการวิจัยมีหัวข้ออะไรบ้าง
.....
.....
๔. สถิติง่าย ๆ ที่ใช้เพื่อการวิจัย มีอะไรบ้าง
.....
.....
๕. เครื่องมือการวิจัยที่นิยมใช้มาก ได้แก่
(๑).....
(๒).....
(๓).....
๖. จงบอกวิธีการเผยแพร่ผลงานวิจัยมา ๓ วิธี
.....
.....
.....
๗. ประโยชน์ของการวิจัย
.....
.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๘

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการคิดตัดสินใจและแก้ปัญหา รหัสวิชา ทร ๐๓๐๑๑
จำนวน ๓ หน่วยกิต

กศน.อำเภอศีร์ษะเกษ สำนักงาน กศน.จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มาตรฐานที่ ๑.๑ มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หัวเรื่อง ๑. ทักษะการคิด

ตัวชี้วัด

๑. ตระหนักและเห็นความสำคัญของการคิด
๒. รู้และเข้าใจวิธีการคิด แบบต่าง ๆ
๓. บอกหรืออธิบาย ความคิดสร้างสรรค์ ในการแก้ปัญหา
๔. สามารถแสดงผลงาน การคิดสร้างสรรค์ในการ พัฒนาตนเอง

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอน เสริม)	
๑. ตระหนักและเห็นความสำคัญของการคิด ๒. รู้และเข้าใจวิธีการคิด แบบต่าง ๆ ๓. บอกหรืออธิบาย ความคิดสร้างสรรค์ ในการแก้ปัญหา ๔. สามารถแสดงผลงาน การคิดสร้างสรรค์ในการ พัฒนาตนเอง	๑. ความหมาย ความสำคัญ ความคิดสร้างสรรค์	✓			
	๒. วิธีการคิด (คิดสร้างสรรค์ คิดมุ่ง อนาคต คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ คิดเชิง บวก คิด ๖ ด้าน)	✓			
	๓. ปัญหาอุปสรรคต่อการคิด				
	๔. การสร้างและการฝึกพัฒนาทักษะ การคิดสร้างสรรค์	✓			
	๕. ฝึกปฏิบัติการพัฒนาทักษะ การคิดแบบต่าง ๆ ให้กับตนเอง (การฝึกสมาธิ การสร้างจิตใจให้มีความสุข การจัดการความเครียด) การคิด ๖. มิติของ “การคิด” ๖ ด้าน	✓			
	๖.๑ มิติด้านข้อมูลหรือเนื้อหา ที่ ใช้ในการคิด		✓		
	๖.๒ มิติด้านคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด				
	๖.๓ มิติด้านทักษะการคิด				
	๖.๔ มิติด้านลักษณะการคิด				
	๖.๕ มิติด้านกระบวนการคิด				
	๖.๖ มิติด้านการควบคุมและ ประเมินการคิดของตนเอง				

หัวเรื่อง ๓. ทักษะ การแก้ปัญหา

ตัวชี้วัด

๑. รู้เข้าใจสาเหตุ ของการเกิดปัญหา
๒. บอกหรืออธิบาย ขั้นตอนการแก้ไข ปัญหาได้
๓. รู้จักเลือกใช้ เทคนิคในการแก้ไข ปัญหา
๔. ตระหนักหรือ เห็นความสำคัญ ของเทคนิคการ แก้ไขปัญหา
๕. สามารถแก้ไข ปัญหาจาก กรณีศึกษาหรือ ประเด็นปัญหา ที่กำหนดได้

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอน เสริม)	
๑. รู้เข้าใจสาเหตุ ของการเกิดปัญหา	๑. ความหมาย ความสำคัญของทักษะ การตัดสินใจ	✓			
๒. บอกหรืออธิบาย	๒. องค์ประกอบของการตัดสินใจ	✓			
ขั้นตอนการแก้ไข ปัญหาได้	๓. กระบวนการและขั้นตอนการ ตัดสินใจ	✓			
๓. รู้จักเลือกใช้ เทคนิคใน	๔. ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการ ตัดสินใจ	✓			
การแก้ไข ปัญหา	๕. การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อสร้างทักษะการตัดสินใจ	✓			
๔. ตระหนักหรือ เห็นความสำคัญ ของเทคนิคการ แก้ไขปัญหา	๖. การฝึกทักษะการตัดสินใจ	✓			
๕. สามารถแก้ไข ปัญหาจาก กรณีศึกษาหรือประเด็นปัญหา ที่กำหนดได้					

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา ทักษะการคิดตัดสินใจและแก้ปัญหา รหัสวิชา ทร ๐๓๐๑๑

ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๓ หน่วยกิต

หัวเรื่อง ทักษะการคิด

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๘		๑ สามารถแสดงผลงาน การคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาตนเอง	มิติของ “การคิด” ๖ ด้าน ๖.๑ มิติด้านข้อมูลหรือเนื้อหา ที่ใช้ในการคิด ๖.๒ มิติด้านคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด ๖.๓ มิติด้านทักษะการคิด ๖.๔ มิติด้านลักษณะการคิด ๖.๕ มิติด้านกระบวนการคิด ๖.๖ มิติด้านการควบคุมและ ประเมินการคิดของตนเอง	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน -ครูผู้สอนพูดคุยกับนักศึกษาเกี่ยวกับการคิด ๖ ด้านที่มีผลเกี่ยวข้องในพัฒนาตนเอง ชั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้อธิบายความหมาย ความสำคัญของการคิด มิติของ “การคิด” ๖ ด้าน ปัญหาอุปสรรคต่อการคิด ชั้นสรุป ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงานให้ไปศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม	๑. ตัวอย่างงานวิจัยอย่างง่าย ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน การวัดผลประเมินผล วิธีการวัด ๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำกิจกรรมในใบงาน และการนำเสนอกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงาน แหล่งการเรียนรู้/สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๒. ห้องสมุดประชาชน ๓. กศน.ตำบล ๔. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๕. Internet	๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงาน เกณฑ์การวัดผล ประเมินผล ๑. นักศึกษามีผลคะแนนในการทดสอบไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ๒. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม

ใบความรู้มิติการคิดและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

๖. มิติการคิดและกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

๑. มิติด้านข้อมูลหรือเนื้อหาที่ใช้ในการคิด การคิดของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ จำเป็นต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย ๒ ส่วน คือ เนื้อหาที่ใช้ในการคิดและกระบวนการคิด คือต้องมีการคิดอะไรควบคู่ไปกับการคิดอย่างไร ซึ่งเรื่องหรือข้อมูลที่คิดนั้น มีจำนวนมากเกินกว่าที่จะกำหนดได้ อย่างไรก็ตาม อาจจัดกลุ่มใหญ่ๆ ไว้เป็น ๓ กลุ่ม คือ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม และข้อมูลวิชาการ (โกวิท วรรณพัฒน์ อ้างถึงในอุ๋นตานพคุณ, ๒๕๓๐ : ๒๙-๕๖)

๒. มิติด้านคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด ได้แก่ คุณสมบัติส่วนบุคคล ซึ่งมีผลโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อการคิด และคุณภาพของการคิด เช่น ใจกว้าง ความใฝ่รู้ความกระตือรือร้น ความกล้าเสี่ยง เป็นต้น

๓. มิติด้านทักษะการคิด หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนที่บุคคลใช้ในการคิด ซึ่งจัดได้เป็น ๓ กลุ่มใหญ่ คือ ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน (basic thinking skills) ประกอบด้วยทักษะที่ใช้ในการสื่อสาร เช่น ทักษะการอ่าน การพูด การเขียน ฯลฯ และทักษะการคิดขั้นสูง (higher order thinking skills) เช่น ทักษะการนิยาม การสร้าง การสังเคราะห์ การจัดระบบ ฯลฯ ทักษะการคิดขั้นสูงมักประกอบด้วย กระบวนการ หรือขั้นตอนที่ซับซ้อนมากกว่าทักษะการคิดขั้นที่ต่ำกว่า

๔. มิติด้านลักษณะการคิด เป็นประเภทของการคิดที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งมีความเป็นนามธรรมสูง จำเป็นต้องมีการตีความให้เห็นรูปธรรม จึงจะสามารถเห็นกระบวนการหรือขั้นตอนการคิดชัดเจนขึ้น เช่น การคิดกว้าง การคิดลึกซึ้ง การคิดละเอียด เป็นต้น

๕. มิติด้านกระบวนการคิด เป็นการคิดที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนหลักหลายขั้นตอนซึ่งจะนำผู้คิดไปสู่เป้าหมายเฉพาะของการคิดนั้น โดยขั้นตอนหลักเหล่านั้นจำเป็นต้องอาศัยทักษะการคิดย่อยๆ จำนวนมากบ้าง น้อยบ้าง กระบวนการคิดแก้ปัญหา กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการวิจัย เป็นต้น

๖. มิติด้านการควบคุมและประเมินการคิดของตน (metacognition) เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ในการควบคุมกำกับการรู้คิดของตนเอง มีผู้เรียนการคิดลักษณะนี้ว่า เป็นการคิดอย่างมียุทธศาสตร์ (strategic thinking) ซึ่งครอบคลุมการวางแผน การควบคุมกำกับกระทำของตนเอง การตรวจสอบความก้าวหน้า และประเมินผล

นอกจากการนำเสนอมิติการคิดข้างต้นแล้ว ทิศนา ขัมมณี และคณะ ยังได้นำเสนอกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) ซึ่งเป็นผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการคิดทั้งของต่างประเทศและของประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จุดมุ่งหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เพื่อให้ได้ความคิดที่รอบคอบสมเหตุสมผล ผ่านการพิจารณาปัจจัยรอบด้านอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และผ่านการพิจารณาญาณกลั่นกรอง ไตร่ตรอง ทั้งทางดานคุณ-โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้นมาแล้ว

เกณฑ์ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณผู้ที่คิดอย่างมีวิจารณญาณ จะมีความสามารถดังนี้

- ๑.สามารถกำหนดเป้าหมายในการคิดอย่างถูกต้อง
- ๒.สามารถระบุประเด็นในการคิดอย่างชัดเจน
- ๓.สามารถประมวลข้อมูล ทั้งทางด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับที่คิดทั้งทางกว้าง ทางลึก ทางไกล
๔. สามารถวิเคราะห์ข้อมูล และเลือกข้อมูลที่จะใช้ในการคิดได้
- ๕.สามารถประเมินข้อมูลได้
- ๖.สามารถใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูล และเสนอคำตอบ/ทางเลือกที่จะสมเหตุสมผลได้
- ๗.สามารถเลือกทางเลือก/ลงความเห็นในประเด็นที่คิดได้

วิธีการหรือขั้นตอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

- ๑.ตั้งเป้าหมายในการคิด
- ๒.ระบุประเด็นในการคิด
- ๓.ประมวลข้อมูล ทั้งทางด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่คิดทั้งทางกว้าง ลึก และไกล
- ๔.วิเคราะห์ จำแนกแยกแยะข้อมูล จัดหมวดหมู่ของข้อมูล และเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้
- ๕.ประเมินข้อมูลที่จะใช้ในแง่ความถูกต้อง ความเพียงพอ และความน่าเชื่อถือ
- ๖.ใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูลเพื่อแสวงหาทางเลือก/คำตอบที่สมเหตุสมผลตามข้อมูลที่มี
- ๗.เลือกทางเลือกที่เหมาะสมโดยพิจารณาถึงผลที่จะตามมา และคุณค่าหรือความหมายที่แท้จริงของสิ่งนั้น
- ๘.ชั่งน้ำหนัก ผลได้ ผลเสีย คุณ-โทษ ในระยะสั้นและระยะยาว
- ๙.ไตร่ตรอง ทบทวนกลับไปมาให้รอบคอบ
- ๑๐.ประเมินทางเลือกและลงความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิด

กิจกรรม

ให้นักศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นในหัวข้อดังต่อไปนี้

๑. จงแสดงความคิดเห็นในสถานการณ์ต่อไปนี้ โดยเน้นรูปแบบความคิดเห็นแบบคิดดี คิดถูกทาง
 - ๑) ถ้านักศึกษามีเพื่อนสนิทที่อกหัก และเสียใจมากมาพบนักศึกษา นักศึกษาจะให้คำแนะนำ หรือแนวคิดกับเพื่อนว่าอย่างไรบ้าง
 - ๒) ถ้านักศึกษาพบเพื่อนที่สนิทกันมาตั้งแต่เรียนระดับมัธยมศึกษา แต่เพื่อนทำงาน ไม่ได้เรียนต่อ นักศึกษาพบว่าในขณะนี้เพื่อนกำลังตกงาน นักศึกษาจะให้ คำแนะนำหรือแนวคิดกับเพื่อนว่าอย่างไร

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๙

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา
ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้
รายวิชา ภาษาไทย พท ๓๑๐๐๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

การฟัง การดู

๑. สามารถเลือกสื่อ ในการฟังและดูอย่างสร้างสรรค์
๒. สามารถฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ
๓. เป็นผู้มีมารยาทในการฟังและดู

การพูด

๑. สามารถพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสม
๒. สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ และประเมินค่าการใช้ภาษาพูดจากสื่อต่างๆ
๓. มีมารยาทในการพูด

การอ่าน

๑. สามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จัดลำดับความคิดจากเรื่องที่อ่าน
๒. สามารถศึกษาภาษาถิ่น สำนวน สุภาษิตที่มีอยู่ในวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมท้องถิ่น
๓. สามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินค่าองค์ประกอบของวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน วรรณกรรมท้องถิ่น
๔. สามารถค้นคว้าหาความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อสารสนเทศ
๕. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน

การเขียน

๑. รู้และเข้าใจหลักการเขียนประเภทต่างๆ โดยใช้คำในการเขียนได้ตรงความหมาย และถูกต้องตามอักขระวิธี และระดับภาษา
๒. สามารถวิพากษ์วิจารณ์และประเมินงานเขียนของผู้อื่น เพื่อนำมาพัฒนางานเขียน
๓. สามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง
๔. มีมารยาทในการเขียน และนิสัยรักการเขียน

หลักการใช้ภาษา

๑. รู้และเข้าใจธรรมชาติของภาษา
๒. สามารถใช้ภาษาสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น และใช้คำราชาศัพท์ คำสุภาพได้ถูกต้องตามฐานะของบุคคล

วรรณคดี วรรณกรรม

สามารถวิเคราะห์และเห็นคุณค่าวรรณคดีวรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่น โดยใช้หลักการพินิจวรรณคดี

ภาษาไทยกับการประกอบอาชีพ

๑. ใช้ความรู้ด้านการพูดภาษาไทยเพื่อการประกอบอาชีพ
๒. ใช้ความรู้ด้านการเขียนภาษาไทยเพื่อการประกอบอาชีพ

หัวเรื่อง ๑. การฟัง การดู

ตัวชี้วัด

๑. เห็นคุณค่าของสื่อในการฟังและดู
๒. วิเคราะห์ความสมเหตุสมผล การลำดับความและความเป็นไปได้ของเรื่องที่ฟัง และดู
๓. นำเสนอความรู้ ความคิดเห็นที่ได้จากการฟังและดู
๔. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาท ในการฟังและดู

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหาง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา บูรณาการ	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. หลักการฟัง และดู	✓			
๒. สรุปความ จับประเด็นใจความสำคัญของเรื่องที่ฟัง และดู	✓			
๓. การวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและสรุปความ	✓			
๔. มารยาทในการฟัง และดู	✓			

หัวเรื่อง ๒. การพูด

ตัวชี้วัด

๑. ใช้ศิลปะการพูดที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้อย่างเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล
๒. วิเคราะห์ ประเมินค่าการใช้ภาษาพูดจากสื่อ ต่าง ๆ
๓. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการพูด

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหาง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา บูรณาการ	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. หลักการแสดงความคิดเห็น ๒. การพูดเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ๓. ศิลปะการพูดประเภท ต่าง ๆ เช่น - พูดแนะนำตนเอง - พูดกล่าวต้อนรับ - พูดกล่าวขอบคุณ - พูดโน้มน้าวใจ/ปฏิเสธ - พูดเจรจาต่อรอง - พูดแสดงความคิดเห็น - พูดอธิบาย - พูดสุนทรพจน์ /โต้ว่าที่ ๔. มารยาทในการพูด	✓	✓ ✓ ✓		

หัวเรื่อง ๓. การอ่าน

ตัวชี้วัด

๑. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน
๒. วิเคราะห์ วิจัยความสมเหตุสมผล การลำดับความคิดและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน
๓. อธิบายความหมายของภาษาถิ่น สำนวน สุภาษิตที่ปรากฏในวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน วรรณกรรมท้องถิ่น
๔. วิเคราะห์ วิจัยประเมินค่าวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบันวรรณกรรมท้องถิ่นในฐานะ ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ของชาติ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
๕. เลือกใช้สื่อในการค้นคว้าหาความรู้ที่หลากหลาย
๖. มีมารยาทในการอ่านและ มีนิสัยรักการอ่าน

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา บูรณาการ	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. หลักการตีความ แปลความและขยายความ ๒. การอ่านบทประพันธ์ที่ไพเราะทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง ๓. การอ่านวรรณคดี ในวรรณคดี จากเรื่องขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา นิทานเวตาล นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก มัทนพาธา พระมหาชนก (ทศชาติชาดก) ๔. หลักการวิเคราะห์ วิจัยและประเมินค่าวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมท้องถิ่น เช่น วรรณกรรมปัจจุบัน ได้แก่ บทละครโทรทัศน์ นวนิยาย เรื่องสั้น บทเพลงต่างๆ วรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่ ไกรทอง นางสิบสอง ปลาบู่ทอง ผาแดงนางไอ่คำละครจักรๆ วงศ์ๆ ฯลฯ ๕. การมีมารยาทในการอ่าน	✓	✓ ✓ ✓	✓	โครงการ

หัวเรื่อง ๔. การเขียน

ตัวชี้วัด

๑. เขียนแผนภาพความคิดเขียนย่อความ เรียงความ จดหมาย เขียนอธิบาย ชี้แจง โน้มน้าวใจ แสดงทัศนะและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้หลักการเขียนและโวหารต่างๆ ได้ถูกต้องตามอักขระวิธีและระดับภาษา
๒. แต่งคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และใช้ถ้อยคำที่ไพเราะ
๓. การกรอกแบบพิมพ์ประเภทต่างๆ ได้ถูกต้อง
๔. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการเขียนและมีการจัดบันทึกอย่างสม่ำเสมอ

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา บูรณาการ	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. การเขียนแผนภาพความคิด		✓		
๒. การเขียนย่อความ		✓		
๓. การเขียนเรียงความ		✓		
๔. การเขียนจดหมาย	✓			
๕. การเขียนอธิบาย		✓		
๖. การเขียนชี้แจง		✓		
๗. การเขียนแสดงทัศนะ	✓			
๘. การเขียนคำขวัญ		✓		
๙. การเขียนคำโฆษณา				
๑๐. หลักการเขียนโวหาร แบบต่างๆ	✓			
๑๑. การเขียนพรรณนาและการเขียนบรรยาย เหตุการณ์	✓			
๑๒. หลักการเขียนรายงานทางวิชาการ				
๑๓. หลักการเขียนอ้างอิง		✓		
๑๔. การกรอกแบบพิมพ์ประเภทต่างๆ เช่นกรอกใบ สมัครงาน กรอกใบสมัครเรียน กรอกใบคำร้องต่างๆ				
๑๕. การปฏิบัติตนเป็น ผู้มีมารยาทในการเขียนและ มีนิสัยรักการเขียน	✓			

หัวเรื่อง ๕. หลักการใช้ภาษา

ตัวชี้วัด

๑. อธิบายความแตกต่างของคำพยางค์ วลี ประโยคการสะกตคำได้ถูกต้อง
๒. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนอักษรย่อ คำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง
๓. อธิบายความแตกต่างระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน
๔. อธิบายการใช้ ความแตกต่างและความหมายของสำนวนสุภาษิต คำพังเพย และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง
๕. อธิบายหลักการและสามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทต่างๆ

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหาง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา บูรณาการ	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. ความหมายของคำ พยางค์ วลี ประโยค และการสะกตคำ	✓			(โครงการ)
๒. หลักในการสะกตคำ	✓			
๓. การใช้เครื่องหมายวรรคตอน อักษรย่อ คำราชาศัพท์ และการใช้เลขไทย	✓			
๔. การใช้คำและการสร้างคำในภาษาไทย	✓			
- การสร้างคำไทย	✓			
- คำประสม				
- คำซ้อน				
- คำซ้ำ				
- คำสมาส คำสนธิ				
- หลักการสังเกตคำภาษาอื่นๆ ที่ใช้ในภาษาไทย	✓			
๕. ชนิดของประโยค	✓			
๖. การใช้ระดับภาษาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	✓			
๗. การใช้สำนวน สุภาษิตคำพังเพย			✓	
๘. หลักการแต่งคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ เช่น				
- กาพย์ยานี ๑๑				
- กาพย์ฉก ๑๖				
- กลอน				
- ฯลฯ				

หัวเรื่อง ๖. วรรณคดีและวรรณกรรม

ตัวชี้วัด

อธิบายความแตกต่างและคุณค่าวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่น

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา บูรณาการ	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. หลักการพิจารณาวรรณคดี ๒. หลักการพิจารณาวรรณกรรม ๓. ประวัติความเป็นมา ลักษณะและคุณค่าของ เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ๔. หลักการพิจารณาวรรณคดี ด้านวรรณศิลป์ และ ด้านสังคม - สามก๊ก - ราชอิริยา - กลอนเสภาขุนช้างขุนแผน - กลอนบทละครเรื่องรามเกียรติ์	✓	✓	✓	

หัวเรื่อง ๗. ภาษาไทยกับการประกอบอาชีพ

ตัวชี้วัด

๑. ใช้ความรู้การพูดภาษาไทยเป็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

๒. ใช้ความรู้การเขียนภาษาไทยเป็นช่องทางการประกอบอาชีพ

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา บูรณาการ	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. ภาษาไทยด้านการพูดกับช่องทางการ ประกอบอาชีพ		✓		
๒. ภาษาไทยด้านการเขียนกับช่องทางการ ประกอบอาชีพ		✓		

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท ๓๑๐๐๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต
หัวเรื่อง การพูด

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๙		๑. ใช้ศิลปะการพูดที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้อย่างเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล ๒. วิเคราะห์ ประเมินค่าการใช้ภาษาพูดจากสื่อ ต่าง ๆ	๑. การพูดเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ๒. ศิลปะการพูดประเภท ต่าง ๆ เช่น - พูดแนะนำตนเอง - พูดกล่าวต้อนรับ - พูดกล่าวขอบคุณ - พูดโน้มน้าวใจ/ปฏิเสธ - พูดเจรจาต่อรอง - พูดแสดงความคิดเห็น - พูดอธิบาย - พูดสุนทรพจน์ / โต้ว่าที่	ขั้นที่ ๑. กำหนดสภาพปัญหา - ครูและผู้เรียนร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับการพูดในชีวิตประจำวัน - รวบรวมปัญหาต่าง ๆ ที่พบจากการพูดในชีวิตประจำวัน - ผู้เรียนเล่าถึงนักพูดหรือการพูดที่ผู้เรียนชื่นชอบประทับใจและการพูดที่ผู้เรียนไม่ประทับใจทั้งของตนเองและผู้อื่นสนใจ ขั้นที่ ๒. แสวงหาความรู้ - ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพูดรวมถึงมารยาทในการพูด - ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดคุณสมบัตินักพูดที่ดีและมารยาทในการพูดในสถานการณ์ต่าง ๆ	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจากอินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				ชั้นที่ ๓ การปฏิบัติการนำไปใช้ - ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพูดรวมถึงมารยาทการพูด - ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดคุณสมบัตินักพูดที่ดีและการพูดในสถานการณ์ต่าง ๆ - ครูมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาเลือกบทความทางอินเทอร์เน็ตมาอ่าน โดยให้เพื่อนในชั้นเรียนฟังแล้วให้สรุปประเด็นจากเรื่องที่ฟังตามหลักการที่ได้ศึกษาจากนั้นให้วิเคราะห์ข้อเท็จจริงนำเสนอ ชั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากใบงานแบบฝึกหัด แบบสังเกต - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากการฝึกพูด การฝึกปฏิบัติ - ครูตัดสินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด		

ใบความรู้ วิชาภาษาไทย รหัสวิชา พท๓๑๐๐๑ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่อง การพูด

การพูด

เป็นวิธีหนึ่งของการสื่อสาร การถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก หรือความต้องการ ด้วยเสียง ภาษา และกิริยาท่าทาง เพื่อให้ผู้รับฟังรับรู้ เข้าใจได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้พูด การสื่อสารจึงจะบรรลุผลได้หลักการพูด

ความหมายของการพูด

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ พูด คือ การเปล่งเสียงออกเป็นถ้อยคำ, พูดจา การพูด เป็นการสื่อสารด้วยภาษา จากตัวผู้พูดไปยังผู้ฟัง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นทราบความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของตน รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น ก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ช่วยให้เกิดกิจการต่างๆ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

องค์ประกอบของการพูด

การพูดมีองค์ประกอบสำคัญอยู่ ๓ ประการ ดังนี้

๑. ผู้พูด

ผู้พูดเป็นผู้ที่จะต้องถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง ตลอดจนทัศนคติของตนสู่ผู้ฟังโดยใช้ภาษา เสียง อากัปกิริยาและบุคลิกภาพของตนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้พูดจะต้องคำนึงถึงมารยาทและคุณธรรม ในการพูดด้วย สิ่งสำคัญที่ผู้พูดจะต้องยึดไว้เป็นแนวปฏิบัติคือ ผู้พูดจะต้องรู้จักสะสมความรู้ ความคิดและประสบการณ์ที่มีคุณค่า มีประโยชน์ แล้วรวบรวม เรียบเรียงความรู้ ความคิดเหล่านี้ ให้มีระเบียบ เพื่อที่จะได้ถ่ายทอดให้ผู้ฟังเข้าใจได้โดยง่าย แจ่มแจ้ง การสะสมความรู้ ความคิดและประสบการณ์ ผู้พูดสามารถทำได้หลายทาง เช่น จากการอ่าน การฟัง การสังเกต การกระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเอง การสนทนากับผู้อื่นนอกจากนี้แล้ว ผู้พูดจะต้องมีทักษะ ในการพูด การคิด การฟัง และมีความสนใจที่จะพัฒนาบุคลิกภาพอยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ผู้พูด เกิดความมั่นใจในตนเอง

๒. สารหรือเรื่องราวที่พูด

คือ เนื้อหาสาระที่ผู้พูดพูดออกไป ซึ่งผู้พูดจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า สารที่ตนพูดนั้นจะต้องมีประโยชน์ต่อผู้ฟัง อีกทั้งควรเป็นเรื่องที่ใหม่ ทันสมัย เนื้อหาจะต้องมีความชัดเจน ผู้พูดต้องขยายความคือ ความรู้ที่นำเสนอให้ผู้ฟังให้มีความกระจ่าง ซึ่งอาจขยายความด้วยการยกตัวอย่างแสดงด้วยตัวเลข สถิติ หรือยกหลักฐานต่าง ๆ มาอ้างอิง การเตรียมเนื้อหาในการพูดมีขั้นตอน ดังนี้

๒.๑) การเลือกหัวข้อเรื่อง ถ้าผู้พูดมีโอกาสเลือกเรื่องที่จะพูดเอง ควรยึดหลักที่ว่า ต้อง เหมาะสมกับผู้พูด คือ เป็นเรื่องที่คุณมีความรอบรู้ในเรื่องนั้น และเหมาะสมกับผู้ฟังเป็นเรื่องที่ผู้ฟังมีความสนใจ นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงโอกาส สถานการณ์ สถานที่ และเวลา ที่กำหนดให้พูดด้วย

๒.๒) การกำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตของเรื่องที่จะพูด ผู้พูดจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการพูดแต่ละครั้งให้ชัดเจนว่าต้องการให้ความรู้ โนมน้าวใจหรือเพื่อความบันเทิงเพื่อจะได้เตรียมเรื่องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้ผู้พูดจะต้องกำหนดขอบเขตเรื่องที่จะพูดด้วยว่าจะครอบคลุมเนื้อหาหลักซึ่งมากน้อยเพียงใด

๒.๓) การค้นคว้าและรวบรวมความรู้ ผู้พูดต้องประมวลความรู้ ความคิดทั้งหมดไว้แล้วแยกแยะให้ได้ว่าอะไรคือความคิดหลัก อะไรคือความคิดรอง สิ่งใดที่จะนำมาใช้เป็นเหตุผลสนับสนุน

ความคิดนั้นๆ และที่สำคัญ ผู้พูดจะต้องบันทึกไว้ให้ชัดเจนว่าข้อมูลที่ได้มานั้น มีที่มาจากแหล่งใด ใครเป็นผู้พูด หรือผู้เขียน ทั้งนี้ผู้พูดจะได้ อ้างอิงที่มาของข้อมูลได้ถูกต้องในขณะที่พูด

๒.๔) การจัดระเบียบเรื่อง คือ การวางโครงเรื่อง ซึ่งจะช่วยให้การพูดไม่วกวน สับสนเพราะผู้พูดได้จัดลำดับขั้นตอนการพูดไว้อย่างเป็นระเบียบ มีความต่อเนื่อง ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดช่วยให้ผู้ฟังจับประเด็นได้ง่าย การจัดลำดับเนื้อเรื่องจะแบ่งเป็น สามตอน คือ คำนำ เนื้อเรื่องและการสรุป

๓. ผู้ฟัง

ผู้พูดกับผู้ฟังมีความสัมพันธ์กัน โดยผู้พูดต้องเร้าความสนใจผู้ฟังด้วยการใช้ภาษา เสียง กิริยา ท่าทางบุคลิกภาพของตน ในขณะที่เดียวกันผู้ฟังก็มีส่วนช่วยให้การพูดของผู้พูดบรรลุจุดหมายได้โดยการตั้งใจฟัง และคิดตามอย่างมีเหตุผล ก่อนจะพูดทุกครั้งผู้พูดต้องพยายาม ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับผู้ฟังให้มากที่สุด เช่น จำนวนผู้ฟัง เพศ ระดับการศึกษา ความเชื่อและค่านิยม ความสนใจของผู้ฟัง เป็นต้น การวิเคราะห์ผู้ฟัง ล่วงหน้า นอกจากจะได้นำข้อมูล มาเตรียมการพูดให้เหมาะสมแล้ว ผู้พูดยังสามารถนำข้อมูลนั้นมาใช้ในการ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า ที่อาจจะเกิดขึ้นได้เหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย

จุดมุ่งหมายของการพูด

โดยทั่วไปแล้ว การพูดจะมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๆ อยู่ ๓ ประการ

๑. การพูดเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ

การพูดเพื่อจุดมุ่งหมายนี้ เราได้ฟังอยู่เป็นประจำไม่ว่าจะเป็นข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์หรือจากวงสนทนาในชีวิตประจำวัน มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้ฟังเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ไม่เคยรู้ ไม่เคยมีประสบการณ์หรือมีความรู้ประสบการณ์บ้าง แต่ก็ยังไม่กระจ่างชัด

การพูดประเภทนี้ ได้แก่ การรายงาน การพูดแนะนำ การบรรยาย การอธิบายการชี้แจง ดังตัวอย่างหัวข้อเรื่องที่พูดเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เช่น

- ทำอย่างไรจึงจะเรียนเก่งและประสบความสำเร็จ
- ภัยแล้ง
- ทำไมราคาพืชผลทางการเกษตรจึงตกต่ำ
- งามอย่างไทย
- สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ

๒. การพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

การพูดเพื่อโน้มน้าวใจ เป็นการพูดที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ฟังเชื่อและมีความคิดคล้อยตาม ทำหรือไม่ทำตามที่ผู้พูดต้องการหรือมีเจตนา ฉะนั้น ผู้พูดจะต้องชี้แจงให้ผู้ฟังเห็นว่า ถ้าไม่เชื่อหรือปฏิบัติตามที่ผู้พูดเสนอแล้วจะเกิดโทษ หรือ ผลเสียอย่างไร

การพูดชนิดนี้จะประสบความสำเร็จได้ดีมากน้อยเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับตัวผู้พูดเองว่ามีบุคลิกภาพดีไหม มีการใช้ถ้อยคำภาษาที่ง่ายแก่การเข้าใจของกลุ่มผู้ฟังไหม และที่สำคัญ คือผู้พูดจะต้องมีศิลปะและจิตวิทยาในการจูงใจ ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี การพูดเพื่อโน้มน้าวใจ จะเห็นตัวอย่างได้จากการพูดเพื่อหาเสียงในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นเพื่อเป็นหัวหน้าชั้น ผู้แทนกลุ่ม หรือองค์การต่างๆ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) หรือการพูดเพื่อรณรงค์ให้ผู้ฟังเลิกบุหรื หรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การพูดเพื่อให้ช่วยกันประหยัดการใช้น้ำมันไฟฟ้า นอกจากนี้การพูด เพื่อโน้มน้าวใจจะนำไปใช้มากในด้านธุรกิจการขาย การโฆษณาเพื่อให้ผู้คนหันมานิยมใช้หรือซื้อสินค้าคุณ

ตัวอย่างหัวข้อเรื่องที่พูดโน้มน้าวใจ

- . บริจาคโลหิตช่วยชีวิตมนุษย์
- . มาเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา กันเถอะ
- . ฟังดนตรีเถอะชื่นใจ
- . ช่วยทำเมืองไทยให้เป็นสีเขียวดีกว่า
- . ออกกำลังกายวันละนิดชีวิตแจ่มใส
- . เหยี่ยุบาหมีมีความหมายเพื่อเด็กยากไร้ในชนบท

๓. การพูดเพื่อความบันเทิง

การพูดเพื่อจุดมุ่งหมายนี้เป็นการพูดที่มุ่งให้ผู้ฟัง เกิดความเพลิดเพลิน รื่นเริง สนุกสนานผ่อนคลายความตึงเครียด ในขณะเดียวกันก็แทรกเนื้อหาสาระ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟังด้วยผู้พูด จะต้องเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสไม่เป็นคนเคร่งเครียดเอาจริงจังเกินไป เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองให้เกิดขึ้นได้ ดังจะเห็นได้จากรายการต่างๆ ทาง สื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นวิทยุโทรทัศน์

ตัวอย่างหัวข้อเรื่องที่พูดเพื่อความบันเทิง

- . เราจะได้อะไรจากการฟังเพลงลูกทุ่ง
- . ทำอะไรตามใจคือไทยแท้
- . พูดใครคิดว่าเป็นสำคัญ
- . ที่ว่ารัก รักนั้นเป็นฉันท

หลักการพูดที่ดี

ผู้พูดที่ต้องการสื่อความเข้าใจกับผู้ฟังให้เกิดความสำเร็จในการส่งสารได้นั้นต้องคำนึงถึงหลักการพูด ดังต่อไปนี้

การออกเสียงให้ถูกต้องตามหลักภาษา ได้แก่

๑.๑ การออกเสียงสั้น – ยาว ต่างกัน ความหมายก็ต่างกันไปด้วย เช่น แก้ว – ก้าว , เข้า – ข้าว , เท้า – ท้าว

ตัวอย่าง

ก้าวเท้าไปก้าวครั้ง
เขาเดินเข้าไปรับประทานข้าว
เขาบาดเจ็บที่เท้า

๑.๒ การออกเสียงคำหลายพยางค์ให้ถูกต้องตามหลักการออกเสียง คำบางคำออกเสียงแบบอักษรนำ
เช่น

ดำริ อ่านว่า ดำ – หริ
กนก อ่านว่า กะ – นก ดำรัส อ่านว่า ดำ – หรัด
ปรอท อ่านว่า ปะ – หรอด
ผลิต อ่านว่า ผะ – หลิด

บางคำไม่ใช่ คำสมาส แต่อ่านออกเสียงต่อเนื่องแบบคำสมาส เช่น

ผลไม้ อ่านว่า ผน – ละ – ไม้
พลเมือง อ่านว่า พน – ละ – เมือง
เทพเจ้า อ่านว่า เทบ – พะ – เจ้า
ดาษดา อ่านว่า ดาด – สะ – ดา

คำบางคำไม่นิยมออกเสียงให้มีเสียงต่อเนื่อง เช่น

ทิวทัศน์ อ่านว่า ทิว – ทัต
สัปดาห์ อ่านว่า สั – ดา
ดาษดิน อ่านว่า ดาด – ดิน
วิทถาร อ่านว่า วิต – ถาน
รสนิยม อ่านว่า รด – นิ – ยม
คุณค่า อ่านว่า คุณ – ค่า

๑.๓ ออกเสียงให้ถูกต้องตามความนิยม เช่น

กำเนิด อ่านว่า กำ – เนิด
ยมบาล อ่านว่า ยม – มะ – บาน
ชักเย่อ อ่านว่า ชัก – กะ – เย่อ
เทศบาล อ่านว่า เทต – สะ – บาน

๑.๔ ออกเสียงคำควบกล้ำ ร, ล, ว หรือเป็นอักษรนำให้ชัดเจนถูกต้อง เช่น

ตราด อ่านว่า ตราดเป็น อักษรควบ
ตลาด อ่านว่า ตะ – หลาดเป็น อักษรนำ
จริง อ่านว่า จิงเป็น อักษรควบไม่แท้
ปรักหักพัง อ่านว่า ปะ – หรัก – หัก – พังเป็นอักษรนำ

คำต่อไปนี้ออกเสียงแบบควบแท้ทั้งหมด เช่น

ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ปลาบปลื้ม ปลอดโปรง พร้อมเพรียง เพราะพริ้ง
แพรวพราว เพลิดเพลิน พลุกพล่าน แกว่งไกว กว้างขวาง ไขว่คว้า
คลุกเคล้า คลาดเคลื่อน คลอนแคลน

คำบางคำเป็นคำเรียงพยางค์กันไม่ออกเสียงแบบควบกล้ำ เช่น

ปริญญา ออกเสียงว่า ปะ – ริน – ยา
ปราชัย ออกเสียงว่า ปะ – รา – ไช
ปรัมปรา ออกเสียงว่า ปะ – รำ – ปะ – รา

ปรีนิพพาน ออกเสียงว่า ปะ - ริ - นิป - พาน

๑.๕ ไม่ควรออกเสียงให้ห้วนสั้น ตัดคำ หรือรวบลิ้นจนฟังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะ คำหลายพยางค์ เช่น

มหาวิทยาลัย ไม่ควรออกเสียงว่า หมา - ลัย

วิทยาลัย ไม่ควรออกเสียงว่า วิด - ลัย

ประกาศนียบัตร ไม่ควรออกเสียงว่า ปะ - กาด - บัต

กิโลเมตร ไม่ควรออกเสียงว่า กิโล หรือ โล

กิโลกรัม ไม่ควรออกเสียงว่า กิโล หรือ โล

สวัสดิ์ ไม่ควรออกเสียงว่า หวัด - ดี

ประธานาธิบดี ไม่ควรออกเสียงว่า ปะ - ธา - นา - ดี

เฉลิมพระชนมพรรษา ไม่ควรออกเสียงว่า ฉะ - เหลิม - ชน - สา

๑.๖ ไม่ควรใช้ภาษาพูด ภาษาตลาด ภาษาส่อมวลงหรือภาษาโฆษณา ในการพูดกับคนทั่วไป ซึ่งจะ
ทำให้ผู้ฟังเข้าใจยากและไม่เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล เช่น

- สาวคนนั้นจัดอยู่ในวัยเอ๊ะ ๆ
- รัฐธรรมนูญฉบับนี้อยู่ในวัยเด็ก
- นายตำรวจถูกเตะโด่งออกจากพื้นที่
- เขาวิ่งเต้นเพื่อขอย้ายไปในที่เจริญ
- นายตำรวจเต้น ถูก นสพ. ค่ายเบื้องหลัง
- เจ้าหน้าที่บุกคุกลำปางหาข้อมูลปรับปรุงเรือนจำ

๑.๗ การออกเสียงคำแผลง ควรออกเสียงให้ถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยม เช่น
บาราศ ออกเสียงว่า บำ - ราด

บาราบ ออกเสียงว่า บำ - หราบ

ตำรวจ ออกเสียงว่า ตำ - หรวด

ผนวช ออกเสียงว่า ผะ - หนวด

สำเร็จ ออกเสียงว่า สำ - เหร็ด

จำหน่าย ออกเสียงว่า จำ - หน่าย

แสดง ออกเสียงว่า สะ - แดง

ถลก ออกเสียงว่า ถะ - หลก

จรวด ออกเสียงว่า จะ - หรวด

หลักการพูดที่ดีต้องคำนึงถึง

๑. การใช้ภาษา ต้องเลือกใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้ฟัง
๒. ผู้พูดและผู้ฟังมีจุดมุ่งหมายตรงกัน ผู้พูดมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการสื่อความหมายไปยังผู้ฟัง
เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ผู้ฟังก็มีความตั้งใจฟังสิ่งที่ผู้พูดสื่อความหมายให้
๓. ออกเสียงพูดให้ชัดเจน ดังพอประมาณ อย่าตะโกนหรือพูดค่อยเกินไป
๔. สีสหน้า ท่าทางยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง ไม่เคร่งเครียด
๕. ท่าทางในการยืน นั่ง ควรสง่าผ่าเผย การใช้ท่าทางประกอบการพูดก็มีความสำคัญ เช่น
การใช้มือ นิ้ว จะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายยิ่งขึ้น
๖. ต้องรักษามารยาทการพูดให้เคร่งครัดในเรื่องเวลาในการพูด พูดตรงเวลาและจบทันเวลา
๗. พูดเรื่องใกล้ตัวให้ทุกคนรู้เรื่อง เป็นเรื่องสนุกสนานแต่มีสาระ และพูดด้วยท่าทางและ
กิริยานุ่มนวล เวลาพูดต้องสบตาผู้ฟังด้วย
๘. ไม่ควรพูดเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา การเมือง โดยไม่จำเป็น และไม่ควรพูดแต่เรื่องของตัวเอง

๙. ไม่พูดคำหยาบ นินทาผู้อื่น ไม่พูดแซงขณะผู้อื่นพูดอยู่ และไม่ชี้หน้าคู่สนทนา

มารยาทในการพูด

การพูดที่ดีไม่ว่าจะเป็นการพูดในโอกาสใด หรือประเภทใด ผู้พูดต้องคำนึงถึงมารยาทในการพูด ซึ่งจะมีส่วนส่งเสริมให้ผู้พูดได้รับการชื่นชมจากผู้ฟัง ซึ่งจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการพูด มารยาทที่สำคัญของการพูดสรุป ได้ดังนี้

๑. พูดด้วยวาจาสุภาพ แสดงหน้าตาที่ยิ้มแย้มแจ่มใส
๒. ไม่พูดอวดตนชมผู้อื่น และยอมรับฟังความคิดของผู้อื่นเป็นสำคัญ
๓. ไม่กล่าววาจาเสียดแทง ก้าวร้าวหรือพูดขัดคอบุคคลอื่น ควรใช้วิธีที่สุภาพเมื่อต้องการ

แสดงความคิดเห็น

๔. รักษาอารมณ์ในขณะที่พูดให้เป็นปกติ
๕. ไม่นำเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นมาพูด
๖. หากนำคำกล่าวของบุคคลอื่นมากล่าว ต้องระบุนามหรือแหล่งที่มาเป็นการให้เกียรติ

บุคคลที่กล่าวถึง

๗. หากพูดในขณะที่ผู้อื่นยังพูดไม่จบ ควรกล่าวคำขอโทษ
๘. ไม่พูดคุยกันข้ามศีรษะผู้อื่น

ตัวอย่าง

เรื่องเทคนิคการพูด

จากหนังสือเรื่อง บุคลิกภาพคนรุ่นใหม่

นักพูดที่มีชื่อเสียงอีกท่านหนึ่งที่ใครหลายคนชื่นชอบ และชื่อของนักพูดท่านนี้คงครองใจของใครหลายคนเหมือนกัน หนังสือที่ดีฉันอ่านเป็นของนักพูดท่านนี้เช่นกัน ท่านอาจารย์จตุพล ชมภูนิช หนังสือที่ท่านเขียนเล่มนี้เป็นการพูดถึงบุคลิกภาพที่ดีของคนรุ่นใหม่ ซึ่งดิฉันติดใจและสะดุดตาตั้งแต่เห็นชื่อเรื่อง "บุคลิกภาพคนรุ่นใหม่" ตอนแรกก็ไม่ทราบว่าเป็นของใคร แต่พอเหลือบดูภาพบนหน้าปกก็ถึงบางอ้อทันทีและไม่คิดลังเลที่จะหยิบไปให้บรรณารักษ์บันทึกลงคอมพิวเตอร์ว่าดิฉันตัดสินใจเลือกยืมหนังสือเล่มนี้

เราจะมาตะลุมตุลดูเลยว่าเวลาที่อาจารย์เขียนหนังสือเล่มนี้จะเหมือนกับตอนที่พูดมากน้อยแค่ไหน จะใช้เทคนิคเดียวกันหรือไม่ อาจารย์จะใช้เทคนิคการพูดอย่างไรที่ทำให้สามารถครองใจคนทุกวัยได้ หนังสือเรื่องนี้ดูจากชื่อเรื่องก็รู้ได้เลยว่าอาจารย์จตุพลต้องพูดถึงเรื่องบุคลิกภาพอย่างแน่นอน ด้วยความที่ดิฉันเองก็อยากเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีบุคลิกภาพที่ดีทั้งทางด้านความคิดและบุคลิกภายนอก จะได้ช่วยส่งเสริมให้ตัวเราเป็นที่ยอมรับของคนรอบข้าง

ก่อนอื่นเราจะมาดูก่อนว่าเนื้อหาสำคัญที่อาจารย์จตุพลได้กล่าวไว้ในหนังสือเล่มนี้มีอะไรบ้าง ในโลกธุรกิจการสร้างภาพลักษณ์หรือบุคลิกภาพให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือนับเป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ยิ่งต้องใส่ใจและให้ความสำคัญมากขึ้น การมีบุคลิกภาพที่ดีถือเป็นบันไดก้าวแรกที่เราจะไต่ไปสู่ความสำเร็จในอนาคต ด้วยเหตุนี้บุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือจึงเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นที่สำคัญของคนรุ่นใหม่ ซึ่งคงไม่มีใครปฏิเสธในความจริงข้อนี้ ทุกคนยินยอมปรารถนาที่จะเป็นคนที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีบุคลิกภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมและคนรอบข้าง

หนังสือบุคลิกภาพของคนรุ่นใหม่ ของอาจารย์จตุพลนี้ได้แสดงให้เห็นถึงทุกองค์ประกอบ ทุกมุมมอง และทุกขั้นตอนปฏิบัติของการนำไปสู่บุคลิกภาพตามแบบมาตรฐานสากลของคนรุ่นใหม่ เนื้อหาที่อาจารย์จตุพลเสนอได้แบ่งออกเป็นตอนๆ เป็นเรื่องๆ ไป พูดจบเรื่องนี้ให้ชัดเจนและเข้าใจแล้วก็พูดหัวข้อต่อไปอีกโดยมีลักษณะเป็นเอกภาพตรงที่จะมีวิธีการจัดการกับตัวเองอย่างไรบ้างให้ได้เป็นคนมีบุคลิกภาพที่ดี

ที่อาจารย์จตุพลพูดไว้ในหนังสือเล่มนี้ มีหลายตอนที่ดิฉันชอบและได้บันทึกไว้ในสมุดเพื่อไว้อ่านเป็นอาหารสมองให้กับตัวเอง อาจจะเก็บไว้สอนลูกสอนหลาน แนะนำเพื่อนที่เขายังไม่รู้ต่อไป คิดว่าต้องเป็นประโยชน์แน่ บันทึกไว้ไม่เสียหายอะไร

หนึ่งในตอนที่ดิฉันบันทึกไว้ก็คือตอน It's your style : ยังไงก็เป็นคุณ อาจารย์จตุพลกล่าวว่า เราอาจจะประทับใจใครก็ได้ เราอาจจะเรียนรู้จากใครก็ได้ เราอยากเก่งเหมือนใครก็ได้ เราจะเอาใครเป็นแบบอย่างเราก็ได้ แต่สุดท้าย เราต้องเป็นตัวของเราเอง บุคลิกภาพที่ดีที่สุดนั้นได้แก่บุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุด คนที่ประสบความสำเร็จ คนที่เป็นผู้นำ คนที่มีความเชื่อมั่น คนเหล่านี้มักมีบุคลิกภาพเป็นของตัวเอง ซึ่งการมี

เอกลักษณ์เฉพาะตัวคือปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะทำให้เราก้าวเดินไปสู่ความสำเร็จได้ไม่ยาก การสร้างสไตล์เฉพาะตัวนั้นสร้างได้หลายทาง เริ่มจากการแต่งกาย การไว้ทรงผม อาหารการกิน รสนิยมการใช้ชีวิตในการพักผ่อน อุปกรณ์ของใช้ การทำงาน การมีรูปแบบการใช้ชีวิตและบุคลิกภาพเฉพาะคนเป็นสิ่งที่ต้องค้นหา เราจึงจะทราบว่าเราเป็นคนแบบไหน มีเอกลักษณ์อะไรที่เหมาะสมกับตัวเอง เราต้องพยายามค้นหาและพิจารณาให้ได้แล้วเราจะเป็นคนหนึ่งที่ที่ใครเห็นก็ทึ่ง ชวนสะดุดตาพาสะดุดใจ เพราะเราไม่ไข่มุนุษย์ไหลที่ได้ทั่วไปตามศูนย์การค้า เราต้องไม่ตามกระแส (แฟชั่น) เสียจนไร้ความภูมิใจและในขณะเดียวกันเราก็ไม่ทวนกระแสเสียจนใครไม่กล้าคบหาสมาคม

ในเรื่องการแต่งกายต้องระลึกไว้เสมอด้วยว่า เราแต่งให้ผู้อื่นดูด้วยไม่ใช่แต่งแล้วดูคนเดียว การแต่งกายที่ดี ต้องให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีใช้พยายามมุ่งกระโปรงยาวแต่ในชีวิตประจำวันการเดินทางต้องขึ้นรถ

ลงเรือ ซ้อนมอเตอร์ไซค์หลายต่อ จะขึ้นลงที่ต้องคอยถลกกระโปรง ดีไม่ได้อาจเกิดอุบัติเหตุได้ แบบนี้ต้องปรับตัวเองด้วย

การเสริมเติมแต่ง ทำให้คนเราดูดีขึ้นก็จริงแต่ต้องขึ้นอยู่กับเวลาและสถานที่ มิเช่นนั้น การแต่งที่จะทำให้เกิดความสวยงามเห็นแล้วคงจะคิดตามนั้นไม่ออก อาจารย์จตุพลได้แนะนำหลักการง่ายๆ ที่ใช้ในการแต่งตัวว่า ไม่ควรแต่งกายหรือเสริมความงามในที่สาธารณะชน เพราะการให้คนอื่นรู้เห็นในวิธีทำให้ตัวเองงดงามนั้นไม่ใช่สิ่งที่น่าดูน่าชม

อาจารย์จตุพลได้แนะนำทุกเรื่องราวตั้งแต่หัวจรดเท้า ทั้งเรื่องของหญิงและชาย มีตั้งแต่รูปร่างแบบไหนนิสัยอย่างนั้น การแต่งตัว การใส่สูท ทรงผม เครื่องสำอาง รองเท้า นาฬิกา องค์กรประกอบทั้งหลายเหล่านี้เป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมหรือถดถอยบุคลิกภาพของเราได้ทั้งสิ้น เราจึงไม่ควรละเลย จะใส่อะไรจะทำอะไรก็ให้คำนึงถึงกาลเทศะ ความเหมาะสม ดูให้เหมาะสมกับรูปร่าง เหมาะสมกับโอกาสและที่สำคัญให้เหมาะสมกับฐานะ

อาจารย์จตุพลยังบอกอีกว่า บุคลิกของทั้งบุรุษและสตรีวัยทำงาน เสื้อผ้าที่ใส่แล้วต้องไม่ลำสมัย เก๋ไก๋ สไตร์ล้าอย่างเดียวแต่ควรจะให้ดูดี มีศรัทธา น่าเชื่อถือ สินค้าที่ดีก็ต้องมีหีบห่อที่ดีฉนั้นใด คนที่ดีก็ต้องมี PACKAGE ที่ดีไปด้วยฉนั้นนั้น สินค้าดีเพียงใดแต่ไม่ใส่ใจในหีบห่อ ก็ไม่มีใครสนใจซื้อ คนทำงานที่ดี ก็ต้องมีหีบห่อให้ดูดีได้มีคนซื้อ เราควรใส่ใจกับเรื่องการแต่งกายสักนิด แล้วเราจะสามารถพิชิตความสำเร็จในโลกของมนุษย์สัมพันธ์และการทำงานได้อย่างไม่ยากเย็น

ดิฉันเห็นด้วยกับที่อาจารย์จตุพลพูด และเป็นที่น่าสังเกตว่า สิ่งที่อาจารย์ถ่ายทอดออกมานั้นล้วนแต่เป็นสิ่งที่เคยผ่านเข้ามาในชีวิตของอาจารย์และอาจารย์ได้บันทึกลงโปรแกรมประสบการณ์ไว้อย่างดี เมื่ออาจารย์พบเห็นสิ่งใดมาทีไรจะมีมุมมองแนวคิดที่บางทีใครก็มองข้าม พอนำมาถ่ายทอดให้คนอื่นฟัง ก็เป็นที่น่าสนใจ และจะเห็นด้วยว่าทำไมที่ผ่านามาเราถึงได้ไม่มองอย่างนั้นบ้าง และนี่ก็เป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นนักพูดที่ดี ต้องรู้จักสังเกตและมีมุมมองที่ไม่เหมือนใคร

เมื่อดิฉันอ่านหนังสือเล่มนี้จบลงนอกจากจะได้ความรู้เคล็ดลับของการมีบุคลิกภาพที่ดีแล้ว ก็ขอมองถึงวิธีการและเทคนิคการพูดของอาจารย์จตุพลดูบ้าง ว่าอาจารย์ท่านมีเทคนิคการพูดอย่างไรให้ติดอกติดใจผู้ฟังได้ขนาดนี้โดยดูจากตัวอย่างของหนังสือเล่มนี้ ซึ่งเท่าที่ดูก็ขอสรุปไว้ดังนี้

๑. การพูดของอาจารย์มีลักษณะเป็นเอกภาพ เวลาอาจารย์จะพูดหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง ท่านก็จะตั้งหัวข้อไว้ แล้วพาผู้ฟังไปสู่เป้าหมายของการพูดโดยการยกตัวอย่างไปเรื่อยๆ ตัวอย่างที่ยกมานั้น ส่วนใหญ่จะเป็นองค์ประกอบของเรื่องที่พูด ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจและมองเห็นภาพที่อาจารย์สื่อชัดยิ่งขึ้น

๒. เรื่องที่พูดใกล้ตัว สังเกตดูแล้วดิฉันพบว่าแต่ละเรื่องที่อาจารย์จตุพลพูดล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องใกล้ตัว บางทีเป็นเรื่องเส้นผมบังภูเขา เป็นเรื่องที่ใครๆละเลย มองไม่เห็น แต่อาจารย์มองเห็น แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าการที่จะเป็นนักพูดที่ดีนั้น ต้องเป็นคนช่างสังเกต มีมุมมองที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร หรือถึงแม้ซ้ำก็มีความคิดสร้างสรรค์ทำให้เรื่องที่ซ้ำนั้นดูน่าสนใจและแปลกใหม่ขึ้นมา คนที่มีอะไรแปลกใหม่ไม่เหมือนใคร ย่อมเป็นที่น่าสนใจเสมอ

๓. คนที่จะเป็นนักพูดที่ดีต้องมีประสบการณ์มาก ประสบการณ์ในที่นี้คือมีเรื่องราวผ่านเข้ามาในชีวิตมากๆ ยิ่งมีประสบการณ์มาก ยิ่งทำให้คนพูดมีข้อมูลมากตามไปด้วย อาจจะนำข้อมูลอันเก่านั้นมาพลิกแพลงให้เข้ากับยุคสมัยให้ทันปัจจุบันมากขึ้น เพราะคนฟังก็ย่อมมีวิถีชีวิตเปลี่ยนไปตามวิถีสังคม อย่างอาจารย์จตุพลท่านก็เป็นผู้มีประสบการณ์มาก อายุปูนนี้แล้วยังไม่แต่งงาน แล้วทำไมท่านถึงรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิตคู่ หรือทำไมท่านถึงเข้าใจผู้หญิง เข้าใจทุกเพศทุกวัยได้ดีเสียเหลือเกิน ตรงนี้ให้สังเกตนิดนึงค่ะว่า ที่ท่านมีประสบการณ์เหล่านี้ อาจจะไม่ใช่ว่าท่านได้รับประสบการณ์มาโดยตรง ท่านอาจจะได้รับประสบการณ์เหล่านี้จากคนรอบข้าง จากหนังสือ ซึ่งถ้าอยากเป็นนักพูดที่ดี เราก็คควรทำให้ได้อย่างนี้ด้วย

๔. นักพูดที่ดีต้องทันยุค ทันสมัย ทันใจ รู้ใจคนฟัง รู้ว่าในขณะนั้นผู้ฟังคิดอะไร อย่างไร มีวิถีชีวิตเป็นอย่างไร ให้ทันตามทุกกลุ่มอายุคน อย่างอาจารย์จตุพล ไม่แปลกใจเลยว่าทำไมท่านถึงเป็นขวัญใจของคนทุกวัย

ได้ ท่านเหมือนรู้จักคนทุกกลุ่ม รู้ว่าคนกลุ่มไหนกำลังคิดอะไรยังไง มีกระแสอะไรที่กระทบหรือส่งผลต่อคนเหล่านั้น ท่านสังเกต และมอง ท่านทำเหมือนกับท่านเป็นคนเหล่านั้นเสียเอง ตรงนี้แหละค่ะที่ดิฉันคิดว่าผู้ฟังชอบ

๕. คนที่จะเป็นนักพูดที่ดี ต้องไม่ลืมอารมณ์ขัน อาจารย์จตุพลนี่พูดเมื่อไหร่ พูดเรื่องอะไรก็ทำได้ แม้แต่เรื่องเครียดๆก็ทำให้ผู้ฟังไม่เครียด ทำให้คนหัวเราะได้ นี่เป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของการเป็นนักพูดที่ดี เพราะทุกครั้งที่อาจารย์พูดเหมือนกับอาจารย์เป็นเทวดาที่สร้างรอยยิ้มให้กับผู้ฟังได้ตลอด คนฟังก็มีความสุข หนังสือที่อาจารย์จตุพลเขียนนี้แม้จะเป็นเรื่องหลักการแต่อ่านแล้วเราไม่เครียดเลย มีทั้งมุขตลก ล้อเลียน สร้างอารมณ์ขันได้ตลอด

๖. นักพูดที่ดีต้องเป็นนักยกตัวอย่างที่ดี เมื่อมีประสบการณ์เยอะ มีข้อมูลเยอะ ก็ทำให้สามารถยกตัวอย่างได้ดีทันใจ หยิบยกโยงใยเรื่องโน้นมาเป็นตัวอย่างของเรื่องนี้ได้อย่างเหมาะสม คนฟังจะได้ไม่ถูกจำกัดกรอบเพียงเรื่องเดียว มาฟังเรื่องหนึ่งก็อาจจะได้ความรู้จากอีกเรื่องหนึ่งแถมไปด้วย เหมือนเป็นการแถมของขวัญให้กับผู้ฟัง

๗. จะเป็นนักพูดที่ดี ให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ต้องมีบุคลิกที่ดีด้วย เหมือนชื่อเรื่องของหนังสือเล่มนี้เลย ตรงนี้เราก็เห็นได้อีกแล้วว่า อาจารย์จตุพลนี่เป็นคนที่มีบุคลิกดี เราไม่ขอพูดถึงเรื่องหน้าตา เพราะเรื่องบุคลิกภาพที่ดีเป็นสิ่งที่สร้างได้ อาจารย์จะดูโก้และเหมือนเป็นเทพบุตรเสมอเวลาพูด ดูตั้งแต่แต่งตัวดี เนียบ แบบน่าเชื่อถือ สะอาด ยิ่งพูดน่าสนใจคนก็จะยังไม่ละสายตาจากคนพูดเลย

๘. อาจารย์จตุพลมักใช้วิธีการเปรียบเทียบ เห็นนักพูดนักเขียนหลายท่านชอบใช้อยู่แล้ว ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ดี เพราะว่าการรู้จักเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งนั้นนอกจากจะเป็นการให้ความรู้แก่ผู้ฟังแล้วยังทำให้การพูดเป็นไปอย่างมีลีลา แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความสามารถ ผู้ฟังก็จะได้มีจินตนาการร่วมไปด้วย เทคนิคและวิธีการพูดที่ดีฉันได้จากท่านอาจารย์จตุพลนี่ เป็นประโยชน์อย่างมากต่อพวกเรา เพราะในเมื่อเราชอบและชื่นชมในตัวท่านอาจารย์ อาจารย์เป็นนักพูดที่มีชื่อเสียง ใครอยากเป็นนักพูดที่ดีเหมือนอาจารย์ก็สามารถเรียนรู้เทคนิควิธีการพูดเหล่านี้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับตัวเอง จำได้ไหมในหนังสือเล่มนี้ที่อาจารย์บอกไว้ว่า เราจะประทับใจใครก็ได้ เราอยากเก่งเหมือนใครก็ได้ เราจะเอาใครเป็นแบบอย่างเราก็ได้ เราอยากเก่งเหมือนใครก็ได้ แต่เราต้องเป็นตัวของเราเอง เมื่อเรียนรู้วิธีการพูดเหล่านี้จากอาจารย์จตุพลไปแล้ว ก็ควรเอาไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับตัวเอง สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้เกิดขึ้น เหมือนอย่างที่อาจารย์จตุพลทำสำเร็จอยู่ในขณะนี้

เรื่องการพูด

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอธิบายรายละเอียด ตามหัวข้อที่กำหนดให้

๑. มารยาทในการพูด มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

๒. คุณธรรมในการพูด

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ลักษณะการพูดที่ดี มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

๔. การพูดแบ่งออกเป็นกี่ลักษณะอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

๕. องค์ประกอบของการพูดมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ให้นักศึกษาอธิบายแนวทางในการพูดแสดงความคิดเห็น พร้อมประโยชน์ที่ได้รับในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๖. แนวทางพูดแสดงความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

๗. ประโยชน์ที่ได้รับในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

.....

.....

เรื่อง การพูด

คำสั่ง ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มละ ๓ - ๔ คน ร่วมกันสืบค้นตัวอย่างนักพูดที่ได้รับการยอมรับในชุมชน หรือ พิธีกรรายการทางวิทยุและโทรทัศน์ที่ประสบความสำเร็จ โดยให้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ผลงานเด่น และให้กลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ว่าบุคคลตัวอย่างที่ศึกษามีคุณสมบัติการพูดที่ดีอย่างไรบ้าง

นักพูดชื่อ.....
ประวัติส่วนตัว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลงานเด่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คุณสมบัตินักพูดที่ดีเป็นที่ยอมรับ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เรื่อง การไต่สวนที่

ผู้คดี.....

วิชา พท ๓๑๐๐๑ ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ฝ่ายเสนอ ประกอบด้วย

๑. หัวหน้าทีมชื่อ.....
๒. ทีมงานชื่อ.....
๓. ทีมงานชื่อ.....
๔. ทีมงานชื่อ.....

ฝ่ายค้าน ประกอบด้วย

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

พิธีกร

ผู้ฟัง ๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

ผู้สังเกตการณ์ ๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๐

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ทท ๓๑๐๐๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต
หัวเรื่อง การอ่าน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๐		๑. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ๒. วิเคราะห์ วิจัย ความสมเหตุสมผล การลำดับความคิดและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน	๑. หลักการตีความ แปลความและขยายความ ๒. การอ่านบทประพันธ์ที่ไพเราะทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง ๓. การอ่านวรรณคดี ในวรรณคดี จากเรื่องขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา นิทานเวตาล นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก มัทนพาธา พระมหาชนก	ขั้นที่ ๑. กำหนดสภาพปัญหา - ครูและผู้เรียนร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับการอ่านประโยชน์ของการอ่านในชีวิตประจำวัน ปัญหาต่าง ๆ ที่พบจากการอ่านในชีวิตประจำวัน ขั้นที่ ๒. แสวงหาความรู้ - ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านรูปแบบต่าง ๆ - ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดคุณสมบัติที่นักอ่านที่ดี	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจากอินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท ๓๑๐๐๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต
หัวเรื่อง การอ่าน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
		๑. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ๒. วิเคราะห์ วิจารณ์ ความสมเหตุสมผล การลำดับความคิดและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน	๑. หลักการตีความ แปลความและขยายความ ๒. การอ่านบทประพันธ์ที่ไพเราะทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง ๓. การอ่านวรรณคดีในวรรณคดี จากเรื่องขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา นิทานเวตาล นิราศ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก มัทนพาธา พระมหาชนก	ขั้นที่ ๓. การปฏิบัตินำไปใช้ - ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับอ่านตีความ แปลความ ขยายความ ความหมายของภาษาถิ่น สำนวน สุภาษิต องค์ประกอบ ของการประเมินค่าวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่น - ครูมอบหมายให้ผู้เรียนอ่านวรรณคดีในวรรณคดี จากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา นิทานเวตาล นิราศ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก มัทนพาธา พระมหาชนก - ครูมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาเลือกบทความทางอินเทอร์เน็ตมาอ่าน โดยให้เพื่อนในชั้นเรียนฟังแล้วให้สรุปประเด็นจากเรื่องที่ฟังตามหลักการที่ได้ศึกษาจากนั้นให้วิเคราะห์ข้อเท็จจริงนำเสนอในครั้งต่อไป	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจากอินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การอ่าน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
		๑. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ๒. วิเคราะห์ วิจัย ความสมเหตุสมผล การลำดับความคิดและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน	๑. หลักการตีความ แปลความและขยายความ ๒. การอ่านบทประพันธ์ที่ไพเราะทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง ๓. การอ่านวรรณคดีในวรรณคดี จากเรื่องขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา นิทานเวตาล นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก มัทนพาธา พระมหาชนก	ขั้นที่ ๔. การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากใบงาน แบบฝึกหัด แบบสังเกต - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากการฝึกพูด การฝึกปฏิบัติ - ครูตัดสินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจากอินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

ใบความรู้

การอ่าน

การอ่าน คือ การรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่ตีพิมพ์อยู่ในสิ่งพิมพ์หรือในหนังสือ เป็นการรับรู้จากผู้เขียนคิดอะไรและพูดอะไร โดยเริ่มต้นทำความเข้าใจถ้อยคำแต่ละคำเข้าใจวลี เข้าใจประโยค ซึ่งรวมอยู่ในย่อหน้าเข้าใจแต่ละย่อหน้า ซึ่งรวมเป็นเรื่องราวเดียวกัน

การอ่านเป็นการบริโภคคำที่ถูกเขียนออกมาเป็นตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์การอ่านโดยหลักวิทยาศาสตร์ เริ่มจากการที่แสงตกกระทบที่สื่อและสะท้อนจากตัวหนังสือผ่านทางเลนส์นัยน์ตาและประสาทตาเข้าสู่เซลล์สมองไปเป็นความคิด (Idea) ความรับรู้ (Perception) และก่อให้เกิดความจำ (Memory) ทั้งความจำระยะสั้นและความจำระยะยาว **กระบวนการอ่าน มี ๔ ขั้นตอน คือ**

ขั้นแรก การอ่านออก อ่านได้ หรืออ่านออกเสียงได้ถูกต้อง

ขั้นที่สอง การอ่านแล้วเข้าใจ ความหมายของคำ วลี ประโยค สรุปความได้

ขั้นที่สาม การอ่านแล้วรู้จักใช้ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์และออกความเห็นในทางที่ขัดแย้งหรือเห็นด้วยกับผู้เขียนอย่างมีเหตุผล

ขั้นสุดท้ายคือการอ่านเพื่อนำไปใช้ ประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้ที่อ่านได้และอ่านเป็นจะต้องใช้กระบวนการทั้งหมดในการอ่านที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และจากการคิดที่ได้จากการอ่านผสมผสานกับประสบการณ์เดิม และสามารถความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ต่อไป

คุณค่าของการอ่าน

วัตถุประสงค์ในการอ่านของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป เช่น อ่านเพื่อความรู้ อ่านเพื่อให้เกิดความคิด อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อความจรรโลงใจ เป็นต้น ซึ่งผู้อ่านจำเป็นต้องทราบจุดมุ่งหมายของการอ่านนั้นๆ ไว้ก่อนการอ่านทุกครั้ง อย่างไรก็ตามการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตที่ช่วยให้การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการช่วยให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน การอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษเล่าเรียน ทั้งในระบบและนอกระบบ คนที่เรียนหนังสือเก่งมักจะเป็นคนที่อ่านหนังสือเก่ง เพราะการอ่านช่วยให้ได้รับความรู้และความเข้าใจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ และสามารถศึกษาต่อในระดับสูงได้ การอ่านมีคุณค่าต่อมนุษย์ เนื่องจากเป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ ทำให้มนุษย์เกิดความรู้ ยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น ทำให้มนุษย์เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาความคิดให้ก้าวหน้า ส่งผลต่อการพัฒนาในอาชีพ ทำให้มนุษย์ทันต่อเหตุการณ์ ได้รับความรู้เพิ่ม ช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน ช่วยให้ผู้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ ช่วยพัฒนาจิตใจให้องอาจ ช่วยขจัดความทุกข์ ความเศร้าหมอง การอ่านทำให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือในการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้รับความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ

การเตรียมพร้อมเพื่อการอ่าน

การอ่านจะดำเนินไปได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและองค์ประกอบที่อยู่ในร่างกาย การอ่านท่ามกลางบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม จะนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการอ่าน ทั้งนี้ควรคำนึงถึง

๑. การจัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม สถานที่ที่เหมาะสมกับการอ่านควรมีความเงียบสงบ ตัดสิ่งต่างๆ ที่รบกวนสมาธิออกไป มีอุณหภูมิและแสงสว่างที่เหมาะสม มีโต๊ะที่มีความสูงพอเหมาะและเก้าอี้ที่นั่งสบายไม่นุ่มหรือแข็งจนเกินไป

๒. การจัดทำของการอ่าน ตำแหน่งของหนังสือควรวางอยู่ห่างประมาณ ๓๕-๔๕ เซนติเมตร และหน้า หนังสือจะต้องตรงอยู่กลางสายตา ควรนั่งให้หลังตรงไม่ควรนอนอ่าน ทั้งนี้เพื่อให้สมองได้รับเลือดไปหล่อเลี้ยงอย่างเต็มที่ ก็จะทำให้เกิดการตื่นตัวต่อการรับรู้ จดจำ และอ่านได้นาน

๓. การจัดอุปกรณ์ช่วยในการอ่าน การอ่านอาจมีอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น กระดาษสำหรับบันทึกดินสอ ปากกา ดินสอสี

๔. การจัดเวลาที่เหมาะสม สำหรับนักศึกษาที่ต้องมีการทบทวนบทเรียนควรอ่านหนังสือในช่วงที่เหมาะสมคือช่วงที่ที่ไม่ง่วงมาก คือ ตั้งแต่ ๒๐.๐๐ - ๒๓.๐๐ น. เนื่องจากร่างกายยังไม่อ่อนล้าเกินไป นัก หรืออ่านในตอนเช้า ๕.๐๐-๖.๓๐ น. หลังจากที่ทำร่างกายได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ในการอ่านแต่ละครั้งไม่ควรเกิน ๕๐ นาทีและให้เปลี่ยนแปลงอิริยาบถสัก ๑๐ นาทีก่อนลงมืออ่านต่อไป

๕. การเตรียมตนเอง ได้แก่ การทำจิตใจให้แจ่มใส มีความมุ่งมั่น มีความตั้งใจ และมีสมาธิในการอ่าน นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ มีสุขภาพสายตาที่ดี ดัดปัญหารบกวนจิตใจให้หมด การแบ่งเวลาให้ถูกต้อง และมีระเบียบวินัยในชีวิตโดยใช้เวลาแต่ละวันฝึกอ่านหนังสือ และพยายามฝึกทักษะใหม่ๆ ในการอ่าน เช่น ทักษะการอ่านเร็วอย่างเข้าใจ เป็นต้น

การเลือกสรรวัสดุการอ่าน

การเลือกสรรวัสดุการอ่าน ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการอ่าน เช่น การอ่านเพื่อการศึกษา การอ่านเพื่อหาข้อมูลประกอบการทำงาน การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน การอ่านเพื่อฆ่าเวลา การรู้จักเลือกวัสดุการอ่านที่มีประโยชน์จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ตามเป้าหมาย การเลือกสรรวัสดุการอ่านมีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด เช่น

๑. การอ่านเพื่อความรู้ เช่น ตำราวิชาการ
๒. การอ่านเพื่อความบันเทิงใจ
๓. การอ่านเพื่อเป็นกำลังใจ เสริมสร้างปัญญา เช่น หนังสือจิตวิทยา หนังสือธรรมะ
๔. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เมื่อเลือกวัสดุการอ่านหรือหนังสือได้แล้ว ก็จะต้องกำหนดว่าต้องการอะไรข้อมูลในลักษณะ

ใดจากหนังสือเล่มนั้น ขอบเขตของข้อมูลในลักษณะกว้างหรือแคบแต่ลึกซึ้ง ทั้งนี้เพื่อกำหนดรูปแบบการอ่านเพื่อความต้องการต่อไป

การกำหนดจุดมุ่งหมายการอ่าน

การรู้ความมุ่งหมายในการอ่านเปรียบเหมือนการรู้จุดหมายปลายทางของการเดินทาง ทำให้สามารถเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ต่างๆ และเดินทางไปสู่ที่หมายได้ นักอ่านที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายว่าต้องการอ่านเพื่ออะไร เพื่อจะได้กำหนดวิธีอ่านที่เหมาะสม การอ่านเพื่อการศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน มีจุดมุ่งหมายดังนี้

๑. อ่านเพื่อความรู้พื้นฐาน เป็นการอ่านเพื่อรู้เรื่องโดยสังเขป หรือเพื่อลักษณะของหนังสือ เช่น การอ่านเพื่อ รวบรวมสิ่งพิมพ์ที่จะใช้ในการค้นคว้าและเขียนรายงาน
๒. อ่านเพื่อรวบรวมข้อมูล เป็นการอ่านให้เข้าใจเนื้อหาสาระ และจัดลำดับความคิดได้ เพื่อสามารถรวบรวม และบันทึกข้อมูลสำหรับเขียนรายงาน
๓. อ่านเพื่อหาแนวคิด หมายถึง การอ่านเพื่อรู้ว่าสิ่งที่อ่านนั้นมีแนวคิดหรือสาระสำคัญอย่างไร จะนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ในลักษณะใด เช่น การอ่านบทความ และสารคดีเพื่อหาหัวข้อสำหรับเขียนโครงร่างรายงาน

๔. อ่านเพื่อวิเคราะห์หรือวิจารณ์ คือการอ่านเพื่อให้เข้าใจลึกซึ้งพอที่จะนำความรู้ไปใช้ หรือแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่านได้ เช่น การอ่านบทความที่แสดงความคิดเห็น การอ่านตารางและรายงาน

วิธีการอ่านที่เหมาะสม

การอ่านมีหลายระดับและมีวิธีการต่างๆ ตามความมุ่งหมายของผู้อ่าน และประเภทของสื่อการอ่าน การอ่านเพื่อการศึกษา ค้นคว้าและเขียนรายงาน อาจใช้วิธีอ่านต่าง ๆ เช่น การอ่านสำรวจ การอ่านข้าม การอ่านผ่าน การอ่านจับประเด็น การอ่านสรุปความ และการอ่านวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การอ่านสำรวจ คือ การอ่านข้อเขียนอย่างรวดเร็ว เพื่อรู้ลักษณะโครงสร้างของข้อเขียน สำนวนภาษา เนื้อเรื่องโดยสังเขป เป็นวิธีอ่านที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเลือกสรรสิ่งพิมพ์ สำหรับใช้ประกอบการค้นคว้า หรือการหาแนวเรื่องสำหรับเขียนรายงาน และรวบรวมบรรณานุกรมในหัวข้อที่เขียนรายงาน

การอ่านข้าม เป็นวิธีอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อเข้าใจเนื้อหาของข้อเขียน โดยเลือกอ่านข้อความบางตอน เช่น การอ่านคำนำ สารสังเขป บทสรุป และการอ่านเนื้อหาเฉพาะตอนที่ตรงกับความต้องการ เป็นต้น

การอ่านผ่าน เป็นการอ่านแบบกวาดสายตา (Scanning Reading) โดยผู้อ่านจะทำการกวาดสายตาอย่างรวดเร็วไปยังสิ่งที่เป้าหมายในข้อเขียน เช่น คำสำคัญ ตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์ แล้วอ่านรายละเอียดเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการ เช่น การอ่านเพื่อค้นหาชื่อในพจนานุกรม และการอ่านแผนที่

การอ่านจับประเด็น หมายถึง การอ่านเรื่องหรือข้อเขียนโดยทำความเข้าใจสาระสำคัญในขณะที่อ่าน มักใช้ในการอ่านข้อเขียนที่ไม่ยาวนานนัก เช่น บทความ การอ่านเร็วๆ หลายครั้งจะช่วยให้จับประเด็นได้ โดยการอ่านมีเทคนิคคือ ต้องสังเกตคำสำคัญ ประโยคสำคัญที่มีคำสำคัญ และทำการย่อสรุปบันทึกประโยคสำคัญไว้ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

การอ่านสรุปความ หมายถึง การอ่านโดยสามารถตีความหมายสิ่งที่อ่านได้ถูกต้องชัดเจนเข้าใจเรื่องอย่างดี สามารถแยกส่วนที่สำคัญหรือไม่สำคัญออกจากกัน รู้ว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็น ส่วนใดเป็นความคิดหลัก ความคิดรอง การอ่านสรุป ความมีสองลักษณะคือ การสรุปแต่ละย่อหน้าหรือแต่ละตอน และสรุปจากทั้งเรื่อง หรือทั้งบท การอ่านสรุปความควรอย่างคร่าว ๆ ครั้งหนึ่งพอให้รู้เรื่อง แล้วอ่านละเอียดอีกครั้งเพื่อเข้าใจเรื่องอย่างดี หลังจากนั้นตั้งคำถามตนเองในเรื่องที่อ่านว่าเกี่ยวกับอะไร มีเรื่องราวอย่างไร แล้วเรียบเรียงเนื้อหาเป็นสำนวนภาษาของผู้สรุป

การอ่านวิเคราะห์ การอ่านเพื่อค้นคว้าและเขียนรายงานโดยทั่วไปต้องมีการวิเคราะห์ความหมายของข้อความ ทั้งนี้เพราะผู้เขียนอาจใช้คำและสำนวนภาษาในลักษณะต่าง ๆ อาจเป็นภาษาโดยตรง มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ภาษาโดยนัยที่ต้องทำความเข้าใจ และภาษาที่มีความหมายตามอารมณ์และความรู้สึกของผู้เขียน ผู้อ่านที่มีความรู้เรื่องคำศัพท์และสำนวนภาษาดี มีประสบการณ์ ในการ อ่านมากและมีสมาธิในการอ่านดี ย่อมสามารถวิเคราะห์ได้ตรงความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ และสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี การจะพูดภาษาได้นั้นต้อง

ใบงาน การอ่าน

ให้นักศึกษาอธิบายรายละเอียดในหัวข้อที่กำหนดให้

๑. ความสำคัญของการอ่าน

.....

.....

.....

.....

๒. วิจารณ์งานในการอ่าน หมายถึง

.....

.....

.....

.....

๓. ขั้นตอนของการใช้วิจารณ์งานในการอ่าน

.....

.....

.....

.....

๔. หลักการใช้วิจารณ์งานในการอ่าน

.....

.....

.....

.....

๕. การอ่านตีความ

.....

.....

.....

.....

๖. การอ่านขยายความ

.....

.....

.....

.....

๗. การอ่านจับใจความหรือสรุปความ

.....

.....

.....

.....

๘. ให้นักศึกษาอ่านโครงสัภาพที่กำหนด พร้อมเรียบเรียงเนื้อหาเป็นร้อยแก้วที่สละสลวยและสรุปสาระในส่วนข้อคิดที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอ

ห้ามเพลิงไว้อย่าให้	มีควัน
ห้ามสุริยะแสงจันทร์	ส่องไซรั
ห้ามอายุให้ทัน	คืนเล่า
ห้ามตั้งนี้ไว้ได้	จึงห้ามนินทา

การแปลความ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้รับ

.....

.....

.....

.....

โทษท่านผู้อื่นเพียง

เมื่อดัง

ปองตึนินินทา

ท่อนวัน

โทษตนเท่าภูผา

หนักยิ่ง

ปองปิดคิดซ่อนเร้น

เรื่องร้ายหายสูญ

การแปลความ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้รับ

.....

.....

.....

.....

.....

๙. ให้นักศึกษาอ่านนวนิยาย ๑ เรื่อง พร้อมสรุปสาระสำคัญตามหลักการอ่านและพิจารณานวนิยายในหัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนดให้

๙.๑ ชื่อเรื่อง

การแปลความ

.....

.....

.....

.....

.....

๙.๒ ผู้แต่ง

.....

.....

.....

๙.๓ โครงเรื่องและเนื้อเรื่อง

๙.๔ กลวิธีในการดำเนินเรื่อง

๙.๕ ตัวละคร

๙.๖ ฉาก

๙.๗ สารัตถะของเรื่อง

๑๐. ให้นักศึกษาอธิบายรายละเอียดตามหัวข้อที่กำหนดให้

๑๐.๑ ทำนาบนหลังคน

๑๐.๒ ชิงสุกก่อนห่าม

๑๐.๓ กบเลือกนาย

๑๐.๔ ทำบุญเอาหน้า ภาวนากันตาย

.....

.....

.....

๑๐.๕ ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม

.....

.....

.....

๑๑. ให้นักศึกษาอธิบายมารยาทในการอ่าน

๑๑.๑ มารยาทในการอ่าน มีดังนี้

.....

.....

.....

๑๑.๒ การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๑

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การเขียน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๑		๑. เขียนแผนภาพ ความคิดเขียนย่อความ เรียงความ เขียน อธิบาย ชี้แจง โน้มน้าว ใจ และการเขียนเชิง สร้างสรรค์ โดยใช้ หลักการเขียนตาม อักขระวิธีและระดับ ภาษา	๑. การเขียนแผนภาพ ความคิด ๒. การเขียนย่อความ ๓. การเขียนเรียงความ ๔. การเขียนอธิบาย ๕. การเขียนชี้แจง ๖. การเขียนคำขวัญ ๗. การเขียนคำ โฆษณา ๘. หลักการเขียน อ้างอิง	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา - ครูและผู้เรียนร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับการเขียนประโยชน์ ของการเขียนในชีวิตประจำวัน ปัญหาต่าง ๆ ที่พบจากการเขียนในชีวิตประจำวัน ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ - ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับการเขียนรูปแบบต่าง ๆ - ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดคุณสมบัติของ การเขียนที่ดี	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจาก อินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจ ผลงาน - บันทึกการ เรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง การเขียน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
		๑. เขียนแผนภาพ ความคิดเขียนย่อความ เรียงความ เขียน อธิบาย ชี้แจง โน้มน้าว ใจ และการเขียนเชิง สร้างสรรค์ โดยใช้ หลักการเขียนตาม อักขระวิธีและระดับ ภาษา	๑. การเขียนแผนภาพ ความคิด ๒. การเขียนย่อความ ๓. การเขียน เรียงความ ๔. การเขียนอธิบาย ๕. การเขียนชี้แจง ๖. การเขียนคำขวัญ ๗. การเขียนคำ โฆษณา ๘. หลักการเขียน อ้างอิง	ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การเขียนประเภทต่างๆพร้อมยกตัวอย่างการ เขียนและฝึกเขียน - ครูผู้สอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาใน เรื่องมารยาทในการเขียน การเขียนที่ดี และ คุณค่าของการเขียนในภาษาไทย ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากใบงาน แบบฝึกหัด แบบสังเกต - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากการฝึกเขียน การฝึกปฏิบัติ - ครูตัดสินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจาก อินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจ ผลงาน - บันทึกการ เรียนรู้

ใบความรู้การเขียน หลักการเขียนประเภทต่าง ๆ

การเขียนย่อความ

การเขียนย่อความเป็นการนำเรื่องราวต่าง ๆ มาสรุปให้เหลือเพียงใจความสำคัญแล้วเขียนใหม่ด้วยสำนวนของผู้ย่อความ

หลักการย่อความ

๑. อ่านเนื้อเรื่องที่ย่อความให้เข้าใจ
๒. จับใจความสำคัญแต่ละย่อหน้าของเรื่องที่ย่อความให้ครบถ้วน
๓. นำใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้ามาสรุปเขียนใหม่ ด้วยสำนวนของตนเองโดยไม่ใช้อักษรย่อ ไม่ใช้เครื่องหมายต่าง ๆ ให้คงราชาศัพท์เดิมไว้และเมื่อย่อแล้วความยาวของย่อความประมาณ ๑ ใน ๔ ของเรื่องเดิม

การเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความ ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ

คำนำ เป็นส่วนแรกของเรียงความเพื่อปูพื้นฐานเพื่อจะนำผู้อ่านหรือโยงความสนใจของผู้อ่านก่อนที่จะไปพบรายละเอียดของเนื้อหาในช่วงต่อไป

เนื้อเรื่อง เป็นส่วนของการนำเสนอรายละเอียดของเรื่องตามหัวเรื่องที่ตั้งไว้ด้วย การให้ข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือยกตัวอย่างประกอบความคิดเห็นให้ผู้อ่านได้เห็นภาพชัดเจน เกิดความคิด ความรู้สึกที่คล้อยตามได้ตรงตามจุดประสงค์ของการนำเสนอเรียงความนั้น

สรุป เป็นการสรุปหรือปิดประเด็นในการนำเสนอด้วยการเน้นย้ำให้ผู้อ่านเข้าใจภาพรวมของเรื่อง สาระสำคัญของเรื่อง และเกิดความประทับใจกับผู้อ่าน

การเขียนจดหมาย แบ่งตามเนื้อหาของจดหมายได้ ๓ ประเภท

จดหมายส่วนตัว เป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันระหว่างญาติ เพื่อน ครู อาจารย์ ในเรื่องหรือฐานะที่เป็นเรื่องส่วนตัว

จดหมายกิจธุระ เป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันกับบุคคล หน่วยงาน บริษัทเรื่องธุรกิจต่าง ๆ เช่น จดหมายสมัครงาน จดหมายขอความช่วยเหลือ ขอคำปรึกษา ขอคำแนะนำต่าง ๆ

จดหมายธุรกิจ เป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันด้วยเรื่องธุรกิจ เช่นการสั่งซื้อสินค้าของบริษัท ห้างร้าน หรือองค์กร

ส่วนประกอบของจดหมาย ประกอบด้วย ที่อยู่ของเจ้าของจดหมาย วัน เดือน ปี ที่เขียนจดหมาย คำขึ้นต้น ข้อความหรือเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร คำลงท้าย

ลักษณะของการเขียนจดหมายที่ดี จะต้องใช้ภาษาที่สุภาพ สร้างสรรค์ เหมาะสมกับสถานการณ์หรือบุคคลที่เราต้องการจะสื่อสารด้วย กระดาษเขียนจดหมาย ของใส่จดหมาย ต้องถูกต้องเหมาะสมกับประเภทของจดหมาย

โวหารในการเขียน

โวหาร หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนในการเขียนให้เหมาะสมกับลักษณะของงานเขียนในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ แบ่งเป็น ๕ ประเภท คือ

๑. บรรยายโวหาร เป็นโวหารที่ใช้เขียนอธิบายหรือบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจชัดเจน บรรยายโวหารจะใช้ในการเขียนหนังสือเรียน ตำราวิชาการ รายงาน เป็นต้น

๒. พรรณนาโวหาร เป็นการเขียนที่สอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึกของผู้เขียนลงไปในงานเขียน เพื่อให้ผู้อ่านมีอารมณ์คล้อยตาม พรรณนาโวหารจึงมักจะมีการใช้ถ้อยคำภาษาที่ทำให้เกิดภาพพจน์ต่าง ๆ งานเขียนที่นิยมใช้พรรณนาโวหารมากที่สุด คือ งานเขียนประเภทนวนิยาย

๓. อุปมาโวหาร เป็นการเขียนที่ใช้สำนวนเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจได้อย่างชัดเจน เช่น “เปรียบเธอเพชรงามน้ำหนึ่ง หวานปานน้ำผึ้งเดือนห้า”

๔. เทศนาโวหาร แนวการเขียนจะเป็นในลักษณะสั่งสอนให้เห็นคุณเห็นโทษ เพื่อโน้มน้าวใจชี้แนะให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามเพื่อประพฤติดีประพฤติชอบ งานเขียนที่มีลักษณะเป็นเทศนา โวหารชัดเจน ได้แก่ พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๕. สาธกโวหาร ลักษณะของสาธกโวหาร เป็นการยกตัวอย่างประกอบในการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างในการใช้สาธกโวหารในการเขียนที่ชัดเจน เช่น นิทานชาดก นิทานสุภาษิต

มารยาทและนิสัยรักการเขียน

มารยาทในการเขียน การที่จะเป็นผู้เขียนที่ดีได้นั้นจะต้องมีมารยาทในการเขียน คือ

๑. เขียนหนังสือให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ตัวสะกด การันต์ วรรณยุกต์ เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ ที่สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องชัดเจน

๒. ถ้าเป็นการเขียนด้วยลายมือควรเขียนให้ชัดเจน อ่านง่าย เป็นระเบียบ

๓. เลือกใช้ถ้อยคำภาษาที่เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน กะทัดรัดได้ใจความ

๔. เลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่จะสื่อความไปถึง โดยคำนึงถึง เพศ วัย สาขา อาชีพ

๕. ใช้ภาษาที่สุภาพ และไม่ควรใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นความรู้หรือวิชาการ

๖. เขียนในสิ่งที่สร้างสรรค์ไม่เขียนในสิ่งที่จะไปทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลใดกลุ่มคนใด หรือสังคมประเทศชาติโดยรวม

ลักษณะการเขียนที่ดี

ผู้เขียนจะเป็นผู้เขียนที่ดีได้ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. จะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องที่จะเขียนเป็นอย่างดี เพราะจะสามารถถ่ายทอดเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

๒. เลือกรูปแบบและกลวิธีในการเขียนได้อย่างเหมาะสมกับเรื่องที่น่าสนใจจะทำให้เป็นเรื่องที่ผู้อ่านและน่าติดตาม

๓. มีศิลปะในการเลือกให้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่เขียนแนวทางการนำเสนอและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการจะสื่อสารงานเขียนนั้น ๆ

๔. มีความละเอียด รอบคอบ ในการใช้ภาษาในการสื่อความหมายเพราะภาษาเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่จะสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี ที่ดีงามให้กับสังคมและชนรุ่นหลังได้อย่างมั่นคงและงดงาม

๕. มีวิสัยทัศน์และความรับผิดชอบในการเขียนของตนเอง กล่าวคือ ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ อย่างใจกว้างและมีใจเป็นธรรมในขณะเดียวกันก็มีความรับผิดชอบในผลการเขียน

ของตนเองในกรณีนี้อาจเกิดความผิดพลาดใด ๆ ตามมาจากการเขียนนั้น ๆ

การสร้างนิสัยรักการเขียน

ในการเริ่มต้นของการเขียนอะไรก็ตาม ผู้เขียนจะเขียนไม่ออกถ้าไม่ตั้งเป้าหมาย ในการเขียนไว้ล่วงหน้าว่าจะเขียนอะไร เขียนทำไม เพราะการเขียนเรื่อยเปื่อยไม่ทำให้งานเขียน น่าอ่านและถ้าทำให้งานชิ้นนั้นไม่มีคุณค่าเท่าที่ควร งานเขียนที่มีคุณค่าคืองานเขียนอย่างมี จุดหมาย มีข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน ดังเช่นในปัจจุบัน การมีข้อมูลมากมาย่อมทำให้เป็นผู้ได้เปรียบ ผู้อื่นเป็นอันมาก เพราะยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งการแข่งขันกันในทุกทางโดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ ใครมีข้อมูลมากจะเป็นผู้ได้เปรียบคู่แข่งคนอื่น ๆ เพราะการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้เร็วกว่านั่นเอง การหมั่นแสวงหาความรู้เพื่อสะสมข้อมูลต่าง ๆ ให้ตัวเองมาก ๆ จึงเป็นความได้เปรียบและควรกระทำให้เป็นนิสัยติดตัวไป เพราะการกระทำใด ๆ ถ้าทำบ่อย ๆ ทำเป็นประจำในวันหนึ่งก็จะกลายเป็นนิสัยและความเคยชินที่ต้องทำต่อไปการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเป็นกิจกรรมที่จะทำให้เกิดความสนุกสนานทางวิชาการเพราะยิ่งค้นคว้าก็จะยิ่งทำสิ่งที่น่าสนใจมากขึ้น ผู้ที่ฝึกตนให้เป็นผู้ใคร่รู้ ใคร่เรียน ชอบแสวงหาความรู้จะมีความสุขมาก เมื่อได้ศึกษาค้นคว้าและได้พบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในภาษาไทย หรือในความรู้แขนงอื่น ๆ บางคนเมื่อค้นคว้าแล้วจะรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ

ตัวอย่าง เรื่อง เทคนิคการเขียน

๑. มีใจรักในการอ่านและการเขียน ถ้าไม่รักจริง ทำไม่ได้
๒. มีจินตนาการในการเขียน อ.เล่าว่า มีนวนิยายเรื่องหนึ่ง นางเอกเป็นสาวอักษร ผิวเหลื่องๆ พออาจารย์เรียนอักษรก็เจอเพื่อนที่มีลักษณะคล้ายๆกับนางเอกในนิยาย เลยเรียกชื่อเพื่อนด้วยชื่อนางเอกคนนั้นซะเลย นั่นคืออาการ "อิน" กับเนื้อเรื่องอย่างหนึ่ง การเขียนนั้นต้องมีจินตนาการด้วย
๓. ช่างสังเกตจำ ได้ว่าเราเคยอ่าน สวัสดิ์ข้างถนน ที่อาจารย์เขียนเรื่องหมา อาจารย์บอกว่าสังเกตว่าหมามักจะผูกพันกับตัว งู (ฮ่ง โป่ง อะไรก็ว่าไป เสียร่องอะ) เลยให้หมาในเรื่องร้องว่า "ง่อย" เวลาไม่พอใจ (เป็นคำที่เราสะดุดตาจนทุกวันนี้) อาจารย์บอกว่าเป็น"ฉิบหาย" ในภาษาหมาไปโน่น (ฮา) การให้รายละเอียดในงานเขียนก็สำคัญ สังเกตแล้วเอามาเขียน เขียนโดยใช้สัมผัสทั้ง ๕ ให้ละเอียดที่สุด (ตาหู จูอะไร หูได้ยินอะไร ฯลฯ เอาให้คนอ่านได้ดู ได้ยิน ด้วยนะ) ต้องเขียนให้เหมือนจริงที่สุด ผู้อ่านจะได้คล้อยตามได้ อาจารย์ ยกตัวอย่างการบรรยายของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ เหตุการณ์ไม่เท่าไร แต่ก็ผลาญพื้นที่ไปหลายหน้า เราจะรู้จากปฏิกิริยาของตัวละครอย่างละเอียดทีเดียว
๔. มีความรู้และประสบการณ์ในการเขียน ถ้าเป็นสิ่งที่เรารู้จริง จะเกิดแรงบันดาลใจในการเขียน อาจารย์ เขียนเรื่องจากเพื่อนลูกๆ เป็น บันทึกจากลูกผู้ชาย เขียนทุกสิ่งที่อาจารย์พบเห็นรอบๆตัวเป็นนิยาย (แล้วเราก็ตัดกันหนุบหนับ) นักเขียนวัยรุ่นน่าจะหาเรื่องใกล้ตัวมาเขียนบ้าง
๕. มีความรู้พื้นฐานด้านวรรณกรรม ในที่นี้หมายถึงกลวิธีการเขียนต่างๆ เขียนเรื่องสั้นเขียนยังงัย เขียนนวนิยายเขียนยังงัย เขียนบทความเขียนยังงัย เป็นต้น เท่ากับเป็นใบเบิกทางสู่ประตุนักเขียนเลยละ
๖. ฝึกฝนอยู่ เสมอ อาจารย์เคยเล่าว่าสมัยเรียนอักษร มีการฝึกฝนโดยนั่งมองคนเดินผ่านไปมา แล้วเขียนกลอนบรรยายลักษณะของคนเหล่านั้น ให้เพื่อนอ่าน อาจารย์เขียนมาก เขียนเยอะ
๗. มีความอดทน ในที่นี้คืออดทนรอคอย อดทนฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ อาจารย์ฝากไว้ว่า อย่าก้าวข้ามขั้น ในการเขียนนั้นควรเริ่มจากเรื่องสั้นก่อน แล้วค่อยเขียนนวนิยายยาวๆทีหลัง เหมือนกับการขึ้นบันได ถ้าไม่ไปที่ละขั้นก็จะตกบันได คนที่ข้ามขั้น ตกบันไดมานักต่อนักแล้ว (เหมือนหลายๆคนในเด็กดี ที่เขียนนิยายทันทีที่ไม่มีเรื่องสั้น อยากบอกว่าเรื่องสั้นจะทรงพลังกว่านิยายมาก เพราะมันสั้น เลยหักมุมได้ ทำอะไรกับมันก็ได้ นิยายเขียนๆไปก็อาจซ้ำๆกันได้อยู่)กว่า ที่จะได้ลงเรื่องสั้นสักเรื่องหนึ่ง อาจารย์บอกว่าในสมัยก่อนเป็นเรื่องยากมาก สมัยนี้เราว่าส่งไปก็คงได้ลงง่ายๆแล้วละ การส่งนิยายให้สำนักพิมพ์พิจารณาด้วย มันง่ายเกินเหลือเกิน ไม่เหมือนสมัยอาจารย์ ที่เขียนแทบตายกว่าจะได้ลงหนังสือ ก็ขอฝากนักเขียนรุ่นใหม่ไว้ด้วยนะค่ะ ที่พิมพ์ๆหนังสือกันออกเกรอนั้น มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ มีคุณค่าต่อสังคมด้วยหรือเปล่า? ตามกระแส อยากดัง หรือว่าใจรักกันแน่

ใบงาน การเขียน

๑. การเขียน หมายถึง

.....

.....

.....

.....

๒. หลักการเขียนที่ดี มีดังนี้

.....

.....

.....

.....

ให้นักศึกษาอธิบายคำศัพท์ที่ใช้ในการประชุม

๓. ผู้เข้าประชุม

.....

.....

.....

.....

๔. วาระ

.....

.....

.....

.....

๕. ข้อเสนอ

.....

.....

.....

.....

๖. สนับสนุน คัดค้าน อภิปราย

.....

.....

.....

.....

๗. มติ

.....

.....

.....

๘. ให้นักศึกษาอธิบายขั้นตอนการเขียนรายงานโดยสรุป

.....

.....

.....

.....

๙. ให้นักศึกษาเลือกหัวข้อที่กำหนดให้ ๑ หัวข้อแล้วจัดทำเป็นรายงาน (ให้ดำเนินการตามขั้นตอนการเขียนรายงาน

(ความยาวไม่ต่ำกว่า ๒๐ คำ)

- อาหารเพื่อสุขภาพ
- วัฒนธรรมไทย
- ท้องเที่ยวไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๑๐. ให้นักศึกษาเขียนโครงการพัฒนาทักษะการเขียนของตนเองที่กำหนดให้

๑. หลักการและเหตุผล
๒. วัตถุประสงค์
๓. เป้าหมาย
๔. วิธีการดำเนินการ
๕. ระยะเวลา/สถานที่
๖. งบประมาณ
๗. เครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๘. การประเมินผลโครงการ
๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ
๑๐. ความสัมพันธ์กับโครงการอื่น
๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ใบงาน รูปแบบการเขียนย่อความ
วิชา พท ๓๑๐๐๑ ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การย่อโอวาท

ย่อโอวาทของ..... เนื่องในโอกาส.....
เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.จากหนังสือ.....
ความว่า

การย่อประกาศ

ย่อประกาศของเรื่อง
แต่เนื่องในโอกาส.....
เมื่อวันที่เดือน.....พ.ศ.จากหนังสือ.....
ความว่า

การย่อบทสัมภาษณ์

ย่อบทสัมภาษณ์เรื่อง.....
ผู้ให้สัมภาษณ์มีอาชีพ.....
ความว่า.....

การย่อบทความ

บทความเรื่องของ
จากหนังสือ
ความว่า

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๒

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา พท ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง วรรณคดีและวรรณกรรม ภาษาไทยกับการประกอบอาชีพ

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๒		๑. อธิบายความแตกต่างและคุณค่าวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่น ๒. ใช้ความรู้การพูดภาษาไทยเป็นช่องทางการประกอบอาชีพ ๓. ใช้ความรู้การเขียนภาษาไทยเป็นช่องทางการประกอบอาชีพ	๑. ความหมายของวรรณคดีวรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมท้องถิ่น ๒. ภาษาไทยด้านการพูดกับช่องทางการประกอบอาชีพ ๓. ภาษาไทยด้านการเขียนกับช่องทางการประกอบอาชีพ	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหา - ครูผู้สอนพูดคุยเกี่ยวกับวรรณกรรมของไทย - ครูและผู้เรียนร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับภาษาไทยด้านการพูดกับช่องทางการประกอบอาชีพและภาษาไทยด้านการเขียนกับช่องทางการประกอบอาชีพ ขั้นที่ ๓ การปฏิบัตินำไปใช้ - ครูและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่น และร่วมกันสรุปคุณค่าความสำคัญต่อประเพณีวัฒนธรรมของไทย รวมไปถึงการปฏิบัติเกี่ยวกับการพูดและการเขียนกับช่องทางการประกอบอาชีพ	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจากอินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ทท ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๕ หน่วยกิต

หัวเรื่อง วรรณคดีและวรรณกรรม ภาษาไทยกับการประกอบอาชีพ

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
		๑. อธิบายความแตกต่างและคุณค่าวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่น ๒. ใช้ความรู้การพูดภาษาไทยเป็นช่องทางการประกอบอาชีพ ๓. ใช้ความรู้การเขียนภาษาไทยเป็นช่องทางการประกอบอาชีพ	๑. ความหมายของวรรณคดีวรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมท้องถิ่น ๒. ภาษาไทยด้านการพูดกับช่องทางการประกอบอาชีพ ๓. ภาษาไทยด้านการเขียนกับช่องทางการประกอบอาชีพ	ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากใบงานแบบฝึกหัด แบบสังเกต - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากการฝึกเขียนการฝึกปฏิบัติ - ครูตัดสินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจากอินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

ใบความรู้วรรณคดี วรรณกรรม

วรรณคดี

วรรณคดี หมายถึง วรรณกรรมหรือหนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดีมีวรรณกรรมศิลป์ กล่าวคือ มีลักษณะเด่นในเชิงประพันธ์ การใช้ถ้อยคำภาษา มีคุณค่าสูงในด้านความคิดอารมณ์และความเพลิดเพลินทำให้ผู้อ่านเห็นความงาม ความไพเราะ เกิดความซาบซึ้งกินใจวรรณคดีจึงมีความงดงามด้านวรรณศิลป์ ช่วยยกระดับจิตใจความรู้สึก และภูมิปัญญาของผู้อ่านให้สูงขึ้น

วรรณกรรม

วรรณกรรม หมายถึง คำประพันธ์ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เป็นงานเขียนทั่ว ๆ ไป สิ่งซึ่งเขียนขึ้นทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด หรือเพื่อความมุ่งหมายใด กินความครอบคลุมงานหนังสือทุกชนิดหรือสิ่งพิมพ์ทุกประเภท ทั้งหนังสือทั่วไป หนังสือตำรา หนังสืออ้างอิง วารสาร นิตยสาร และเอกสารต่าง ๆ เป็นต้น และถ้าวรรณกรรมนั้นได้รับการยกย่อง จากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นวรรณกรรมที่แต่งดีจึงจะเรียกวรรณกรรมนั้นว่า “วรรณคดี”

วรรณกรรมปัจจุบัน

วรรณกรรมไทยปัจจุบัน นั้นหมายถึง วรรณกรรมในรูปแบบใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง ซึ่งขอบเขตของวรรณกรรมปัจจุบันนั้นเริ่มตั้งแต่สมัยเริ่มแรกของวรรณกรรมร้อยแก้ว คือตั้งแต่สมัย รัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๔๒ จนถึงปัจจุบัน วรรณกรรมประเภทร้อยแก้วในปัจจุบันจะอยู่ในรูปของบันเทิงคดี เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทละคร สารคดี เช่น บทความ หนังสือวิชาการ งานวิจัย ฯลฯ วรรณกรรมประเภทร้อยกรองในปัจจุบันเป็นวรรณกรรมที่แตกต่างจากเดิม คือ เป็นวรรณกรรมที่ไม่เน้นวรรณศิลป์ทางภาษามากนัก ไม่เน้นในเรื่องของการใช้ภาษาแต่เน้นไปใน เรื่องของการสื่อแนวคิด สื่อข้อคิดแก่ผู้อ่านมากกว่า เช่น ใบไม้ที่หายไป ของ จิรนนท์ พิศรปริชา เป็นต้น

วรรณกรรมท้องถิ่น

ภาษาถิ่น หมายถึง ภาษาที่ใช้สื่อความหมายตามท้องถิ่นต่าง ๆ ใช้พูดกันแต่ละท้องถิ่นโดยขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและสภาพแวดล้อม ซึ่งมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ซึ่งจะแตกต่างกันในถ้อยคำ สำเนียงแต่ก็สามารถจะติดต่อสื่อสารกันได้ และถือว่าเป็นภาษาเดียวกัน เพียงแต่แตกต่างกันตามท้องถิ่นเท่านั้น ภาษาถิ่นบางที่มักจะเรียกกันว่า ภาษาพื้นเมือง ทั้งนี้ เพราะไม่ได้ใช้เป็นภาษามาตรฐานหรือภาษากลางของประเทศ ภาษาถิ่น หรือ สำเนียง คือ ภาษาเฉพาะของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งที่มีรูปลักษณะเฉพาะตัวทั้งถ้อยคำ และสำเนียงเป็นต้น ภาษาถิ่นของไทยจะแบ่งตามภูมิศาสตร์หรือท้องถิ่นที่ผู้พูดภาษานั้นอาศัยอยู่ในภาคต่าง ๆ แบ่งได้เป็น ๔ ถิ่นใหญ่ ๆ คือ ภาษาถิ่นกลาง ภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่น

อีสานและภาษาถิ่นใต้

คุณค่าและความสำคัญของภาษาถิ่น คือ เป็นภาษาประจำถิ่นของกลุ่มคนที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสืบทอดต่อเนื่องมายังลูกหลาน โดยผ่านวัฒนธรรมทางภาษาที่เป็นรากฐานทางประวัติศาสตร์และเป็นบ่อเกิด ต้นกำเนิดของวรรณกรรมท้องถิ่น และเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทยและวรรณคดีไทย การศึกษาภาษาถิ่นจะช่วยให้การสื่อสารและการศึกษาวรรณคดีได้ เข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้น

วรรณกรรมท้องถิ่น

วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง เรื่องราวของชาวบ้านที่เล่าสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคนหรือผลงานที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาโดยการพูดและการเขียนของกลุ่มชนในแต่ละท้องถิ่นในรูปแบบของ คติ ความเชื่อ และประเพณี เช่น วรรณกรรมพื้นบ้านภาคเหนือ วรรณกรรมพื้นบ้านภาคอีสาน วรรณกรรมพื้นบ้านภาคใต้ เป็นต้น ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นก็จะใช้ภาษาพื้นบ้านในการถ่ายทอดเป็นเอกลักษณ์ ใช้ถ้อยคำสำนวนท้องถิ่นที่เรียบง่าย เป็นวรรณกรรมที่สื่อเรื่องราวต่าง ๆ ของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น จารีตประเพณี ชีวิตความ

เป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจและสังคมทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนความเชื่อต่าง ๆ ของบรรพบุรุษ อันเป็นพื้นฐานของความคิดและพฤติกรรมของคนในปัจจุบัน เช่น นิทานพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย ภาษิต คำคม บทเทศน์ และคำกล่าวในพิธีกรรมต่าง ๆ

วรรณกรรมท้องถิ่น แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ประเภทมุขปาฐะ เป็นวรรณกรรมที่ไม่ได้เขียนเป็นลายลักษณ์ เป็นวรรณกรรมปากเปล่าจะถ่ายทอดโดยการบอก หรือการเล่าหรือการร้อง ได้แก่ บทกล่อมเด็ก นิทานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน ปริศนาคำทาย ภาษิต สำนวนโวหาร คำกล่าวในพิธีกรรมต่าง ๆ

๒. ประเภทเขียนเป็นลายลักษณ์ ได้แก่ นิทาน คำกลอน บทกวีทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นและตำราความรู้ต่าง ๆ

ภาษาถิ่นที่ปรากฏในวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน วรรณกรรมท้องถิ่น

การศึกษาภาษาถิ่นย่อมจะศึกษาท้องถิ่นในด้านที่อยู่อาศัย ความเป็นอยู่ ความเชื่อขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม เพราะภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ภาษาถิ่นจะรักษาคำเดิมได้ดีกว่าภาษามาตรฐาน เพราะจะมีการเปลี่ยนแปลงทางภาษาและวัฒนธรรมน้อยกว่าและมีประโยชน์ในการศึกษาด้านวรรณคดีอีกด้วย เพราะวรรณคดีเก่า ๆ นั้น ใช้ภาษาโบราณ ซึ่งเป็นภาษาถิ่นจำนวนมาก เช่น วรรณคดีสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นถ้าเราไม่เข้าใจภาษาถิ่นที่ใช้ ก็จะตีความไม่ออกและยากต่อการศึกษาวรรณคดีนั้น ๆ ได้ ฉะนั้นจึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาภาษาถิ่นทุกถิ่น จึงจะมีความรู้กว้างขวางตัวอย่าง

หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงหลักที่ ๑

“เมื่อกูขึ้นใหญ่ได้สืบเกล้าเข้า”

คำว่า “เข้า” แปลว่า ปี สืบเกล้าเข้า คือ อายุเต็ม ๑๘ อย่าง ๑๙

“ตนกูฟ่งช้างขุนสามชนตัวชื่อมาสเมืองแพ้ขุนสามชนพ่ายหนี”

คำว่า “แพ้” ในที่นี้เป็นภาษาถิ่นเหนือ แปลว่าชนะ คำว่า “พ่าย” จึงแปลว่า แพ้

ไตรภูมิพระร่วง

“เขานันบมิต้า บมิตสูง บมิตี บมิตอม”

“พี” ภาษาถิ่นใต้ หมายถึง อ้วน ไทยมักใช้คู่กันว่า “อ้วนพี”

ลิลิตพระลอ

“ตรึงนายแก้วะยัน ต้องนายขวัญท้าวทบ”

“ท้าว” ภาษาถิ่นเหนือและอีสาน หมายถึง หกล้ม ล้ม

การเรียนรู้ภาษาถิ่นนอกจากจะทำให้สามารถเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นได้แล้ว ยังทำให้ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกับคนในท้องถิ่นได้อย่างสะดวกและพูดภาษาถิ่นได้ถูกต้องอีกด้วย สำนวน สุภาษิตที่ปรากฏในวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน วรรณกรรมท้องถิ่น ความหมายของสุภาษิตสำนวนไทย สำนวน ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง คำกล่าวที่มีความ คมคาย กะทัดรัดงดงาม ฟังดูไพเราะจับใจ เป็นคำที่รวมเนื้อหาหายว ๆ ให้สั้นลง เป็นคำที่ถ้อยคำสั้นแต่มีความหมายลึกซึ้งสุภาษิต ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง คำกล่าวที่ดั่งาม มักเป็นคำสั่งสอน แนะนำให้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ หรือละเว้นจากการทำความชั่วเป็นต้น ดังนั้น สุภาษิตสำนวนไทย สรุปคือ คำที่มุ่งสั่งสอนให้ ประพฤติดี โดยเป็น คำสั้น ๆ มีความคมคาย ไพเราะ น่าฟังสุภาษิตสำนวนไทย เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า สะท้อนให้เห็นความคิด ความเชื่อ ค่านิยมของสังคมไทยที่สั่งสมสืบทอดกันมาในอดีต มีมาตั้งแต่ก่อนสมัยพ่อขุนรามคำแหงเป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ สันนิษฐานว่า สำนวนนั้นมีอยู่ในภาษาพูดก่อนที่จะมีภาษาเขียนเกิดขึ้นใน

สมัยสุโขทัย โดยเมื่อพิจารณาจากข้อความในศิลาจารึก พ่อขุนรามคำแหงแล้ว ก็พบว่ามีส่วนภาษาไทยปรากฏเป็นหลักฐานอยู่ เช่น ไพรีฟ้าหน้าใส หมายถึง ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข ส่วนภาษาไทยหลายส่วนมีปรากฏอยู่ในวรรณคดีไทยหรือมีที่มาจากวรรณคดีไทย หลายเรื่อง หนังสือกฎหมายเตียรบาลของเก่า ก็มีภาษาไทยปรากฏอยู่ นอกจากนี้ในวรรณคดีไทย ต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นต้นมาก็มีส่วนภาษาไทยปรากฏอยู่มากมาย เช่น ขุนช้างขุนแผน ลิลิตยวนพ่าย ลิลิตพระลอ ราชาริราช หนังสือสุภาชีวิตพระร่วงก็มีเนื้อหาเป็นภาษาไทยที่ยังใช้อยู่ในปัจจุบันมากมาย เช่น เมื่อน้อยให้เรียนวิชา ให้หาสินเมื่อใหญ่ เป็นต้น

ตัวอย่าง ส่วน สุภาชีวิตที่มีปรากฏอยู่ในวรรณคดีไทยหรือมีที่มาจากวรรณคดีไทย

กฤษีแปลงสาร

มาจากวรรณคดีไทยเรื่อง นางสิบสอง พระรถเสนากำลังเดินทางเอาสารไปให้นางเมรีลูกนางยักษ์ แล้วเจอกฤษีกลางทางสารฉบับนั้นบอกว่า ถึงกลางวันกินกลางวัน ถึงกลางคืนกินกลางคืน กฤษีใช้เวทมนต์แปลงข้อความ เป็น ถึงกลางวันแต่งกลางวัน ถึงกลางคืนแต่งกลางคืน

ร้อนอาสน์

ร้อนอาสน์ ในหนังสือส่วนไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่าไว้ว่า ปกติแล้วอาสน์ หรือแท่นประทับของพระอินทร์นี้จะอ่อนนุ่ม ถ้าเกิดแข็งกระด้างหรือร้อนเป็นไฟขึ้นมาจะบอกเหตุว่ามีเรื่องเดือดร้อนขึ้นในโลก พระอินทร์ต้องรีบลงไปแก้ไข ตามคติความเชื่อว่าพระอินทร์เป็นเทพผู้ทำหน้าที่ดับความทุกข์ร้อนของมนุษย์ ส่วน ร้อนอาสน์ จึงมีความหมายว่า มีเรื่องเดือดร้อนต้องรีบแก้ไข

ภาษาไทยกับช่องทางการประกอบอาชีพ

ความหมายของภาษา

คำว่า “ภาษา” เป็นคำภาษาสันสกฤต แปลตามรูปศัพท์หมายถึงคำพูดหรือถ้อยคำ ภาษาเป็นเครื่องมือของมนุษย์ที่ใช้ในการสื่อความหมายให้สามารถสื่อสารติดต่อทำความเข้าใจกันโดยมีระเบียบของคำและเสียงเป็นเครื่องกำหนด ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ให้ความหมายของคำว่าภาษา คือ เสียงหรือกิริยาอาการที่ทำความเข้าใจกันได้ คำพูดถ้อยคำที่ใช้พูดจากรับฟัง

ภาษา แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

ภาษาที่เป็นถ้อยคำ เรียกว่า “ **วจนภาษา** ” เป็นภาษาที่ใช้คำพูดโดยใช้เสียงที่เป็นถ้อยคำสร้างความเข้าใจกัน นอกจากนั้นยังมีตัวหนังสือที่ใช้แทนคำพูดตามหลักภาษาอีกด้วย

ภาษาที่ไม่เป็นถ้อยคำ เรียกว่า “ **อวจนภาษา** ” เป็นภาษาที่ใช้สิ่งอื่นนอกเหนือจากคำพูดและตัวหนังสือในการสื่อสาร เช่น การพยักหน้า การโค้งคำนับ การสบตา การแสดงออกบนใบหน้าที่แสดงออกถึงความเต็มใจและไม่เต็มใจ อวจนภาษาจึงมีความสำคัญเพื่อให้วจนภาษาที่มีความชัดเจนสื่อสารได้รวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากทำทางแล้วยังมีสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นใช้ในการสื่อสารสร้างความเข้าใจ อีกด้วย

คุณค่าของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นภาษาที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทยมาช้านาน มากกว่า ๗๐๐ ปี สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นราวปี พ.ศ. ๑๘๒๖ สมัยกรุงสุโขทัย ชาตินไทยจึงจัดเป็นชาติที่มีภาษาเป็นของตนเองมาเป็นระยะเวลายาวนาน และมีวิวัฒนาการทางภาษาเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ภาษาไทยเป็นภาษาที่สวยงาม ไพเราะ อ่อนหวาน และสิ่งที่สำคัญคือเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน หากมีการพูดภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะแล้ว จะแสดงถึงกิริยามารยาทที่เรียบร้อย นอบน้อมมีสัมมาคารวะจะทำให้คนอื่นมีความรักใคร่ในตัวเรา นอกจากนี้ ภาษาไทยยังมีคุณค่าในการดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการติดต่อสื่อสารในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การสร้างสัมพันธ์ของคนในสังคม ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านสังคมด้านศิลปะ และด้านการศึกษา นับว่าภาษาไทยมี

คุณค่าในการเป็นเครื่องมือของการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้เยาวชนและประชาชนในชาติทุกคนได้แสวงหาความรู้ได้ตามความต้องการอย่างไม่มีที่สิ้นสุดนั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักแสวงหาความรู้และประสบการณ์ รักการอ่าน การเขียน การพูด การบันทึกความรู้และข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเจ้าของภาษา และเห็นคุณค่าของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ผลงานไว้ ผู้เรียนควรที่จะรู้ซึ่งถึงคุณค่า ตลอดจนรักและหวงแหนภาษาไทย เพื่อให้คงอยู่คู่กับคนไทยตลอดไป

ภาษาไทยกับช่องทางการประกอบอาชีพ

ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสาร (ผู้พูด ผู้เขียน) กับผู้รับสาร (ผู้ฟัง ผู้ดู ผู้อ่าน) ที่มนุษย์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็กที่เริ่มหัดพูด จนตลอดชีพ เพื่อสื่อสารกับคนในสังคม ระดับการใช้ภาษายากง่าย ภาษาที่มีระบบระเบียบ มีหลักเกณฑ์การใช้ภาษาที่สลับซับซ้อน ตามระดับการศึกษาภาษาไทยมีความสำคัญในการสื่อสารและการดำรงชีวิตของคนไทยมาก ภาษาไทยยังมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพด้วยอย่างยิ่งโดยสามารถจำแนกกลุ่มอาชีพได้ว่ากลุ่มอาชีพจะใช้ทักษะภาษาไทยด้านการฟัง กลุ่มอาชีพใดจะใช้ทักษะภาษาไทยด้านการพูด กลุ่มอาชีพใดจะต้องใช้ทักษะภาษาไทยด้านการอ่าน หรือกลุ่มอาชีพใดที่จะต้องใช้ทักษะภาษาไทยด้านการเขียน การที่จะใช้ทักษะทางภาษาด้านใดมากน้อยเพียงใดนั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละอาชีพ ในที่นี้กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่ใช้ทักษะภาษาไทยทั้ง ๔ ทักษะดังนี้

กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะการฟังและทักษะการพูด

- อาชีพพนักงานขายของ
- อาชีพพนักงานรับโทรศัพท์ / ให้ข้อมูลติดต่อสอบถาม
- อาชีพล่าม เป็นต้น

กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะการพูด

- อาชีพพิธีกร / ผู้ประกาศ
- อาชีพนักจัดรายการวิทยุ – โทรทัศน์ เป็นต้น

กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะการอ่านและทักษะการพูด

- อาชีพนักพากย์
- อาชีพนักอ่านข่าว – วิจารณ์ข่าว เป็นต้น

กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะการเขียน

- อาชีพนักเขียน
- อาชีพนักเขียนบทวิทยุ – โทรทัศน์ เป็นต้น

การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางด้านภาษาไทยเพื่อการประกอบอาชีพ

จากการนำเสนอแนวทางของการนำความรู้ภาษาไทยไปเป็นช่องทางในการประกอบอาชีพประเภทต่าง ๆ เช่น การพูด การเป็นพิธีกร ผู้ประกาศ นักจัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ ครูสอนภาษาไทยกับประชาชนอาเซียน การเขียน นักเขียนข่าว เขียนบทละคร เขียนนิทาน เขียนสารคดี แล้วนั้น เป็นเพียงจุดประกายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าการเรียนวิชาภาษาไทยมิใช่เรียนแล้วนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันเท่านั้น แต่การเรียนวิชาภาษาไทยยังสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ทางด้านภาษาไทยไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ด้วย แต่การที่ผู้เรียนจะเป็นนักเขียนหรือนักพูดที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้เรียนจะต้องแสวงหาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เพิ่มเติมจากสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เป็นหลักสูตรเฉพาะเรื่อง หรือหากผู้เรียนต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ก็จะมีสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย เช่น คณะนิเทศศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์ ฯลฯ ได้อีกทางเลือกหนึ่ง หรือในขณะที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และต้องการที่จะเรียนรู้วิชาภาษาไทย เพื่อ

ต่อยอดไปสู่ช่องทางการประกอบอาชีพได้จริง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิชาเลือกตามหลักสูตรในระดับเดียวกันที่มีเนื้อหาเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจได้อีกทางเลือกหนึ่งด้วย นอกจากนี้ผู้เรียนจะเลือกวิธีการศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม โดยวิธีศึกษาเป็นหลักสูตรสั้น ๆ เฉพาะเรื่อง หรือจะศึกษาต่อเฉพาะสาขาวิชาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นก็ตาม แต่สิ่งสำคัญที่ผู้เรียน ควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง คือการฝึกฝนทักษะ ประสบการณ์ในการเขียน หรือการพูดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มคนที่มีความสนใจในอาชีพเดียวกันด้วย

ใบงาน สนุกกับวรรณกรรมไทย

วิชา พท ๓๑๐๐๑ ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

๑. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔- ๖ คน

๑.๑ ศึกษา“วรรณคดีไทย”ที่ชอบจำนวน จำนวน ๑ เรื่อง จากขุนช้าง ขุนแผน พระอภัยมณี อิเหนา นิทานเวตาล นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง ร่ายยาว มหาเวสสันดรชาดก มัทนพาธา พระมหาชนก (ทศชาติชาดก) ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- ประวัติและลักษณะของเรื่องที่อ่าน
- วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครสำคัญของเรื่องที่อ่าน
- แนวคิด ค่านิยมและคุณค่าต่าง ๆ
- ยกตัวอย่างบทกลอน วรรคทองในวรรณคดีที่ชอบ
- จัดทำเป็นรายงานพร้อมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๑.๒ ศึกษาวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล เช่น รางวัลซีไรต์ และจัดกลุ่มผู้เรียน ๔-๖ คน เลือกศึกษา วรรณกรรมที่ชอบจำนวน ๑ เรื่อง ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- ประวัติและลักษณะของเรื่องที่อ่าน
- วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครสำคัญของเรื่อง
- แนวคิด ค่านิยมและคุณค่าต่าง ๆ
- ยกตัวอย่าง วรรคทองในวรรณกรรมที่ชอบ
- จัดทำเป็นรายงานพร้อมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๒. ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นและจัดกลุ่มผู้เรียน ๔-๖ คน ให้ผู้เรียนไปสืบเสาะหาเรื่องเล่า นิยาย นิทาน ตำนาน ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน จากผู้สูงอายุในชุมชนแล้วนำเรื่องเหล่านั้นมาเรียบเรียง เป็นลายลักษณ์อักษรและนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๓. ให้ผู้เรียนนำผลงานวรรณคดีไทย วรรณกรรม วรรณกรรมท้องถิ่นที่แต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายให้ไปศึกษานำมาจัดทำเป็นรูปเล่มให้สวยงามเพื่อเผยแพร่ในห้องสมุดประชาชน

ใบงาน พัฒนาการเขียนเพื่องานอาชีพ
วิชา พท ๓๑๐๐๑ ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

๑. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔- ๖ คน

๑.๑ เลือกศึกษาและทำผลงานตามความสนใจ ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ การจัดทำวารสารชุมชน

กลุ่มที่ ๒ การเขียนบทความ/สารคดี

กลุ่มที่ ๓ การเขียนคำขวัญ

กลุ่มที่ ๔ การเขียนข้อความโฆษณาและประชาสัมพันธ์

กลุ่มที่ ๕ การเขียนแผนภาพความคิด

๑.๒ ศึกษาแนวการเขียนลักษณะต่าง ๆ (รูปลักษณ์ เนื้อหา แนวการเขียน กลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ) และจัดทำผลงานเขียนพร้อมทั้งนำเสนอโครงร่างผลงานกับเพื่อน ๆ แล้วให้เพื่อนร่วมกันประเมิน ให้เหตุผลและแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

๑.๓ นำผลงานของแต่ละกลุ่มได้รับมอบหมายให้ไปศึกษามาจัดทำเป็นรูปเล่มให้สวยงามเพื่อเผยแพร่ในห้องสมุดประชาชน

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๓

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา
 ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้
 รายวิชา หลักไทย พท ๓๓๐๑๕
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๒ หน่วยกิต

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

ธรรมชาติของภาษาและลักษณะภาษาไทย

๑. สามารถอธิบายธรรมชาติของภาษา ธรรมชาติลักษณะของภาษาไทย
๒. สามารถอธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

การสร้างคำในภาษาไทย

๑. สามารถเรียนรู้การสร้างคำในภาษาไทย
๒. สามารถใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์
๓. สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค

อิทธิพลของภาษาต่างประเทศที่มีต่อภาษาไทย

๑. สามารถวิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศที่ปะปนในภาษาไทย

หัวเรื่อง ๑. ธรรมชาติของภาษาและลักษณะภาษาไทย

ตัวชี้วัด

๑. สามารถอธิบายธรรมชาติของภาษา ธรรมชาติลักษณะของภาษาไทย
๒. สามารถอธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหา (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา บูรณาการ	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. ธรรมชาติของภาษา ๒. ธรรมชาติลักษณะของภาษาไทย ๓. ลักษณะของเสียงในภาษาไทย	✓ ✓ ✓			

หัวเรื่อง ๒. การสร้างคำในภาษาไทย

ตัวชี้วัด

๑. สามารถเรียนรู้การสร้างคำในภาษาไทย
๒. สามารถใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์
๓. สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา บูรณาการ	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑.การสร้างคำ - คำในภาษาไทย - สำนวน สุภาษิต คำพังเพย ๒.กลุ่มคำ - ความหมาย หน้าที่และชนิดของกลุ่มคำ - การใช้กลุ่มคำสร้างประโยค ๓. ประโยค - ลักษณะและประเภทของประโยค - ชนิดของประโยค	✓	✓		

หัวเรื่อง ๓. อิทธิพลของภาษาต่างประเทศที่มีต่อภาษาไทย

ตัวชี้วัด

๑. สามารถวิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศที่ปะปนในภาษาไทย

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา บูรณาการ	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย -หลักสังเกตภาษาไทย -หลักสังเกตภาษาต่างประเทศในภาษาไทย	✓			
๒. พลังของภาษาและพันธกิจของภาษา -พลังของภาษา -พันธกิจของภาษา	✓			

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา หลักไทย รหัสวิชา พท ๓๓๐๑๕
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๒ หน่วยกิต
หัวเรื่อง การสร้างคำ

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๓		๑. สามารถเรียนรู้การสร้างคำในภาษาไทย ๒. สามารถใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์ ๓. สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค	-ศึกษาลักษณะของเสียงในภาษาไทย การสร้างคำ คำมูล คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน คำพ้อง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย	ขั้นที่ ๑. กำหนดสภาพปัญหา - ครูและผู้เรียนร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับประโยคและการสร้างประโยคและการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประเภทต่าง ๆ ขั้นที่ ๒. แสวงหาความรู้ - ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประโยคและการสร้างประโยคและการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประเภทต่าง ๆ - ครูและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประเภทต่าง ๆ	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจากอินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา หลักไทย รหัสวิชา พท ๓๓๐๑๕
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๒ หน่วยกิต
หัวเรื่อง การสร้างคำ

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
		๑. สามารถเรียนรู้การสร้างคำในภาษาไทย ๒. สามารถใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์ ๓. สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค	-ศึกษาลักษณะของเสียงในภาษาไทย การสร้างคำ คำมูล คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน คำพ้อง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย	ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติการนำไปใช้ - ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะของเสียงในภาษาไทย การสร้างคำ คำมูล คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน คำพ้อง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย - ครูมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาเลือกบทความทางอินเทอร์เน็ตมาอ่าน โดยให้เพื่อนในชั้นเรียนฟังแล้วให้สรุปว่า มีคำประเภทใดบ้างในบทความนั้น ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้ -ครูและผู้เรียนประเมินผลจากใบงานแบบฝึกหัด แบบสังเกต - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากการฝึกสร้างคำและเรียนรู้ลักษณะของคำแต่ละชนิด - ครูตัดสินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจากอินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา หลักไทย รหัสวิชา พท ๓๓๐๑๕
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๒ หน่วยกิต
หัวเรื่อง ประโยค

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
		๑. สามารถเรียนรู้การสร้างคำในภาษาไทย ๒. สามารถใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์ ๓. สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค	-สร้างประโยคที่มาจากภาษาต่างประเทศ ลักษณะของประโยคซับซ้อน การวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประเภทต่าง ๆ	ขั้นที่ ๑. กำหนดสภาพปัญหา - ครูและผู้เรียนร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับประโยคและการสร้างประโยคและการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประเภทต่าง ๆ ขั้นที่ ๒. แสวงหาความรู้ - ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประโยคและการสร้างประโยคและการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประเภทต่าง ๆ - ครูและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประเภทต่าง ๆ	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจากอินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา หลักไทย รหัสวิชา พท ๓๓๐๑๕
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๒ หน่วยกิต
หัวเรื่อง ประโยค

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
		๑. สามารถเรียนรู้การสร้างคำในภาษาไทย ๒. สามารถใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์ ๓. สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของประโยค	สร้างประโยคที่มาจากภาษาต่างประเทศ ลักษณะของประโยคซับซ้อน การวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประเภทต่าง ๆ	ขั้นที่ ๓. การปฏิบัตินำไปใช้ - ครูและผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประโยคและการสร้างประโยคและการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคประเภทต่าง ๆ - ครูมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาเลือกบทความทางอินเทอร์เน็ตมาอ่าน โดยให้เพื่อนในชั้นเรียนฟังแล้วให้สรุปว่ามีการใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคอย่างไร และร่วมกันวิเคราะห์โครงสร้างประโยคแต่ละชนิดจากนั้นให้นำเสนอในครั้งต่อไป ขั้นที่ ๔. การประเมินผลการเรียนรู้ - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากใบงานแบบฝึกหัด แบบสังเกต - ครูและผู้เรียนประเมินผลจากการฝึกปฏิบัติ - ครูตัดสินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. บทความจากอินเทอร์เน็ต ๔. ใบงาน	- การสังเกต - การซักถาม - การมีส่วนร่วม - การตรวจผลงาน - บันทึกการเรียนรู้

ใบความรู้ภาษาไทยมีการสร้างคำ

เป็นธรรมชาติของภาษาทุกภาษาที่จะมีการสร้างคำใหม่อยู่เสมอ แต่ภาษาไทยมีการสร้างคำมากมายซึ่งต่างกับภาษาอื่น จึงทำให้มีคำใช้ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก คือ

๙.๑ สร้างคำจากการแปรเสียง เช่น ชุม-ช่อม

๙.๒ สร้างคำจากการเปลี่ยนแปลงเสียง เช่น วิธี-พิธี วิหาร-พิหาร

๙.๓ สร้างคำจากการประสมคำ เช่น ตู+เย็น เป็น ตู้เย็น, พัด+ลม เป็น พัดลม

๙.๔ สร้างคำจากการเปลี่ยนตำแหน่งคำ เช่น ไก่ไข่-ไข่ไก่, เดินทาง-ทางเดิน

๙.๕ สร้างคำจากการเปลี่ยนความเช่น นิยาม-เรื่องที่เล่าต่อๆ กันมา, นิยาย-การพูดเท็จ

๙.๖ สร้างคำจากการนำภาษาอื่นมาใช้ เช่น ก๋วยเตี๋ยว เต้าหู้ เสวย ฯลฯ

๙.๗ สร้างคำจากการคิดตั้งคำขึ้นใหม่ เช่น โทรศัพท์ พฤติกรรม โลกาวัดัน

๑๐. ภาษาไทยมีคำสร้อยเสริมบทเพื่อใช้พูดให้เสียงลื่นและสะดวกปากหรือให้เกิดจังหวะน่าฟังเพิ่มขึ้น ซึ่งในหลักภาษาไทยเราเรียกว่า “คำสร้อย หรือคำอุทานเสริมบท” เช่น

เรื่องบ๊อบคอกแตก ฉันไม่ชอบฟัง

ฉันไม่เออออห่อหมกด้วยหรอก

ไม่ไปไม่เป่ยกันละ

คำแปลกๆ ที่ขีดเส้นใต้เป็นคำสร้อยเสริมบทเพราะใช้พูดเสริมต่อให้เสียงลื่นสะดวกปากและน่าฟัง ซึ่งเราเรียกว่า คำสร้อยหรืออุทานเสริมบท

จาก ๑ ถึง ๑๐ ดังกล่าว เป็นลักษณะเด่นของภาษาไทย ซึ่งจริงๆ แล้วยังมีอีกหลายประการ ซึ่งสามารถจะสังเกตจากการใช้ภาษาไทยโดย ทั่วๆ ไปได้อีก

การยืมคำภาษาอื่นมาใช้ในภาษาไทย

ภาษาไทยของเรามีภาษาอื่นเข้ามาปะปนอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะเป็นธรรมชาติของภาษาที่เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ความคิดของมนุษย์และภาษาเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถหยิบบรรจุได้ โดยมีสาเหตุจากอิทธิพลทางภูมิศาสตร์ คือ มีเขตแดนติดต่อกันอิทธิพลทางประวัติศาสตร์ที่มีการอพยพถิ่นที่อยู่หรืออยู่ในเขตปกครองของประเทศอื่น อิทธิพลทางด้านศาสนาไทยเรารับการนับถือศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ และอื่นๆ นอกจากนี้อิทธิพลทางการศึกษา การค้าขาย แลกเปลี่ยนเทคโนโลยี จึงทำให้เรามีการยืมคำภาษาอื่นมาใช้เป็นจำนวนมาก เช่น

๑. ภาษาบาลี สันสกฤต ไทยเรารับพุทธศาสนาเถรวาทซึ่งใช้ภาษาสันสกฤตเป็นเครื่องมือมาก่อนและต่อมาได้รับพุทธศาสนาเถรวาทซึ่งในภาษาบาลีเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ไทยจึงรับภาษาบาลีสันสกฤตเข้ามาใช้ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก เช่น กติกา กตเวทิตา กตัญญู เขต คณะ จาริต ญัตติ พุจริต อารมณ โอวาท เกษียณ ทรมาน ภิกษุ ศาสตรา สงเคราะห์ สัตว์ อุทิศ เป็นต้น

๒. ภาษาจีน ไทยกับจีนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทางด้านเชื้อชาติ ถิ่นที่อยู่การติดต่อค้าขาย ปัจจุบันมีคนจีนมากมายในประเทศไทยจึงมีการยืมและแลกเปลี่ยนภาษาซึ่งกันและกัน ภาษาจีนที่ไทยยืมมาใช้เป็นภาษาพูดไม่ใช่ภาษาเขียน คำที่เรายืมจากภาษาจีนมีมากมายตัวอย่างเช่น ก๋วยจั๊บน้ำข้น จิ้ม จั๊บกั๊ว เจ๊จ๊ว ซี่อิ้ว ตั่ว หู ซี้บะหมี่ ห้าง ยี่ห่อ หวย บุงกี้ อั้งโล่ เกาเหลา แฮ่กัน เป็นต้น

๓. ภาษาอังกฤษ ชาวอังกฤษ เข้ามาเกี่ยวข้องกับชาวไทยตั้งแต่สมัยอยุธยา มีการติดต่อค้าขาย และในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีการยกเลิกอำนาจศาลกงสุลให้แก่ไทย และภาษาอังกฤษเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่าเป็นภาษาสากลที่สามารถใช้สื่อสารกันได้ทั่วโลก ประเทศไทยมีการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ประถมศึกษาจึงทำให้เรายืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ในลักษณะคำทับศัพท์อย่างแพร่หลาย เช่น โฮเทล ลอตเตอรี เปอร์เซ็นต์ บอย น็อต

กอล์ฟ ลิฟท์ สวิตช์ เบียร์ ซอล์ก เบรก ก๊อ กเกม เช็ค แสตมป์ โบนัส เทคนิค เกรด ฟอรัม แท็กซี่ โซดา ปัม คอลัมน์ เป็นต้น และปัจจุบันยังมีภาษาอันเกิดจากการใช้คอมพิวเตอร์จำนวนหนึ่ง

๔. ภาษาเขมร อาจด้วยสาเหตุความเป็นเพื่อนบ้านใกล้เคียงและมีการติดต่อกันมาช้านานปะปนอยู่ในภาษาไทยบ้าง โดยเฉพาะราชาศัพท์และในวรรณคดีเช่น บังคล์ กรรไตร สงบ เสวย เสด็จ ถนอม เป็นต้น กิจกรรม

๑. ให้ผู้เรียนสังเกตและรวบรวม คำภาษาไทยที่ยืมมาจากภาษาบาลี สันสกฤต ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ และเราใช้กันในการพูดคุยและใช้ในการสื่อสารมวลชนแล้วบันทึกไว้ เพื่อนำไปใช้ในการรายงานและการสื่อสารต่อไป

๒. แบ่งผู้เรียนเป็น ๒-๓ กลุ่ม ออกมาแข่งกันเขียนภาษาไทยแท่นบนกระดานกลุ่มละ ๑๕-๒๐ คำ พร้อมกับบอกข้อสังเกตว่าเหตุผลใดจึงคิดว่าเป็นคำไทย

การสร้างคำขึ้นใช้ในภาษาไทย

การสร้างคำในภาษาไทยมีหลายวิธี ทั้งวิธีเป็นของเราแท้ๆ และวิธีที่เรานำมาจากภาษาอื่น วิธีที่เป็นของเรา ได้แก่ การผันเสียงวรรณยุกต์ การซ้ำคำ การซ้อนคำและการประสมคำ เป็นต้น ส่วนวิธีที่นำมาจากภาษาอื่น เช่น การสมาส สนธิ การเติมอุปสรรค การลงปัจจัยดังจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไป

๑. การผันเสียงวรรณยุกต์ วิธีการนี้วรรณยุกต์ที่ต่างออกไปทำให้ได้คำใหม่ เพิ่มขึ้น เช่น เสือ เสือ เสือ

นา นา นา

นอง น่อง น่อง

๒. การซ้ำคำ คือการสร้างคำด้วยการนำเอาคำที่มีเสียงและความเหมือนกันมาซ้ำกันเพื่อเปลี่ยนแปลงความหมายของคำแตกต่างไปหลายลักษณะคือ

๒.๑ ความหมายคงเดิม เขาก็ซนเหมือนเด็กทั่วๆ ไป ลูกยังเล็กอย่าให้นั่งริมๆ ไม่ปลอดภัย

๒.๒ ความหมายเด่นชัดขึ้นหนักขึ้นหรือเฉพาะเจาะจงขึ้นกว่าความหมายเดิม

สอนเท่าไรๆ ก็ไม่เชื่อ กินอะไรๆ ก็ไม่อร่อย

บางคำต้องการเน้นความของคำให้มากที่สุดก็จะซ้ำ ๓ คำด้วยการเปลี่ยนวรรณยุกต์ของคำกลาง เช่น ดีดีดี บางบ้างบาง รอร้อร้อ รล่อล่อล่อ เป็นต้น

๒.๓ ความหมายแยกเป็นสัดส่วนหรือแยกจำนวน เช่น

เก็บกวาดเพนห้องๆ ไปนะ(ทีละห้อง)

พูดเป็นเรื่องๆ ไป (ทีละเรื่อง)

๒.๔ ความหมายเป็นพหูพจน์เมื่อซ้ำคำแล้วแสดงให้เห็นว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น เช่น

เขาไม่เคยกลับบ้านเป็นปีๆ แล้ว

เด็กๆ ชอบเล่นชน ใครๆ ก็รู้

ซ้ำๆ ได้พร้าสองเล่มงาม กินๆ เข้าไปเถอะ

จะเห็นว่าคำที่ซ้ำกันจะมีทั้งคำนาม กริยา คำสรรพนาม และจะมีการบอกเวลา บอกจำนวนด้วย

๒.๕ ความหมายผิดไปจากเดิมหรือเมื่อซ้ำแล้วจะเกิดความหมายใหม่หรือมีความหมายแฝง เช่น

เรื่องหมูๆ แบบนี้สบายมาก (เรื่องง่ายๆ)

อยู่ๆ ก็ร้องขึ้นมา (ไม่มีสาเหตุ)

จะเห็นได้ว่าการนำคำมาซ้ำกันนั้นทำให้ได้คำที่มีรูปและความหมายแตกต่างกันออกไป ดังนั้นการสร้างคำซ้ำจึงเป็นการเพิ่มคำในภาษาไทยให้มีมากขึ้นอย่างหนึ่ง

๓. การซ้อนคำ คือการสร้างคำโดยการนำเอาคำตั้งแต่สองคำขึ้นไปซึ่งมีเสียงต่างกันแต่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกันมาซ้อนคู่กัน เช่น เล็กน้อย รักใคร่ หลงใหลบ้านเรือน เป็นต้น ปกติคำที่นำมาซ้อนกันนั้นนอกจากจะมีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันแล้ว มักจะมีเสียงใกล้เคียงกันด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ออกเสียงได้ง่าย สะดวกปาก คำซ้อนทำให้เกิดคำใหม่หรือคำที่มีความหมายใหม่เกิดขึ้นในภาษา ทำให้มีคำเพิ่มมากขึ้นในภาษาไทย อันจะช่วยให้การสื่อความหมายและการสื่อสารในชีวิตประจำวันมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น คำที่นำมาซ้อนกันแล้วทำให้เกิดความหมายนั้น แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๓.๑ ซ้อนคำแล้วมีความหมายคงเดิม การซ้อนคำลักษณะนี้จำนำคำที่มีความหมายเหมือนกันมาซ้อนกันเพื่อไขความหรือขยายความซึ่งกันและกัน เช่น ว่างเปล่า โง่เขลา รูปร่าง ละทิ้ง อิดโรย บาดแผล เป็นต้น

๓.๒ ซ้อนคำแล้วมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คำซ้อนที่เป็นคำที่เกิดความหมายใหม่นี้ ลักษณะคือ

ก. ความหมายเชิงอุปมา เช่น ยุ่งยาก อ่อนหวาน เบิกบาน เป็นต้น

ข. ความหมายกว้างออก เช่น เจ็บไข้ ฝัน้อง ทุบตี ฆ่าฟัน เป็นต้น

ค. ความหมายแคบเข้า เช่น ใจดำ ปากคอก ญาติโยม หยิบยืม น้ำพักน้ำแรง สัมสูกลูกไม้ เป็นต้น

การแยกลักษณะคำซ้อนตามลักษณะการประกอบค่านั้นจะมีลักษณะคำซ้อน ๒ คำและคำซ้อนมากกว่าสองคำ เช่น บ้านเรือน สวยงาม ยากติมิจน เจ็บไข้ได้ป่วย อดตาหลับขับตานอน จับไม่ได้ไล่ไม่ทัน เป็นต้น

๔. การสร้างคำประสม การสร้างคำขึ้นใช้ในภาษาไทยส่วนหนึ่งจะใช้วิธีประสมคำหรือวิธีการสร้างคำประสมโดยการนำเอาคำที่มีใช้อยู่ในภาษาไทย ซึ่งมีรูปคำและความหมายของคำแตกต่างกันมาประสมกันเพื่อให้เกิดคำใหม่ และมีความหมายใหม่ในภาษาไทย เช่น พัดลม ไฟฟ้า ตู้เย็น พอตา ลูกเสือ แม่น้ำ เรือรบ น้ำหอม น้ำแข็ง เมืองนอก เป็นต้น

คำที่นำมาประสมกันจะเป็นคำไทยกับคำไทยหรือคำไทยกับคำต่างประเทศก็ได้ เช่น

- คำไทยกับคำไทย โรงเรียน ลูกเขย ผีเสื้อ ไม้เท้า เป็นต้น

- คำไทยกับคำบาลี หลักฐาน (หลักคำไทย ฐานคำบาลี) สภาภาษา

พลเมือง ราชวัง ฯลฯ

- คำไทยกับคำสันสกฤต ทุนทรัพย์ (ทุนคำไทย ทรัพย์คำสันสกฤต)

- คำไทยกับคำจีน เย็นเจี๊ยะ (เย็นคำไทย เจี๊ยะคำภาษาจีน) หวย ใต้ดิน นายห้าง เก่งจีน กินโต๊ะ เข้าหุ้น ฯลฯ

- คำไทยกับคำเขมร ละเอียดลออ (ละเอียดคำไทย ลออคำเขมร) ของ

ขลัง เพาะชำ นายตรวจ

- คำไทยกับคำอังกฤษ เสื้อเชิ้ต (เสื้อคำไทย เชิ้ตคำอังกฤษ) พวงหรีด

เหยือกน้ำ ตู้เซฟ นายแบงค์ ไขก๊อก แป้น้ำ ฯลฯ

๕. การสร้างคำไทยโดยการนำวิธีการของภาษาอื่นมาใช้ การสร้างคำของภาษาอื่นที่นำมาใช้ในภาษาไทย ได้แก่

๕.๑ การสร้างคำของภาษาบาลีและสันสกฤต คือ

ก. **วิธีสมาส** สมาสเป็นวิธีสร้างศัพท์อย่างหนึ่งในภาษาบาลี สันสกฤตโดยการนำคำศัพท์ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปรวมเป็นศัพท์ใหม่ศัพท์เดียว จะมีลักษณะคล้ายกับคำประสมของไทย แต่คำสมานั้นเป็นคำที่ขยาย มักจะอยู่หน้าคำหลัก ส่วนคำประสมของไทยนั้นคำขยายจะอยู่ข้างหลัง เช่น คำว่า มหาบุรุษ คำว่ามหาบุรุษ คำว่ามหา แปลว่า ยิ่งใหญ่ ซึ่งเป็นคำขยาย จะอยู่หน้าคำหลักคือ บุรุษ ดังนั้น คำว่า มหาบุรุษ แปลว่า บุรุษผู้ยิ่งใหญ่ ซึ่งต่างจากภาษาไทย ซึ่งส่วนมากจะวางคำขยายไว้หลังคำที่ถูกขยาย

ตัวอย่างคำสมาสในภาษาไทย

พลศึกษา ประวัติศาสตร์ ปรัชญาธรรม กามเทพ เทพบุตร สุนทรพจน์ วิศวกรรม วิศวกร อากาศยาน สวัสดิการ
คหกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาการ พิธีกร ชีพจร มหกรรม ประวัติศาสตร์ โทรทัศน์ โทรเลข วารสาร
นิตยสาร จุลสาร พิพิธภัณฑสถาน วิทยาศาสตร์ อุบัติเหตุ ปณณยาน รมณีสถาน สังฆทาน กิจกรรม อุทกภัย วิทยุ
ศึกษา หัตถศึกษา เป็นต้น

(ข) วิธีลงอุปสรรค วิธีสร้างคำในภาษาบาลีและสันสกฤตนั้นมีวิธีลงอุปสรรค (หรือบทหน้า) ประกอบข้างหน้า
ศัพท์เพื่อให้ได้คำที่มีความหมายแตกต่างออกไป ซึ่งไทยเราได้นำมาใช้จำนวนมาก เช่น

อติ+การ เป็น อติการ(ความเป็นประธาน) อนุ+ญาติ เป็น อนุญาติ (การรับรู้)

อติ+บดี เป็น อติบดี (ผู้เป็นใหญ่) อนุ+ทิน เป็น อนุทิน (ตามวัน, รายวัน)

อุป+มงคล เป็น อัปมงคล(ไม่มีมงคล) วิ+กฤต เป็น วิกฤต (แปลกจากเดิม)

อุป+ยศ เป็น อัปยศ (ไม่มียศ) วิ+เทศ เป็น วิเทศ (ต่างประเทศ)

คำที่ลงอุปสรรคดังกล่าวนี้จัดว่าเป็นคำสมาส ทั้งนี้เพราะวิธีลงอุปสรรคเป็นการรวบรวมศัพท์ภาษาบาลีและ
สันสกฤตเข้าด้วยกันและบทขยายจะวางอยู่หน้าบทที่ถูกขยายในภาษาบาลีและสันสกฤต การลงอุปสรรค
เข้าข้างหน้าคำ เป็นวิธีการสมาสวิธีหนึ่ง

นอกจากนี้ การลงอุปสรรคของภาษาบาลี ถูกนำมาใช้ในภาษาไทยแล้ว ไทยเรายังนำวิธีการลงอุปสรรคมาใช้กับ
คำไทยและคำอื่นๆ ในภาษาไทยอีกด้วย เช่น สมรู้ หมายความว่า ร่วมคิดกัน

สมทบ หมายความว่า ร่วมเข้าด้วยกัน

ค. การสนธิ การสร้างคำในภาษาบาลี สันสกฤต ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง
ทางเสียง ซึ่งเราเรียกว่า “สนธิ”

สนธิ เป็นการเปลี่ยนแปลงเสียง การสนธิเป็นวิธีการสมาส โดยการเชื่อมคำให้กลมกลืนกัน คือทำเสียงคำต้น
กับเสียงของคำที่นำมาต่อ จะกลมกลืนกัน เป็นวิธีสร้างคำใหม่ในภาษาวิธีหนึ่ง วิธีสนธิมี ๓ วิธีคือ

๑. สระสนธิ คือการรวมเสียงสระตัวท้ายของคำนำหน้ากับสระตัวหน้าของคำหลังให้กลมกลืนสนธิกันตาม
ธรรมชาติการออกเสียง

อะ+อ เป็น อา เช่น สุข+อภิบาล = สุขาภิบาล

อะ+อุ หรือ อุ เป็น อุ อุ หรือ โอ เช่น

อรุณ+อุทัย = อรุโณทัย

ราช+อุปโลก = ราชูปโลก

ฯลฯ

๒. พยัญชนะสนธิ เป็นลักษณะการเชื่อมและกลมกลืนเสียงระหว่างคำที่สุดศัพท์ด้วยพยัญชนะกับคำที่ขึ้นต้น
ด้วยพยัญชนะหรือสระ เมื่อเสียงอยู่ใกล้กัน เสียงหนึ่งจะมีอิทธิพลดึงเสียงพยัญชนะอีกเสียงหนึ่งให้มีลักษณะ
เหมือนหรือใกล้เคียงกัน พยัญชนะสนธินี้จะเฉพาะในภาษาสันสกฤตเท่านั้น ในภาษาบาลีไม่มีเพราะศัพท์ใน
ภาษาบาลีทุกคำต้องสุดศัพท์ด้วยสระ ตัวอย่าง เช่น

ธต เปลี่ยน เป็น ทธ เช่น พุธ+ต = พุทธ

ราชน+บุตร = ราชบุตร ไทยใช้ ราชบุตร

กามน-เทว = กามเทว ไทยใช้ กามเทพ

๓. นฤกหิตสนธิ สนธิชนิดนี้จะมีการเชื่อมและกลมกลืนเสียงระหว่างคำต้นที่ลงท้ายด้วยนิคหิต กับ
คำที่ขึ้นต้นด้วยสระหรือพยัญชนะนิคหิตเทียบได้กับเสียงนาสิก ดังนั้น นิคหิตจะกลายเป็นนาสิกของพยัญชนะ
ตัวที่ตามมา คือ ง ญ น ณ ม ถ้าตัวตามนิคหิตอยู่วรรคเดียวกับ ง ก็จะเปลี่ยนเป็น ง ถ้าอยู่วรรคเดียวกับ ญ
หรือ น หรือ ณ หรือ ม ก็จะเปลี่ยนเป็น ญ น ณม ตามวรรค เช่น

ส + เกต = สังเกต (เครื่องหมายรู้)

ส + ถาร = สันถาร (การปลูสด)

ส + พนธ = สัมพันธ์

การนำวิธีการสร้างคำแบบคำสมาส คำลงอุสสรคและวิธีสนธิในภาษาบาลีสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย ถือว่าเป็นการสร้างคำหรือเพิ่มคำในภาษาไทยมีมาก

๕.๒ การสร้างคำของภาษาเขมร ไทยได้นำเอาวิธีการสร้างคำของเขมรคือการแผลงคำมาใช้ในภาษาไทย ซึ่งวิธีแผลงคำในภาษาเขมรมีหลายวิธีแต่ไทยเรานำมาใช้บางวิธีเท่านั้น

คำแผลง คือ คำที่เปลี่ยนแปลงตัวอักษรให้มีรูปลักษณะต่างไปจากคำเดิมแต่ยังคงรักษาความหมายเดิมหรือคำเดิมเอาไว้ให้พอสังเกตได้

วิธีแผลงคำในภาษาไทย ที่นำมาจากภาษาเขมรบางวิธีคือ

๑. ใช้วิธีเติม นำ ลงหน้าคำแผลงใหม่แต่คงรูปสระเดิมไว้ที่พยางค์หลัง เช่น

ตรวจ เป็น ตำรวจ เกิด เป็น กำเนิด

เสร็จ เป็น สำเร็จ เสีย เป็น สำเนียง

๒. ใช้วิธีเติมอุปสรรค (หน่วยหน้าศัพท์) บ (บ้อม) ลงหน้าคำแผลงส่วนใหญ่ ไทยนำเอามาออกเสียง

บัง บั่น บำ เช่น

เกิด ลงอุปสรรค บ เป็น บเกิด ไทยใช้บังเกิด

ดาล ลงอุปสรรค บ เป็น บดาล ไทยใช้บันดาล

การแผลงคำเป็นวิธีสร้างคำขึ้นใช้ในภาษาวีธีหนึ่งซึ่งไทยเอาแบบอย่างมาจากภาษาเขมรและภาษาอื่นเช่น ภาษาบาลี สันสกฤต เช่น

อายุ เป็น พายุ อภิรมย์ เป็น ภริมย์

ไวพลยุ เป็น ไพบูลย์ มาต เป็น มารดา

การแผลงคำของภาษาบาลี สันสกฤต ส่วนใหญ่เพื่อจะได้ออกเสียงในภาษาไทยได้ง่ายและไพเราะขึ้น

ศัพท์บัญญัติ

ศัพท์บัญญัติ หมายถึง คำเฉพาะวงการหรือคำเฉพาะวิชาที่ผู้คิดขึ้นเพื่อใช้สื่อความหมายในวงการอาชีพหรือในวิชาการแขนงใดแขนงหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะการศึกษาของเราได้ขยายตัวกว้างขวางมากขึ้น การศึกษาจากต่างประเทศก็มีมากขึ้น เราต้องรับรู้คำศัพท์ของประเทศเหล่านั้นโดยเฉพาะคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ปัจจุบันมีศัพท์บัญญัติที่ใช้กันแพร่หลายโดยทั่วไปจำนวนมากซึ่งผู้เรียนคงจะเคยเห็นและเคยได้ฟังจาก

สื่อมวลชน ซึ่งจะเป็นคำศัพท์เกี่ยวกับธุรกิจ กฎหมาย วิทยาศาสตร์ ฯลฯ

จะขอยกตัวอย่างเพียงบางคำดังนี้

สินเชื่อ Credit หมายถึง เงินที่เป็นหนี้ไว้ด้วยความเชื่อถือ

เงินฝืด Deflation หมายถึง ภาวะเศรษฐกิจที่มีปริมาณเงินหมุนเวียน ในประเทศมีน้อย การใช้จ่ายลดน้อยลง ทำให้สินค้าราคาตก

เงินเฟ้อ Inflation หมายถึง ภาวะเศรษฐกิจที่มีปริมาณเงินหมุนเวียนใน ประเทศมีมากเกินไป ทำให้ราคาสินค้าแพงและเงินเสื่อมค่า ตกต่ำ ปริมาณเงินหมุนเวียนในประเทศมีน้อยการใช้จ่าย ลดน้อยลง ทำให้สินค้าราคาตก

ทุนสำรอง Reserve fund หมายถึง เงินที่กั้นไว้จากผลกำไรของ ห้างหุ้นส่วนบริษัทตามที่กำหนดไว้ใน

กฎหมายหรือข้อบังคับ ของห้างหุ้นส่วน บริษัทนั้นๆ

ทุนสำรองเงินตรา Reserve หมายถึง ทองคำ เงินตราต่างประเทศหรือหลักทรัพย์ ต่างๆ ซึ่งใช้เป็นประกันในการออกธนบัตรหรือธนาคารบัตร

เงินปันผล Dividend หมายถึง ส่วนกำไรที่บริษัทจำกัดจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น

กล้องโทรทรรศน์ Telescope กล้องที่ส่องดูทางไกล

กล้องจุลทรรศน์ Microscope กล้องขยายดูของเล็กให้เห็นเป็นใหญ่

จรวด Rocket หมายถึง อาวุธหรือยานอวกาศที่ขับเคลื่อนด้วย ความเร็วสูงโดยได้เชื้อเพลิงในตัวเองเผาไหม้ เป็นแก๊สพุ่งออกมา จากส่วนท้ายมีทั้งชนิดที่ใช้เชื้อเพลิงแข็งและชนิดเชื้อเพลิงเหลว

ขีปนาวุธ Missile หมายถึง อาวุธซึ่งถูกส่งออกไปจากผิวพิภพเพื่อใช้ ประหัตประหารหรือทำลายในสงคราม โดย มีการบังคับทิศทาง ในตัวเอง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการบังคับทิศทางนี้บังคับเฉพาะ ตอนขึ้นเท่านั้น

จรวดนำวิถี Guided Rocket หมายถึง ขีปนาวุธนำวิถีซึ่งขับเคลื่อน ด้วยจรวด

จานบิน Flying Saucer หมายถึง วัตถุบิน ลักษณะคล้ายจาน ๒ ใบ คว้าประกบกันมีผู้อ้างว่าเคยเห็นบินบน ท้องฟ้าและมีบางคน เชื่อว่าเป็นยานอวกาศมาจากนอกโลกหรือจากดาวดวงอื่น บาง ครั้งก็เรียกว่า จานผี

ดาวเทียม Satellite หมายถึง วัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นเลียนแบบดาวบริวาร ของดาวเคราะห์ เพื่อให้โคจรรอบ โลกหรือรอบเทห์ฟากฟ้าอื่น มีอุปกรณ์โทรคมนาคมด้วย เช่นการถ่ายทอดคลื่นวิทยุและ โทรทัศน์ข้ามประเทศ ข้ามทวีป เป็นต้น

แถบบันทึกเสียง Audiotape หมายถึง แถบเคลือบสารแม่เหล็กใช้บันทึก สัญญาณเสียง

แถบบันทึกภาพ, แถบวิดีโอเทป Videotape หมายถึง แถบเคลือบสารแม่เหล็กใช้ บันทึกสัญญาณภาพ

โลกาภิวัตน์ Globalization หมายถึง การทำให้แพร่หลายไปทั่วโลก

คำศัพท์บัญญัติที่ยกมาล้วนมีความหมายที่ต้องอธิบายและมักจะมีหมายเหตุเฉพาะด้านที่แตกต่างไปจากความ เข้าใจของคนทั่วไป หากผู้เรียนต้องการทราบความหมายที่ถูกต้องควรค้นคว้าจากพจนานุกรมเฉพาะเรื่อง เช่น พจนานุกรมศัพท์แพทย์ พจนานุกรมศัพท์ธุรกิจ พจนานุกรมช่างและพจนานุกรมศัพท์กฎหมาย เป็นต้นหรือ ติดตามข่าวสารจากสื่อต่างๆที่มีการใช้คำศัพท์เฉพาะด้านจะช่วยให้เข้าใจดีขึ้น เพราะคำศัพท์บัญญัติเหมาะสม ที่จะใช้เฉพาะวงการและผู้มีพื้นฐานพอเข้าใจความหมายเท่านั้น

ใบความรู้การสร้างประโยค

เราสามารถแยกประโยคได้เป็น ๓ ชนิด คือ

ก. ประโยคแจ้งให้ทราบ หรือประโยคบอกเล่า ประโยคชนิดนี้อาจจะเป็นประโยคสั้นๆ มีเพียง คำนาม ทำหน้าที่ประธาน คำกริยาทำหน้าที่เป็นตัวแสดง เช่น คนเดิน นกบิน แต่บางทีอาจจะเป็นประโยคยาวๆ มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น ซึ่งมีคำนาม คำกริยา หลายคำ ก็ได้

ถ้าประโยคแจ้งให้ทราบนั้นมีเนื้อความปฏิเสธก็จะมีคำปฏิเสธ เช่น ไม่มี ห้ามมิได้ อยู่ด้วย เช่น เขาไม่มาร่วมประชุมในวันนี้

ข. ประโยคถามให้ตอบหรือประโยคคำถาม เป็นประโยคที่ผู้พูดใช้ถามข้อความเพื่อให้ผู้ฟังตอบ รูปประโยคคำถามจะมีคำ หรือไหม ใคร อะไร ที่ไหน ก็ เมื่อไร อย่างไร ฯลฯ แต่ถ้าประโยคถามให้ตอบเป็นประโยคถามให้ตอบที่มีเนื้อความปฏิเสธก็จะมีคำปฏิเสธอยู่ด้วย

ค. ประโยคบอกให้ทำหรือประโยคคำสั่ง เป็นประโยคที่ผู้พูดใช้เพื่อให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างตามความต้องการของผู้พูด การบอกให้ผู้อื่นทำตามความต้องการของตนนั้นอาจต้องใช้วิธีขอร้อง อ้อนวอน วิงวอน เชิญชวน บังคับ ออกคำสั่ง ฯลฯ

การเรียงลำดับในประโยค

การเรียงลำดับในภาษาไทยมีความสำคัญมากเพราะถ้าเรียงลำดับต่างกันความสัมพันธ์ ของคำในประโยคจะผิดไป เช่น

สุนัขกัดงู สุนัขเป็นผู้ทำ งูเป็นผู้ถูกระทำ

งูกัดสุนัข งูเป็นผู้ทำ สุนัขเป็นผู้ถูกระทำ

โครงสร้างของประโยค

ประโยคในภาษาไทยแบ่งเป็น ๓ ชนิด คือ

ก. ประโยคความเดียว คือประโยคที่มุ่งกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงสิ่งเดียวและสิ่งนั้นแสดงกิริยาอาการหรืออยู่ในสภาพอย่างใดอย่างหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว ประโยคความเดียวแบ่งออกเป็นสำคัญ ๒ ส่วน คือภาคประธานและภาคแสดง เช่น

ผู้หญิงชอบดอกไม้ ถึงแม้จะมีรายละเอียดเข้าไปในประโยค ก็ยังเป็นประโยคความเดียว เช่น ผู้หญิงคนนั้นชอบดอกไม้สวย

ข. ประโยคความซ้อน คือ ประโยคความเดียวที่เพิ่มส่วนขยายภาคประธานหรือภาคแสดงด้วยประโยค ทำให้โครงสร้างของประโยคเปลี่ยนไปแต่ถ้าประโยคที่เพิ่มขึ้นนั้นเป็นประโยคช่วยจำกัดความหมายของคำถามหรือคำกริยา ก็เป็นประโยคซ้อน เช่น

ผู้หญิงที่นั่งข้างๆ ฉันชอบดอกไม้ที่อยู่ในแจกัน

ประโยคที่ช่วยจำกัดความหมายของคำนาม “ดอกไม้” คือประโยคที่ว่า “ที่อยู่ในแจกัน” เป็นต้น

ค. ประโยคความรวม คือ ประโยคที่มีส่วนขยายเพิ่มขึ้นและส่วนที่ขยายสัมพันธ์กับประโยคเดิมโดยมีคำเชื่อม และ แต่ถา ฯลฯ อยู่ข้างหน้าหรืออยู่ข้างในประโยคเดิมหรือประโยคที่เพิ่มขึ้น ทำให้รู้ว่าประโยคทั้งสองสัมพันธ์กันอย่างไร เช่น

ผู้หญิงชอบดอกไม้ส่วนเด็กชอบของเล่น เป็นประโยคความรวม

ประโยคที่เพิ่มขึ้นและสัมพันธ์กับประโยคเดิมโดยมีคำเชื่อม “ส่วน” มาข้างหน้าคือประโยค “เด็กชอบของเล่น” เป็นต้น

เรื่องที่ ๒ ถ้อยคำสำนวน สุภาษิต คำพังเพย

๑. ถ้อยคำภาษาไทยมีลักษณะพิเศษหลายประการ สามารถเลือกใช้ให้เหมาะสม ในการสื่อสาร เพื่อความเข้าใจ ในสิ่งต่างๆ ได้อย่างชัดเจน และตรงเป้าหมาย

๒. ถ้อยคำภาษาไทยมีลักษณะเป็นศิลปะที่มีความประณีต สละสลวย ไพเราะ ลึกซึ้ง น่าคิด น่าฟัง รื่นหู จูงใจ และหากนำไปใช้ได้เหมาะกับข้อความเรื่องราวจะเพิ่มคุณค่าให้ข้อความหรือเรื่องราวเหล่านั้น มีน้ำหนักน่าคิด น่าฟัง น่าสนใจ น่าติดตามยิ่งขึ้น

๓. ถ้อยคำภาษาไทย ถ้ารู้จักใช้ให้ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคลนับว่าเป็นวัฒนธรรมอันดีงามของชาติและของผู้ปฏิบัติ

ถ้อยคำสำนวน

ถ้อยคำสำนวนหมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียง บางทีก็ใช้ว่าสำนวนโวหาร คำพูดของมนุษย์เราแยกออกไปอย่างกว้างๆ เป็น ๒ อย่าง อย่างหนึ่งพูดตรงไปตรงมาตามภาษาธรรมดา พอพูดออกมาก็เข้าใจทันที อีกอย่างหนึ่งพูดเป็นเชิงไม่ตรงไปตรงมา แต่ให้ความหมายในคำพูดนั้นๆ คนฟังเข้าใจความหมายทันที ถ้าคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลาย เช่นคำว่า “ปากหวาน” “ใจง่าย” แต่ถ้าไม่แพร่หลายคนฟังก็ไม่อาจเข้าใจทันที ต้องคิดจึงจะเข้าใจ หรือบางทีคิดแล้วเข้าใจเป็นอย่างอื่นก็ได้หรือไม่เข้าใจเอาเลยก็ได้คำพูดเป็นเช่นนี้ เราเรียกว่า “สำนวน” การใช้ถ้อยคำที่เป็นสำนวนนั้น ใช้ในการเปรียบเทียบกับบาง เปรียบเปรยบ้าง พูดกระทบบ้าง พูดเล่นสนุกๆ บ้าง พูดเตือนสติให้ได้คิดบ้าง

สำนวนไทย หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงไว้ตายตัว เนื่องจากใช้กันมาจนแพร่หลายอยู่ตัวแล้ว จะตัดทอนหรือสลับที่ไม่ได้ เช่น สำนวนว่า “เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน” หมายความว่าทำงานชนิดที่ได้เงินเล็กน้อยก็เอา ถ้าเราเปลี่ยนเป็น “เก็บเงินใต้ถุนบ้าน” ซึ่งไม่ใช่สำนวนที่ใช้กัน คนฟังอาจไม่เข้าใจหรือเข้าใจเป็นอย่างอื่น เช่น เก็บเงินฝังไว้ใต้ถุนบ้าน

ลักษณะของสำนวนไทย

๑. **สำนวนไทยมีลักษณะที่มีความหมายโดยนัย** โดยปกติความหมายของคำมีอย่างน้อย ๒ ประการ คือ

๑.๑ ความหมายโดยตรง ได้แก่ ความหมายพื้นฐานของคำนั้นๆ โดยตรงเช่นคำว่า “กิน” ความหมายพื้นฐานที่ทุกคนเข้าใจก็คืออาการที่นำอะไรเข้าปากเคี้ยวแล้วกลืนลงไปในคอ เช่น กินข้าว กินขนม เป็นต้น

๑.๒ ความหมายโดยนัย ได้แก่ การนำคำมาประกอบกันใช้ในความหมายที่เพิ่มจากพื้นฐานเช่น คำว่า

กินดิบ - ชนง่ายตาย

กินโต๊ะ - รุมทำร้าย

กินแถว - ถูกลงโทษทุกคนในพวกนั้น

กินปุร้อนท้อง - ทำอาการพิรุณขึ้นเอง

๒. **สำนวนไทยมีลักษณะมีความหมายเพื่อให้ตีความ** มีลักษณะตีความหรือแสดงความเห็นอยู่ในตัว เช่น เกลือเป็นหนอน กินปุร้อนท้อง ตกบันไดพลอยโจน งามเข้มในมหาสมุทร เป็นต้น

๓. **สำนวนไทย มีลักษณะเป็นความเปรียบเทียบหรือคำอุปมา** เช่น ใจดำเหมือนอีกา เบาเหมือนปุยพู่ รักเหมือนแก้วตา แข็งเหมือนเพชร เป็นต้น

๔. **สำนวนไทยมีลักษณะเป็นคำคมหรือคำกล่าว** เช่น หน้าขึ้นอกตรม หาเช้ากินค่ำ หน้าซื่อใจคด เป็นต้น

๕. **สำนวนไทย มีลักษณะเป็นโวหารมีเสียงสัมผัสคล้องจองกัน หรือบางทีก็ย้าคำ** เช่น ข้าวแดงแกงร้อน ชุ่นช้องหมองใจ จับมือถือแขน บนบานศาลกล่าว กินจุบกินจิบ ประจบประแจง ปากเปียกปากแฉะ อิ่มมอกอิ่มใจ เป็นต้น

ตัวอย่างสำนวนไทย

๑. สำนวนที่มีเสียงสัมผัส สำนวนเหล่านี้มักจะมีจำนวนคำเป็นจำนวนคู่ ตั้งแต่ ๔ คำ จนถึง ๑๒ คำดังนี้

๑.๑ เรียง ๔ คำ เช่น ข้าวแดงแกงร้อน คอขาดบาดตาย โง่เง่าเต๋าดุ่น ฯลฯ

๑.๒ เรียง ๖ คำ เช่น คดในข้องอในกระดูก ยุให้ร่ำดำให้ร่ำ นกมีหูหนูมีปีก ฯลฯ

๑.๓ เรียง ๘ คำ เช่น กินอยู่กับปาก อยากอยู่กับท้อง ไก่งามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง, ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด เป็นต้น

๑.๔ เรียง ๑๐ คำ เช่น คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนสี คบคนให้ดูหน้า ชื้อผ้าให้ดูเนื้อ ดักลอบต้องหมั่นกู่ เจ้าชูต้องหันเกลียว เป็นต้น

๑.๕ เรียง ๑๒ คำ เช่น ปลุกเรื่อนตามใจผู้อยู่ ผูกอุตามใจผู้นอน มีเงินเขานับเป็นน้อง มีมองเขานับเป็นพี่ เล่นกับหมาหมาเลียปาก เล่นกับสากสากต๋อยหัว

๒. สำนวนที่ไม่มีเสียงสัมผัส สำนวนเหล่านี้มีมากมาย ส่วนมากมีตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป จนถึง ๘ คำ เช่น

๒.๑ เรียง ๒ คำ เช่น กันท่า แก่เผ็ด เข้าปิ้ง ตกหลุม ตายใจ ฯลฯ

๒.๒ เรียง ๓ คำ เช่น กว้างขวางคอ เกลือเป็นหนอน คลุมถุงชน คว้าน้ำเหลว ฯลฯ

๒.๓ เรียง ๔ คำ เช่น กิ่งทองใบหยก กิ่งก่าไต้ทอง กินปูร้อนท้อง น้ำผึ้งหยดเดียว นอนตายตาหลับข้าวใหม่ปลามัน เป็นต้น

๒.๔ เรียง ๕ คำ เช่น ขนหน้าแข้งไม่ร่วง ตีงูให้หลังหัก จับปูใส่กระด้ง ฯลฯ

๒.๕ เรียง ๖ คำ เช่น กลืนไม่เข้าคายไม่ออก นิวไหนดรายตดนิวนั้น บ้านเมืองมีชื่อมีแป พริกหน้ามือเป็นหลังมือ

๒.๖ เรียง ๗ คำ เช่น กินบนเรือนซัดหลังคา นกน้อยทำรังแต่พอตัว ดำน้ำพริกละลายแม่น้ำ สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น เรื่องซี้หุมราซี้หมาแห้ง ฯลฯ

สำนวน หมายถึง กลุ่มของวลี คำหรือกลุ่มคำที่นำมาใช้ในความหมายที่แตกต่างไปจากความหมายเดิม ความหมายที่เกิดขึ้นมักจะเป็นความหมายในเชิงอุปมา หรือเชิงเปรียบเทียบ ไม่ได้ให้คติธรรม แต่จะเป็นความหมายที่กระชับและลึกซึ้ง เช่น สำนวนว่า เรื่องกล้วยๆ คำว่า **กล้วยๆ** ไม่ได้หมายถึงผลไม้แต่หมายถึง **ง่ายๆ** เรื่องไม่ยากเป็นเรื่องง่ายๆ สำนวนภาษาไทยอาจจะประกอบคำตั้งแต่ ๑ คำขึ้นไปจนถึงหลายคำหรือเป็นกลุ่ม

ตัวอย่างเช่น

ปากหวาน = พูดเพราะ

ลูกหม้อ = คนเก่าของสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง

หย้าปากคอก = เรื่องง่ายๆ ที่คิดไม่ถึง

งกรรมกงเกวียน = กรรมสนองกรรม

พกหินดีกว่าพกนุ่น = ใจคอหนักแน่นดีกว่าหุเบา

การใช้สำนวนไปประกอบการสื่อสารนั้น ผู้ใช้ต้องรู้ความหมายและเลือกใช้ให้เหมาะสม กับเพศ โอกาส และสถานการณ์ เช่น

เฒ่าหัวงู = มักจะใช้เปรียบเทียบ หมายถึงผู้ชายเท่านั้น

ไก่แก้มปลาช่อน = มักใช้เปรียบเทียบกับผู้หญิงเท่านั้น

ขบเผาะ = มักใช้กับผู้หญิงเท่านั้นไม่ใช้กับผู้ชาย

คำพังเพย มีความหมายลึกซึ้งกว่าสำนวน ซึ่งจะหมายถึงถ้อยคำที่กล่าวขึ้นมาลอยๆ เป็นกลางๆ มีลักษณะติชม หรือแสดงความเห็นอยู่ในตัว มีความหมายเป็นคติสอนใจคำพังเพยเมื่อนำไปตีความแล้วสามารถนำไปใช้ประกอบการพูดหรือเขียนให้เหมาะสมกับเรื่องที่เรากำลังถ่ายทอดหรือสื่อความหมายในการสื่อสาร เช่น ซี้ไพรงให้กระรอก = การแนะนำให้คนอื่นทำในทางไม่ดี

ปลูกเรือนตามใจผู้อยู่ = จะทำอะไรให้คิดถึงผู้ที่จะใช้สิ่งนั้น
 รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง = คนทำผิดไม่ยอมรับผิดชอบกลับไปโทษคนอื่น
 นอกจากนี้ยังมีคำพังเพยอีกมากที่เราพบเห็นนำไปใช้อยู่เสมอ เช่น
 กำแพงมีหูประตูมีช่อง เห็นกงจักรเป็นดอกบัว
 ทำนาบนหลังคน เสียหน่อยเสียยากเสียมากเสียง่าย

ฯลฯ

สุภาษิต หมายถึง คำกล่าวดี คำพูดที่ถือเป็นคติ เพื่ออบรมสั่งสอนให้ทำความดีละเว้นความชั่ว สุภาษิต ส่วนใหญ่มักเกิดจากหลักธรรมคำสอน นิทานชาดก เหตุการณ์หรือคำสั่งสอนของบุคคลสำคัญซึ่งเป็นที่เคารพนับถือ เลื่อมใสของประชาชน ตัวอย่าง เช่น

ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ที่ได้มีรักที่นั่นมีทุกข์

หวานพืชเซนไร ย่อมได้ผลเช่นนั้น

ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น

ใจเป็นนายกายเป็นบ่าว

ฯลฯ

การนำเสนอ คำพังเพย สุภาษิตไปใช้ประกอบการถ่ายทอดความรู้ความคิดอารมณ์ความรู้สึกในชีวิตนั้น คนไทยเรานิยมนำไปใช้กันมาก ทั้งนี้เพราะสำนวน สุภาษิต คำพังเพย มีคุณค่าและความสำคัญ คือ

๑. ใช้เป็นเครื่องมืออบรมสั่งสอน เยาวชนและบุคคลทั่วไปให้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบในด้านต่างๆ เช่น การพูด การถ่ายทอดวัฒนธรรม การศึกษาเล่าเรียน การคบเพื่อน ความรัก การครองเรือนและการดำเนินชีวิตด้านอื่นๆ
๒. ถ้อยคำสำนวน คำพังเพย สุภาษิต สะท้อนให้เห็นสภาพการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของคนสมัยก่อนจนถึงปัจจุบัน ในด้านสังคม การศึกษา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ นิสัยใจคอและอื่นๆ
๓. สะท้อนให้เห็นความเชื่อ ความคิด วิสัยทัศน์ของคนสมัยก่อน
๔. การศึกษาสำนวน คำพังเพย สุภาษิต ช่วยให้มีความคิด ความรอบรู้ สามารถใช้ภาษาได้ดีและเหมาะสมกับโอกาส กาลเทศะและบุคคล กอปรทั้งเป็นการช่วยสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษาไว้ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

๑. จงรวบรวมคำศัพท์บัญญัติจากหนังสือพิมพ์และหนังสืออื่นๆ แล้วบันทึกไว้ในสมุดเพื่อจะได้นำไปใช้ในการพูดและเขียนเมื่อมีโอกาส

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

ใบงาน

๑.ค้นหา จำนวน สุภาชิต คำพึงเพย พร้อมบอกความหมายที่ถูกต้อง อย่างละ ๑๐ คำ

[illegible]

๒. ให้เลือก วรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่น มา ๑ เรื่อง แล้วค้นหาประโยชน์ต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่าน นำมาวิเคราะห์ว่าเป็นประโยชน์ใดอย่างน้อย ๑๐ ประโยค

[illegible]

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๔

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายวิชา
รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัส ทข๓๑๐๐๑
ระดับ ม.ปลาย

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

รู้ เข้าใจ ตระหนัก และเห็นคุณค่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยอมรับ ประยุกต์ใช้ใน ชุมชน และมีคํมกัันในการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกันในครอบครัว ชุมชน และสังคม อย่างสันติสุข สร้างความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น

หัวเรื่อง ๑. ความพอเพียง

ตัวชี้วัด

๑. รู้เข้าใจและวิเคราะห์แนวคิด หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหาง่าย (ศึกษด้วยตนเอง)	เนื้อหาปานกลาง (พบกลุ่ม)	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. ความเป็นมา ความหมายหลักแนวคิด	✓			
๒. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	✓			
๓. การจัดการความรู้		✓		

หัวเรื่อง ๒. ชุมชนพอเพียง

ตัวชี้วัด

๑. อธิบายและวิเคราะห์การบริหารจัดการชุมชน องค์กร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ๒. อธิบายการบริหารจัดการชุมชนองค์กร และประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชนได้

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหาง่าย (ศึกษด้วยตนเอง)	เนื้อหาปานกลาง (พบกลุ่ม)	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. ความหมาย/ความสำคัญ การบริหารจัดการชุมชน องค์กร	✓			
๒. การบริหารจัดการชุมชน องค์กร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		✓		
๓. กระบวนการ เทคนิคการบริหารจัดการชุมชน องค์กร		✓		

หัวข้อ ๓. การแก้ปัญหาชุมชน

ตัวชี้วัด

๑. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม พื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. อธิบายแนวทางพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมตามหลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
๓. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. มีส่วนร่วมในการส่งเสริม เผยแพร่ ขยายผลงานการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคคล ชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหาง่าย (ศึกษาด้วยตนเอง)	เนื้อหาปานกลาง (พบกลุ่ม)	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. ปัญหาของชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมพื้นฐาน		✓		
๒. การพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมตามหลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		✓		
๓. การมีส่วนร่วมแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		✓		
๔. การส่งเสริม เผยแพร่ ขยายผลงานการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคคล ชุมชนที่ประสบผลสำเร็จสู่อาเซียน		✓		

หัวเรื่อง ๔. สถานการณ์ของประเทศกับความพอเพียง

ตัวชี้วัด

๑. อธิบายและวิเคราะห์การพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้
๒. ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาประเทศและเลือกแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา
๓. ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติ

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหาง่าย (ศึกษาด้วยตนเอง)	เนื้อหาปานกลาง (พบกลุ่ม)	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. การวิเคราะห์สถานการณ์ของประเทศโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		✓		
๒. การพัฒนาประเทศสถานการณ์ของประเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน(ภาวะเงินเฟ้อ ราคาสินค้าตกต่ำ ค่าครองชีพสูงฯลฯ) - การเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตภายใต้สถานการณ์ของประเทศโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		✓		

หัวเรื่อง ๕. สถานการณ์โลกกับความพอเพียง

ตัวชี้วัด

๑. วิเคราะห์การพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และเลือกแนวทางหลัก
๓. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหาง่าย (ศึกษาด้วยตนเอง)	เนื้อหาปานกลาง (พบกลุ่ม)	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑.สถานการณ์ของโลก(ประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์) ที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะโลกร้อน การสื่อสารไร้พรมแดน น้ำมันเชื้อเพลิงฯลฯ		✓		
๒.การวิเคราะห์สถานการณ์ของโลกโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		✓		
๓.การเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตภายใต้สถานการณ์ของโลกโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		✓		

หัวข้อ ๖. การประกอบอาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการสร้างรายได้ อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
ตัวชี้วัด

๑. อธิบายแนวทาง กระบวนการเข้าสู่อาชีพได้
๒. อธิบายแนวทางการพัฒนาอาชีพได้
๓. สามารถสร้างงานตามกลุ่มอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างน้อย ๑ อาชีพ
๔. นำความรู้มาใช้เป็นฐานในการประกอบอาชีพ
๕. มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ

รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
	เนื้อหาง่าย (กรต.)	เนื้อหาปานกลาง (พบกลุ่ม)	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. แนวทาง กระบวนการประกอบอาชีพ		✓		
๑.๑ การเข้าสู่อาชีพ				
๑.๒ การพัฒนาอาชีพ				
๒. การสร้างงานอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๕ กลุ่มอาชีพ		✓		
๒.๑ เกษตรกรรม				
๒.๒ อุตสาหกรรม				
๒.๓ พาณิชยกรรม				
๒.๔ ความคิดสร้างสรรค์				
๒.๕ การอำนวยความสะดวกและอาชีพเฉพาะทาง				
๓. แนวทางการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ		✓		
๓.๑ มีความรู้ คือ ต้องรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง				
๓.๒ คุณธรรมที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ คือความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน				

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา ทช ๓๑๐๐๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๑ หน่วยกิต
หัวเรื่อง ชุมชนพอเพียง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๔		ชุมชนพอเพียง วิเคราะห์กระบวนการเทคนิค การบริหารจัดการชุมชน และประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลพร้อมรับการต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชน การแก้ปัญหาชุมชน สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม-พื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑. การบริหารจัดการชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒. กระบวนการ เทคนิคการบริหารจัดการชุมชน ๓. ปัญหาของชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔. การพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมตามหลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๕. การมีส่วนร่วมแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	<u>ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหาการเรียนรู้</u> ๑. ครูสนทนากับผู้เรียนถึงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงว่าเคยทราบเรื่องนี้มาก่อนหรือไม่และมีความเข้าใจว่าอย่างไร ๒. ครูสนทนากับผู้เรียนถึงเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชุมชนว่ามีสาเหตุมาจากเรื่องใดบ้าง เช่น ปัญหาความยากจน การว่างงาน ครอบครัวแตกแยก <u>ขั้นที่ ๒ แสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้</u> ๑. ครูและผู้เรียนระดมปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในครอบครัว ชุมชนของตนเอง เขียนลงในกระดานขลุ่ย	- ใบความรู้ - ใบงาน - แบบฝึกหัด - ใบงาน - แบบฝึกหัด - อินเทอร์เน็ต	- ใบงาน - แบบฝึกหัด - ประเมินความถูกต้องจากหนังสือเรียนและประเมินการทำงานกระบวนการกลุ่มจากการแบ่งกลุ่มทำงาน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวข้อเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
			๖. การส่งเสริม เผยแพร่ ขยาย ผลงานการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคคล ชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ	๒. เรียงลำดับความสำคัญของ ปัญหาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ๓. ครูแจกใบความรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปรัชญาคิด เป็น <u>ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติและการนำไปใช้</u> ๑. ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ ๕ คน ทำการศึกษา ค้นคว้า สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ในครอบครัวและชุมชน และ แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามหัวข้อที่ครูกำหนด กลุ่มละ ๑ เรื่อง และให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้หน้าชั้นเรียน <u>ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้</u> ๑. ครูให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ๓๐ ข้อ ๒. ครูเฉลยแบบทดสอบ		

ใบความรู้ชุมชนพอเพียง

ชุมชนพอเพียงคืออะไร

ชุมชนพอเพียงคือชุมชนที่สมาชิกมีความเข้มแข็งมั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งในทางปฏิบัติและมีทัศนคติที่ดีในการดำรงชีวิต พอมี พอกิน พออยู่ พอเพียง ตามฐานะและมีความสุขยั่งยืน ชุมชนมีความสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

“เศรษฐกิจพอเพียง” คือ “เศรษฐกิจแห่งความยั่งยืน”

แปลจากบทความ “Sufficiency economy may mean sustainable economy”

ของ “K I Woo” ใน The Nation ฉบับวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒

คำอธิบายสาเหตุที่ทำให้บางคนแปลความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผิดไป

เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๒ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีได้กล่าวแสดงความเห็นว่าชาติต่างๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ควรพิจารณาอย่างจริงจังถึงการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติใช้งาน

แม้ว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะได้รับการยอมรับว่าสามารถบรรเทาความเสียหายที่อาจจะเกิดกับประชาชนชาวไทยจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปัจจุบันเป็นอย่างมาก แต่มีชาวต่างชาติเพียงไม่กี่คนที่เข้าใจหรือเห็นคุณค่าของมันอย่างแท้จริง

เหตุผลสำคัญคือคำว่า “พอเพียง” ซึ่งบางคนตีความว่าหมายถึงหลักปรัชญาที่คับแคบซึ่งอาจจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยย้อนกลับไปสู่ยุคหิน

บางทีหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอาจจะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางไปทั่วโลกถ้าหากมันถูกเปลี่ยนชื่อเป็นหลักปรัชญา “เศรษฐกิจยั่งยืน”

ผู้เชี่ยวชาญต่างชาติที่ได้รับการยอมรับหลายท่าน รวมถึงนาย Peter Warr แห่ง Australian National University ได้ศึกษาพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างละเอียดมาเป็นเวลาหลายปี นาย Warr ได้ยกพระราชดำรัสที่พระราชทานไว้เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒ ว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาที่เน้นการจัดการอย่างเหมาะสมและการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณโดยพิจารณาแนวทางการจัดการทั้งหมด และความจำเป็น ที่จะต้องมีการป้องกันแรงกระทบทั้งภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ”

ในบทความของนาย Warr ซึ่งตีพิมพ์เมื่อไม่นานมานี้ใน GH Bank Housing Journal เขาได้กล่าวว่ามี “หลักการสำคัญห้าประการ” จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา

“ได้แก่ ความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายสำคัญอย่างสมเหตุสมผลและเหมาะสม (มีเหตุมีผล) ความสำคัญของการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่ไม่จำเป็นในการดำเนินตามเป้าหมาย (พอประมาณ) ความพอใจยินดีที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นในตัวเอง (มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงมีความตระหนักถึงการปกป้องตนเองจากสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจมีการผันแปรไป (ความรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) และมีการตระหนักรู้ถึงการใช้ชีวิตที่ไม่ยึดติดกับวัตถุ(คุณธรรม)”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้แสดงให้เห็นถึงแต่ละหลักการทั้งห้าดังกล่าว ซึ่งความสัมพันธ์กันในหลักการทั้งห้าของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำความเข้าใจได้ในหลายระดับ ในระดับ

ปัจเจกบุคคล หลักการทั้งห้าให้แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินชีวิตโดยประหยัดซึ่งก็จะมีผลดีต่อระดับชุมชนและองค์กร สำหรับในระดับประเทศหลักการทั้งห้าก็มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการบริหารประเทศในการปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสว่า ความพอเพียงหมายถึงการมีอย่างเพียงพอที่จะใช้ในการดำเนินชีวิต ความพอเพียงยังหมายถึงการดำเนินชีวิตอย่างสุขสบายอย่างพอประมาณ ไม่มากเกินไป หรือไม่ตามใจตัวเองในสิ่งฟุ่มเฟือยมากเกินไป โดยบางสิ่งที่อาจดูเหมือนฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อแต่หากนำมาซึ่งความสุขก็อาจจะยอมรับได้ เมื่อเป็นการทำในระดับปัจเจกบุคคล

บทวิจารณ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงแรกหลายบทวิจารณ์เข้าใจว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสิ่งที่คล้ายคลึงกับแนวทางพระราชดำริซึ่งทรงแนะนำให้กับเกษตรกรที่เรียกว่า “ทฤษฎีใหม่” ผู้สังเกตการณ์บางคนเริ่มที่จะคิดว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นที่จะย้อนกลับไปใช้ชีวิตแบบพอเพียงแบบเกษตรกร และดำรงชีพโดยใช้เฉพาะแต่สิ่งที่จำเป็น

และแล้วเมื่อเวลาผ่านไปหลายคนก็ได้เริ่มตระหนักว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างพอดีพอประมาณตามหลักการห้าข้อดังกล่าวข้างต้น โดยสามารถนำไปใช้ได้ทั้งบุคคลที่มีอาชีพต่างๆ องค์กร บริษัท หน่วยงาน จนถึงระดับรัฐบาล

หลักสำคัญห้าประการนี้ได้มีการนำไปปฏิบัติตามอย่างรอบคอบโดยทุกภาคส่วนในสังคมไทยและทำให้เรารอดพ้นจากการได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน ในพระราชกระแสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่งกล่าวว่า “การได้เป็นสื่อ[เศรษฐกิจ]นั้นไม่สำคัญ สิ่งที่สำคัญสำหรับพวกเราคือการมีเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหมายถึงการมีเพียงพอให้อยู่รอดได้”

นาย Warr กล่าวว่า “หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงระบุว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมิได้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขของคน และการมุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากเกินไปกว่าสิ่งสำคัญอื่นๆ อาจทำให้เกิดความทุกข์ พุดโดยสั้นๆคือหลักเหตุผลของทางสายกลาง”

เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นถึงความขาดแคลนของแนวทางนี้และอันตรายจากการเพิกเฉยต่อการปฏิบัติตามแนวทางนี้ เขากล่าวว่า “แนวความคิดนี้ได้รับการพิสูจน์อย่างชัดเจนจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสุขภาพจิตในช่วงที่ผ่านมา”

เขายังกล่าวเพิ่มเติมว่าในประเทศต่างๆส่วนใหญ่ นโยบายสาธารณะยังไม่สามารถสื่อถึงวิสัยทัศน์อันลึกซึ้งนี้ได้ “คุณค่าของคนในการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ร่ำรวยได้ถูกประเมินค่าไว้สูงมากเกินไป”

เกษตรทฤษฎีใหม่

จากปัญหาการทำเกษตรของไทยที่เกษตรกรขาดที่ดินทำกิน ทั้งยังต้องดิ้นรนทำในปริมาณมาก เป็นหนี้เป็นสิน ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำมาแต่ได้น้อยเนื่องจากปลูกเฉพาะพืชเชิงเดี่ยว ราคาขายผลผลิตไม่เพียงพอต่อการบริโภค ด้วยอัจฉริยะภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้พระราชทาน “ทฤษฎีใหม่” ในการจัดการพื้นที่ขนาดเล็กประมาณ ๑๕ ไร่ เน้นการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนด้วยการจัดการไร่นาอย่างเหมาะสม มีการจัดสรรแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตรแบบผสมผสานให้ใช้ได้ในวันแล้ง ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรเลี้ยงตัวเองได้ มีรายได้และอาหารไว้บริโภคตลอดปี เป็นการทำเกษตรกรรมที่ยั่งยืนสำหรับเกษตรกรชาวไทย และ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสว่า “...ถึงบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่ สองอย่างนี้จะทำความเจริญแก่ประเทศได้ แต่ต้องมีความเพียร แล้วต้องอดทน ต้องไม่ใจร้อน...”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงทำการศึกษาและวิจัยเชิงปฏิบัติ เกี่ยวกับทฤษฎีใหม่มาเป็นเวลานานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ในพื้นที่ส่วนพระองค์ขนาด ๑๖ ไร่ ๒ งาน ๒๓ ตารางวา ใกล้วัดมงคล ตำบลห้วยบง อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี และทรงมอบให้มูลนิธิชัยพัฒนาที่ทรงจัดตั้งขึ้นมาเพื่อเสริมโครงการของรัฐ ทั้งนี้ก่อนที่จะทรงนำเอกสารออกเผยแพร่อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ นั้น ทรงให้จัดตั้ง “ศูนย์บริหารพัฒนา” ตามแนวพระราชดำริ อยู่ในความรับผิดชอบของมูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อเป็นต้นแบบสาธิตการพัฒนาด้านการเกษตรโดยประสานความร่วมมือระหว่าง วัด ราษฎรและรัฐ ทำการเผยแพร่อาชีพการเกษตร และจริยธรรมแก่ประชาชนในชนบท โดยทรงหวังว่าหากประสบความสำเร็จจะใช้เป็นแนวทางสาธิตในท้องที่อื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ในส่วนของการพัฒนาด้านการเกษตรนั้น ก็คือแนวคิดและมรรควิธีที่รู้จักกันในนาม

“เกษตรทฤษฎีใหม่”

แนวทางหรือหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ ๑ ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น คือการจัดสรรที่ดินระดับไร่นา ซึ่งมีการจัดการดินและน้ำเพื่อใช้ในการทำเกษตรขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วนตามอัตราส่วน ๓๐ : ๓๐ : ๓๐ : ๑๐ ๓๐ % เป็นสระน้ำสำหรับกักเก็บไว้ใช้ในหน้าแล้ง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์น้ำ ๓๐ % สำหรับปลูกข้าวในฤดูฝน เพื่อใช้เป็นอาหารประจำครัวเรือน ๓๐ % ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชสวน พืชผักและสมุนไพร ฯ เพื่อใช้กินในชีวิตประจำวันและจำหน่าย ๑๐ % เป็นที่อยู่อาศัย ที่เลี้ยงสัตว์ โรงเรือนอื่น ๆ ถนน คันดิน กองฟาง โรงหมักปุ๋ย ลานตาก สวนไม้ดอกไม้ประดับ

ขั้นที่ ๒ ทฤษฎีใหม่ขั้นกลาง คือการรวมพลังกันเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์ ร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้
การผลิต ร่วมมือกันตั้งแต่เตรียมดิน หาพันธุ์ หาน้ำ เตรียมปุ๋ย เพื่อเพาะปลูก
การตลาด เตรียมจำหน่ายเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด ปลูกเอง แปรรูปเอง ขายเอง รวมตัวกันขายเพื่อให้ได้ราคาดี เป็นการตัดวงจรพ่อค้าคนกลางไปในตัว

ความเป็นอยู่ เกษตรกรต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีสมฐานะ

สวัสดิการ แต่ละชุมชนควรจัดตั้งกองทุนไว้ให้สมาชิกเมื่อจำเป็น เช่น การเจ็บป่วยหรือเสียชีวิต การศึกษา มีโรงเรียนในชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษา นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอดแทรกในการสอนและเน้นให้นักเรียนดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเองให้ได้

สังคมและศาสนา ชุมชนควรเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาโดยมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

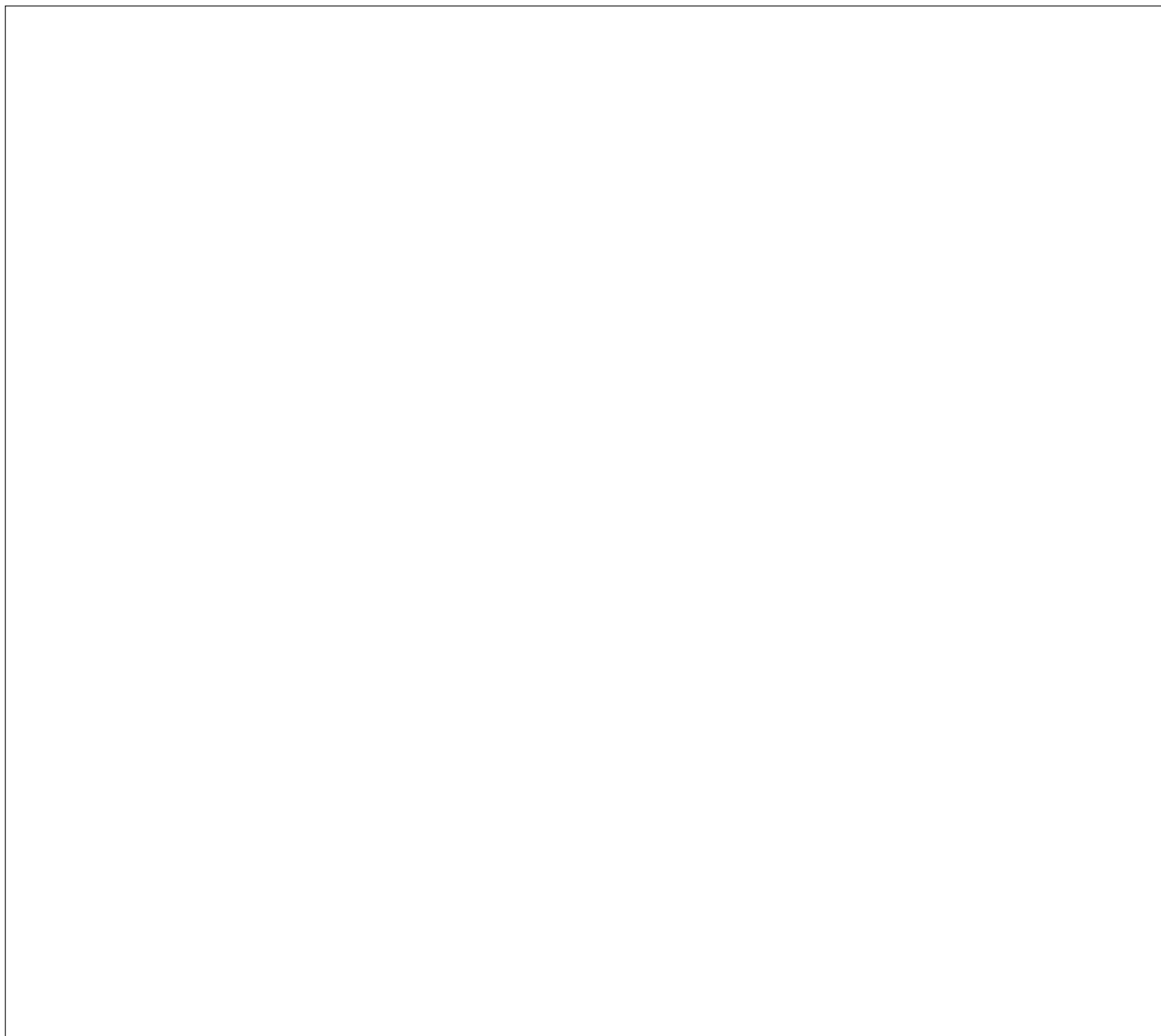
ขั้นที่ ๓ ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า เมื่อผ่านขั้นไป ๒ ขั้นแล้ว เกษตรกรจะมีรายได้ที่ดีขึ้น มีฐานะความเป็นอยู่ที่มั่นคงขึ้น และมีการจัดหาแหล่งเงินทุนเข้ามาช่วยในกลุ่มสหกรณ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกอีกด้วย เช่น เกษตรกรจำหน่ายข้าวได้ในราคาสูง เป็นการขายตรงสู่มือผู้บริโภคโดยไม่ผ่านคนกลาง , เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคได้ในราคาต่ำเพราะรวมกันซื้อมาก ๆ (รวมกลุ่มซื้อในนามสหกรณ์) เป็นต้น

เกษตรทฤษฎีใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริในการจัดการทรัพยากรระดับไร่นา เน้นการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือตนเองเป็นหลัก โดยเน้นไปที่การพึ่งพาตนเองในด้านอาหารก่อน เช่น ข้าว พืชผักผลไม้ ฯ จากนั้นค่อยไปเน้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ใน ๓ ขั้นตอนที่กล่าวมา และทรงพยายามเน้นมิให้เกษตรกรพึ่งพาการปลูกพืชชนิดเดียวซึ่งมีความเสี่ยงเป็นอย่างมาก เนื่องจากราคาที่ผันผวน ควบคุมไม่ได้และความไม่แน่นอนของธรรมชาติ ฯ

เกษตรทฤษฎีใหม่นำไปสู่การทำเกษตรที่ยั่งยืนและเกษตรธรรมชาติ ที่เน้นไปที่การลดค่าใช้จ่ายและการพึ่งพิงธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญ เช่น การปลูกพืชตระกูลถั่วเป็นพืชหมุนเวียนเพื่อให้ได้ปุ๋ยจากธรรมชาติ โดยเป็นการหันมาใช้ปุ๋ยจากธรรมชาติแทนปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูง หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาวทั้งหมดที่กล่าวมานี้คือเกษตรยั่งยืน มีลักษณะการผลิตที่เลียนแบบระบบนิเวศของธรรมชาติ มีความหลากหลายทางชีวภาพ ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมีซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ใช้และส่งผลเสียต่อดินในระยะยาว ปลูกพืชที่เกื้อกูลกันเพื่อสร้างความสมดุลของธรรมชาติในระยะยาว เป็นการจัดการระบบเกษตรที่ยั่งยืน

ใบงาน
ให้ท่านวาดภาพการเปลี่ยนแปลงที่ดินตามหลักทฤษฎีใหม่

๑.จงเล่าประสบการณ์การปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาพอสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ในการทำการเกษตรของท่าน ได้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนกิจกรรมใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. จงอธิบายวิธีการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

๕. ให้ท่านคิดและเขียนอธิบายการกระทำของตนเองที่คิดว่าทำมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ในด้านต่างต่อไปนี้ แล้วปรับปรุงตนเองโดยบันทึกผลการปรับปรุงตนเองในทุกสัปดาห์ เป็นระยะเวลา ๒ เดือน

การประเมินตนด้านต่าง ๆ	การกระทำ ที่มาก/น้อยเกินไป	บันทึกการปรับปรุงตนเอง
๑. ด้านการกิน		

๒. ด้านการพักผ่อน และออกกำลังกาย		
๓. ด้าน การพูด การฟัง การอ่าน		
๔. ด้านการทำงานและการ เรียนรู้		
๕. ด้านการประหยัด อดออม		

๖. ให้ทำเครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อที่เห็นว่าถูก และทำเครื่องหมายผิด (x) หน้าข้อที่เห็นว่าผิด

- ๑. การช่วยตนเอง (Self – help) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่ชุมชนค้นหาปัญหา รับสมัครสมาชิก และให้บริการกันเองโดยได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกให้น้อยที่สุด
- ๒. การทำงานร่วมกัน (Co production) หมายถึงการจัดตั้งกลุ่มองค์กรในชุมชนขึ้นมารับผิดชอบ กิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ
- ๓. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ปัญหาชุมชนด้าน จิตใจด้านสังคมด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและด้านเทคโนโลยี
- ๔. ช่วยแรงผู้อื่นโดยไม่ต้องเอ่ยขอ
- ๕. มีแขกมาเยี่ยมบ้านทำเฉยไม่มีน้ำท่ามาต้อนรับ
- ๖. เพื่อนบ้านทุกคนไปช่วยเตรียมงานบุญที่วัดแต่เรากลับนอนอยู่ที่บ้านเฉยๆ
- ๗. แผนปฏิบัติการของชุมชนควรชี้ให้เห็นถึงเดี๋ยวนี้ชุมชนเป็นอย่างไรเมื่อสิ้นสุดแผน

แล้วต้องการที่จะเป็นอย่างไรรจะได้อะไรจากการเปลี่ยนแปลง

- ๘. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้แก่ ปัญหามลภาวะต่าง ๆ
การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของมูลฝอยกับธรรมชาติต่างๆ
- ๙. ปัญหาด้านสังคมการเมืองการปกครองได้แก่ การเกิดอาชญากรรมแหล่งอบายมุข
ความขัดแย้งทางการเมืองกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งในระดับต่างๆ
- ๑๐. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ / เลือกใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด/ฟื้นฟูทรัพยากร เพื่อให้เกิดความยั่งยืน
สูงสุด

เฉลยใบงานที่ ๗

ข้อ ๑. (✓)

ข้อ ๒. (✓)

ข้อ ๓. (✓)

ข้อ ๔. (✓)

ข้อ ๕. (×)

ข้อ ๖. (×)

ข้อ ๗. (✓)

ข้อ ๘. (✓)

ข้อ ๙. (✓)

ข้อ ๑๐. (✓)

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๕

แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา สาระความรู้พื้นฐาน รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา ทช ๓๑๐๐๑

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๑ หน่วยกิต

หัวเรื่อง สถานการณ์โลกกับความพอเพียง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๕		สถานการณ์ของประเทศกับความพอเพียง ๑. อธิบายและวิเคราะห์การพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติ สถานการณ์โลกกับความพอเพียง	๑. การวิเคราะห์สถานการณ์ของประเทศโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น สถานการณ์ของประเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน(ภาวะเงินเพื่อราคาผลผลิตตกต่ำ ค่าครองชีพสูง ฯลฯ) ๒. การเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตภายใต้สถานการณ์ของประเทศโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๓. การวิเคราะห์สถานการณ์ของโลก ประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาวะโลกร้อน การสื่อสารไร้พรมแดน น้ำมัน เชื้อเพลิง ฯลฯ	ขั้นที่ ๑ กำหนดสภาพปัญหาการเรียนรู้ ๑. ครูสนทนากับผู้เรียนถึงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับสถานการณ์ของโลกและสถานการณ์ของประเทศว่าเคยทราบหรือติดตามข่าวในเรื่องใดบ้าง ๒. ครูสนทนากับผู้เรียนถึงเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศและในโลก เช่น ปัญหาความยากจน การว่างงาน ภาวะเงินเฟ้อ ราคาผลผลิตตกต่ำ ค่าครองชีพสูง ฯลฯ	- ใบความรู้ - ใบงาน - แบบฝึกหัด - ใบงาน - แบบฝึกหัด - อินเทอร์เน็ต	- ใบงาน - แบบฝึกหัด - ประเมินความถูกต้องจากหนังสือและข่าวสถานการณ์ปัจจุบันและประเมินการทำงาน กระบวนการกลุ่มจากการแบ่งกลุ่มทำงาน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
		๑. วิเคราะห์สถานการณ์ของโลก ประเทศในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุล ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ๒.ตระหนักใน ความสำคัญของการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และเลือกแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์	๔. การเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตภายใต้สถานการณ์ของโลกประเทศโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	<u>ขั้นที่ ๒ แสวงหาข้อมูลและจัดการเรียนรู้</u> ๑. ครูและผู้เรียนระดมปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในประเทศและในโลก เขียนลงในกระดาษาบรูฟ ๒. เรียงลำดับความสำคัญของ ปัญหาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ๓. ครูแจกใบความรู้สถานการณ์ของประเทศและโลกโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตภายใต้สถานการณ์ของประเทศโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง <u>ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติและการนำไปใช้</u> ๑. ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ ๕-๖ คน ทำการศึกษาค้นคว้า การเลือกแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ตามหัวข้อที่ครูกำหนด กลุ่มละ ๑ เรื่อง		

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวข้อเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
				และให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผล การศึกษาค้นคว้าเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้หน้าชั้นเรียน <u>ขั้นที่ ๔ การประเมินผลการเรียนรู้</u> ๑. ครูให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลัง เรียน ๓๐ ข้อ ๒. ครูเฉลยแบบทดสอบ		

ใบความรู้

สถานการณ์โลกปัจจุบัน (ช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒)

เมื่อสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาเศรษฐกิจของตน สูทูนนิยมโลก ตลาดทุนจากทั่วโลก หลังไหลสู่ตลาดทุนในสหรัฐอเมริกา หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเอเชีย และขยายตัวออกไปทั่วโลก สตอกทุนจำนวนมากในต่างประเทศ ไม่สามารถนำไปลงทุนได้ เนื่องจากเศรษฐกิจชะลอตัวถึงขั้น วิกฤต เม็ดเงินจากสตอกทุน ทั่วทุกมุมโลกได้ไหลมาทะลักสู่ตลาดทุนในสหรัฐอเมริกา ปัญหาใหญ่ของทุนในสหรัฐอเมริกาก็คือการขยายพื้นที่การลงทุน ให้กว้างที่สุด เพื่อรองรับการขยายตัวของทุน ที่นับวันจะเติบโตใหญ่ ปี พ.ศ.๒๕๔๑ ขณะที่วิกฤตเศรษฐกิจกำลังเป็นภัยคุกคามประเทศต่างๆ จากทั่วโลก ตลาดทุนใน สหรัฐอเมริกา กลับพุ่งทะยานอย่างรวดเร็ว ดัชนีหุ้น Dow Jones พุ่งทะยานทะลุ ๑๐,๐๐๐ จุดเป็นครั้งแรก และสูงสุดกว่า ๑๑,๐๐๐ จุด สูงกว่า ๓,๘๐๐ จุดสร้างความเลื่อมใสศรัทธา และเศรษฐกิจอเมริกา ที่สวนทางกับวิกฤตเศรษฐกิจโลก เป็นเรื่องที่สามารถทำความเข้าใจได้ไม่ยาก เมื่อสตอกทุนในต่างประเทศ ไม่สามารถนำไปลงทุนภายในประเทศได้ และความเชื่อมั่นในตลาดทุน อเมริกายังคงอยู่ในความรู้สึกที่ดีของนักลงทุน ดังนั้น ทุนจากทั่วทุกมุมโลกจึงไหลเข้าสู่ตลาดทุนใน อเมริกา เมื่อตลาดทุนในอเมริกาไม่ได้เติบโตบนพื้นฐานของความเป็นจริง การเติบโตทางเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ของสหรัฐอเมริกา จึงน่าจะยืนอยู่ได้ไม่นาน

ปี ๒๐๐๑ ปรุ้มวัยอย่างก้าวร้าว ของรอบพันปีที่ ๓ บริษัทยักษ์ใหญ่ในสหรัฐอเมริกาเริ่มทยอย ประกาศ ผลประกอบการกำไรที่ลดลง และการประกาศปลดพนักงาน เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๔๓ เจเนอรัลมอเตอร์ส ปลดพนักงาน ๑๕,๐๐๐ คน วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๔ ลูเซนต์เทคโนโลยี ผู้ผลิตอุปกรณ์ โทรศัพท์ยักษ์ใหญ่ ปลดพนักงาน ๑๖,๐๐๐ ตำแหน่ง เวิร์ลพูลผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าปลดพนักงาน ๖,๐๐๐ คน เอไอแอลเอ็ม วอร์เนอร์ กิจกรรมสื่อยุคใหม่ กับ ไทม์ วอร์เนอร์ปลดพนักงาน ๒,๐๐๐ คน

การแกว่งตัวอย่างไร้ทิศทางและไม่ชัดเจนของตลาดทุนในสหรัฐอเมริกา เริ่มที่จะผันผวนและไม่แน่นอน นักลงทุนเริ่มไม่แน่ใจต่อความเชื่อมั่นตลาดทุนอเมริกา และเมื่อ รัฐมนตรีคลัง ญี่ปุ่น กล่าวเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๔ ในการชี้แจงต่อคณะกรรมการการค้า ยอมรับ ความปราชัยทางเศรษฐกิจอย่างเป็นทางการครั้งแรก หลังจากที่เศรษฐกิจญี่ปุ่นถูกร่อนเป็นปัญหายืดเยื้อ ยาวนานมาร่วม ๑๐ ปี ว่าฐานะการเงินของประเทศกำลังแย่ หลังการถล่มของมียาฮาวา ตลาดทุนในสหรัฐอเมริกา นำโดย NASDAQ ร่วงลงกว่า ๓๐% ตามด้วย Dow Jones, S&P และตลาดทุนทั่วโลก พังทลายลงทันที จอร์จ บุช เรียกสถานการณ์นี้ ว่าเป็น World Stock Crisis

ขณะที่นักลงทุนจากทั่วโลก เกิดความไม่เชื่อมั่นตลาดทุนในสหรัฐอเมริกา เหตุการณ์ความตึงเครียด ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก ในช่วงของเดือนมีนาคม ๒๕๔๔ ไล่ตั้งแต่การประกาศจะพัฒนาซีปนาจูร ปองกันตนเองของสหรัฐอเมริกา การจับตัว มิโลเชวิช อดีตผู้นำ ยูโกสลาเวีย การต่อสู้ของชาวปาเลสไตน์ที่ พัฒนาจากการ ขว้างก้อนอิฐก้อนดิน มาเป็นการวางระเบิดและมีการใช้ปืน ความตึงเครียดในเชสเนีย การทำลายพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดในโลกของกลุ่มตาลีบัน ในอัฟกานิสถาน ไตสร้างแผลลึกในจิตใจของ ชาวพุทธ ต่อชาวมุสลิม องค์ทะไลลามะธิเบต เยือนไต้หวัน เรือดำน้ำอเมริกาโผล่ที่เกาะแห่งหนึ่งในญี่ปุ่น โดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้า สหรัฐอเมริกาประกาศขายอาวุธแก่ไต้หวัน ปิดท้ายด้วยการยั่วยุจีน ด้วยการ ใช้ เครื่องสอดแนมบินรุล้ำ เข้าไปในน่านฟ้าจีน กระทั่งทำให้จีนต้องใช้เครื่องบินขับไล่สองลำ ขึ้นบังคับให้ เครื่องบินสอดแนมของสหรัฐลงจอดบนเกาะไหหลำเหตุการณ์ที่เกิดความตึงเครียดดังกล่าว ล้วนเกิดขึ้นใน เดือนมีนาคม ขณะที่วิกฤตตลาดทุนของ

สหรัฐอเมริกา กำลังเกิดขึ้นพอดี โดยเบื้องต้นจะเกิดจากการสร้าง สถานการณ์โดยสหรัฐอเมริกาหรือไม่ก็ตาม ภายในระยะเวลาเพียงหนึ่งเดือน ดัชนีตลาดหุ้น Dow Jones ก็ดีดกลับขึ้นมาอยู่ในระดับที่สูงกว่าเดือน มกราคมเสียอีก ทั้งที่เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ยังตกอยู่ใน ภาวะที่เลวร้าย สถานการณ์เศรษฐกิจ สหรัฐอเมริกา – ญี่ปุ่น กำลังจะนำไปสู่วิกฤตเศรษฐกิจทุนนิยม การเตรียม พรอมของสหรัฐอเมริกาในการตั้งรับ และเปิดแนวรุกต่อสถานการณ์ดังกล่าวมานานกว่า ๒๐ ปี นั่นก็คือการ เตรียมพร้อมด้านยุทธศาสตร์ “การทำ สงครามเลี้ยงเศรษฐกิจ” เนื่องจากสหรัฐอเมริกา ได้พัฒนาปัจจัยการ ผลิตสู่ยุค IT (Information Technology) ดังนั้น ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี ทางสงคราม ได้ถูกพัฒนารูปแบบ สงครามสู่ยุค IT ขณะที่รูปแบบ ยุทธศาสตร์ - ยุทธปัจจัย ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ยังคงใช้รูปแบบของ สงครามในยุคอุตสาหกรรม (บาง ประเทศมหาอำนาจอย่าง จีน –รัสเซีย รูปแบบสงครามอาจพัฒนาสู่ยุค IT แล้ว แต่ยังไม่มีการสาธิต เช่น สหรัฐอเมริกาที่ได้ผ่านการสาธิตแล้วในสงครามอ่าว) ประเทศจีนหลังจากที่ เติ้งเซี่ยวผิง ได้ประกาศนโยบายสี่ ทันสมัย นำประเทศจีน สู่การพัฒนาด้านพลัง การผลิต ด้วยนโยบาย หนึ่งประเทศสองระบบ ทำให้ GDP จีน เติบโตระหว่าง ๘-๑๒% มาโดยตลอด แม้ปัจจุบันที่วิกฤตเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อทุกประเทศ การเติบโต ทางเศรษฐกิจ ของจีน ก็ยังยืนอยู่ในระดับ ๗-๘% จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนดังกล่าว ย่อมที่จะ ไปกระทบ และขัดขวางต่อผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา ในการที่จะแผ่อิทธิพลสู่การเป็นจักรวรรดินิยมจ้าว โลก ดังนั้น ความพยายามในการที่จะทำลายจีนให้อ่อนกำลังลง ด้วยการแยกสลายจีนจาก ๘ เขตปกครองตน ให้เป็น ประเทศเช่นเดียวกับรัสเซียจึงนับเป็นสุดยอดของยุทธศาสตร์ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของการ เป็น จักรวรรดินิยมจ้าวโลก

ใบงาน

๑. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๕ คน แล้วระดมความคิดในหัวข้อ สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชุมชน และแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำเป็นผังความคิด (Mind Map) พร้อมทั้งนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๒. ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๕ คน วิเคราะห์สถานการณ์โลกว่าเหตุใดประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาจึงประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำให้ผู้เรียนบันทึกสาเหตุที่ทำให้ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก เป็นผังความคิด (Mind Map) พร้อมทั้งนำเสนอหน้าชั้นเรียน

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศีร์ษะรินทร์

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๖

ตารางวิเคราะห์เนื้อหา
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา วัสดุศาสตร์ ๓ รหัสวิชา พว๓๒๐๒๔ จำนวน ๓ หน่วยกิต
 กศน.อำเภอศีร์ษะเกษ สำนักงาน กศน.จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มาตรฐานการเรียนรู้ระดับ

๑. มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเห็นคุณค่าเกี่ยวกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งมีชีวิต ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ประเทศ โลก สาร แรง พลังงาน กระบวนการเปลี่ยนแปลง โครงงานวิทยาศาสตร์ของโลกและดาราศาสตร์ มีจิตวิทยาศาสตร์และนำความรู้ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต
๒. มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

หัวเรื่อง ๑. หลักวัสดุศาสตร์

ตัวชี้วัด

๑. บอกความหมายของวัสดุได้
๒. อธิบายประเภทของวัสดุได้
๓. อธิบายสมบัติของวัสดุได้
๔. ทดสอบสมบัติของวัสดุได้
๕. นำความรู้เรื่องสมบัติของวัสดุไปใช้ได้

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหาว่าง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอน เสริม)	
๑. บอกความหมายของวัสดุได้ ๒. อธิบายประเภทของวัสดุได้ ๓. อธิบายสมบัติของวัสดุได้ ๔. ทดสอบสมบัติของวัสดุได้ ๕. นำความรู้เรื่องสมบัติของวัสดุไปใช้ได้	๑. หลักวัสดุศาสตร์ ๑.๑ ความหมายของ วัสดุศาสตร์ และประเภท ของวัสดุ ๑.๒ สมบัติวัสดุ	/	/		

หัวเรื่อง ๒. การใช้ประโยชน์ และผลกระทบ จากวัสดุ

ตัวชี้วัด

๑. อธิบายถึงการใช้อย่างไร จากวัสดุ
๒. สามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์ จากวัสดุได้
๓. อธิบายสาเหตุของมลพิษจากการ ผลิตและการใช้งานได้
๔. นำความรู้เรื่องมลพิษจากการ ผลิตและการใช้งานไปใช้ได้
๕. อธิบายผลกระทบที่เกิดจากการ ใช้วัสดุต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม
๖. นำความรู้เรื่องผลกระทบที่เกิดจากการใช้วัสดุต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมไปใช้ได้

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. อธิบายถึงการใช้อย่างไร จาก วัสดุ	๒. การใช้ประโยชน์และผลกระทบจากวัสดุ				
๒. สามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์ จากวัสดุได้	๒.๑ การใช้ประโยชน์ จากวัสดุ	/			
๓. อธิบายสาเหตุของมลพิษจากการ ผลิตและการใช้งาน ได้	๒.๒ มลพิษจากการผลิต และการใช้งาน		/		
๔. นำความรู้เรื่องมลพิษจากการ ผลิตและการใช้งาน ไปใช้ได้	๒.๓ ผลกระทบจากการ ใช้วัสดุต่อสิ่งมีชีวิตและ สิ่งแวดล้อม	/			
๕. อธิบายผลกระทบที่เกิดจากการใช้วัสดุต่อสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม					
๖. นำความรู้เรื่องผลกระทบที่เกิดจากการใช้วัสดุต่อสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อมไปใช้ได้					

หัวเรื่อง ๓. การตัดแยก และการรีไซเคิลวัสดุ

ตัวชี้วัด

๑. อธิบายถึงการตัดแยกวัสดุได้
๒. นำความรู้เรื่องการตัดแยกวัสดุไปใช้ได้
๓. อธิบายหลัก ๓R ในการจัดการ วัสดุและแนวทางดำเนินการที่เหมาะสมได้
๔. นำความรู้เรื่องหลัก ๓R ไปใช้ใน การจัดการวัสดุได้
๕. อธิบายวิธีการรีไซเคิลวัสดุแต่ละ ประเภทได้
๖. นำความรู้เรื่องการรีไซเคิลวัสดุแต่ละประเภทไปใช้ได้

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอน เสริม)	
๑. อธิบายถึงการตัดแยกวัสดุได้ ๒. นำความรู้เรื่องการตัดแยกวัสดุไปใช้ได้ ๓. อธิบายหลัก ๓R ในการจัดการ วัสดุและแนวทางดำเนินการที่ เหมาะสมได้ ๔. นำความรู้เรื่องหลัก ๓R ไปใช้ใน การจัดการวัสดุได้ ๕. อธิบายวิธีการรีไซเคิลวัสดุแต่ละประเภทได้ ๖. นำความรู้เรื่องการรีไซเคิลวัสดุแต่ละประเภทไปใช้ได้	๓. การตัดแยกและ การรีไซเคิล ๓.๑ การตัดแยก วัสดุแล้ว ๓.๒ การจัดการ วัสดุด้วย การรีไซเคิล	/			

หัวเรื่อง ๔. แนวโน้มการใช้ วัสดุและทิศ ทางการพัฒนา วัสดุในอนาคต

ตัวชี้วัด

๑. อธิบายแนวโน้มการใช้วัสดุใน อนาคตได้
๒. นำความรู้เรื่องแนวโน้มการใช้ วัสดุในอนาคตไปใช้ได้
๓. อธิบายทิศทางการพัฒนาวัสดุใน อนาคตได้
๔. นำความรู้เรื่องทิศทางการพัฒนา วัสดุในอนาคตไปใช้ได้
๕. อธิบายถึงความสำคัญของการ พัฒนาวัสดุในอนาคตได้

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. อธิบายแนวโน้มการใช้วัสดุในอนาคตได้	๔. แนวโน้มการใช้วัสดุและ ทิศทางการพัฒนาวัสดุใน อนาคต	/			
๒. นำความรู้เรื่องแนวโน้มการใช้ วัสดุในอนาคตไปใช้ได้	๔.๑ แนวโน้มการใช้วัสดุ ใน อนาคต				
๓. อธิบายทิศทางการพัฒนาวัสดุใน อนาคตได้	๔.๒ ทิศทางการพัฒนา วัสดุใน อนาคต	/			
๔. นำความรู้เรื่อง ทิศทางการพัฒนา วัสดุ ในอนาคตไปใช้ได้					
๕. อธิบายถึง ความสำคัญของการ พัฒนาวัสดุในอนาคต ได้					

หัวข้อ ๕. สิ่งประดิษฐ์ จากวัสดุ, ตามหลัก สะเต็มศึกษา
ตัวชี้วัด

๑. อธิบายหลักสะเต็มศึกษาได้
๒. อธิบายประโยชน์ของสะเต็ม ศึกษาได้
๓. อธิบายหลักสะเต็มศึกษาสำหรับ การประดิษฐ์วัสดุได้แล้ว
๔. นำความรู้เรื่องหลักสะเต็มศึกษา สำหรับการประดิษฐ์วัสดุไปแล้วไป ใช้ได้
๕. สามารถออกแบบและสร้าง สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุได้แล้ว

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอนเสริม)	
๑. อธิบายหลักสะเต็ม ศึกษาได้	๕. สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุ ตามหลัก สะเต็มศึกษา	/			
๒. อธิบายประโยชน์ของ สะเต็ม ศึกษาได้	๕.๑ หลักสะเต็มศึกษา		/		
๓. อธิบายหลักสะเต็ม ศึกษาสำหรับการประดิษฐ์	๕.๒ หลักสะเต็มศึกษา สำหรับ		/		
วัสดุได้แล้ว	การประดิษฐ์วัสดุ ไขแล้ว				
๔. นำความรู้เรื่องหลัก สะเต็มศึกษา สำหรับการ ประดิษฐ์วัสดุไปแล้วไปใช้ ได้	๕.๓ การประดิษฐ์วัสดุ ไขแล้ว				
๕. สามารถออกแบบและ สร้าง สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุ ไขแล้วได้					

หัวเรื่อง ๖ เทคโนโลยีการ กำจัดวัสดุ
ตัวชี้วัด

๑. อธิบายเทคโนโลยีการกำจัดเศษวัสดุเหลือทิ้งด้วยการเผาได้
๒. นำความรู้เรื่องเทคโนโลยีการ กำจัดเศษวัสดุเหลือทิ้งด้วยการเผาไป ใช้ได้
๓. อธิบายการผลิตพลังงานจากเศษ วัสดุเหลือทิ้งได้
๔. นำความรู้เรื่องการผลิตพลังงาน จากเศษวัสดุเหลือทิ้งไปใช้ได้

ตัวชี้วัด	รายละเอียดเนื้อหา	ระดับความยากง่าย			หมายเหตุ
		เนื้อหา ง่าย (ศึกษา ด้วยตนเอง)	ปานกลาง นำมา พบกลุ่ม	ยากมาก (สอน เสริม)	
๑. อธิบายเทคโนโลยีการกำจัดเศษ วัสดุเหลือทิ้งด้วยการเผาได้	๖. เทคโนโลยีการกำจัด วัสดุ				
๒. นำความรู้เรื่องเทคโนโลยีการ กำจัดเศษวัสดุเหลือทิ้งด้วยการเผาไป ใช้ได้	๖.๑ เทคโนโลยี การกำจัด เศษวัสดุ เหลือทิ้ง ด้วยการเผา	/			
๓. อธิบายการผลิตพลังงานจากเศษ วัสดุเหลือทิ้งได้	๖.๒ การผลิตพลังงาน จากเศษวัสดุเหลือ ทิ้ง	/			
๔. นำความรู้เรื่องการผลิตพลังงาน จากเศษวัสดุเหลือทิ้งไปใช้ได้					

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา วัสดุศาสตร์ ๓ รหัสวิชา พว ๓๒๐๒๔
 ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๓ หน่วยกิต
 หัวเรื่อง หลักวัสดุศาสตร์ (สมบัติวัสดุ)

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๖		๑. อธิบายสมบัติของวัสดุได้ ๒. ทดสอบสมบัติของวัสดุได้ ๓. นำความรู้เรื่องสมบัติของวัสดุไปใช้ได้	๑. สมบัติวัสดุ	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนทักทายกล่าวนำ ถึงรูปแบบการเรียนรู้ของ กศน. ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันถึงความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองในหัวข้อสมบัติวัสดุ และอธิบายสมบัติของวัสดุที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการรู้ด้วยตนเอง - ครูผู้สอนอธิบายเรื่องทักษะพื้นฐานทางการศึกษา และกระบวนการในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขั้นสรุป ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงาน	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน แหล่งการเรียนรู้/สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑. ห้องสมุดประชาชน ๒. กศน.ตำบล ๓. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔. internet ๕. สื่อสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ	๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำงานกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงาน

ใบความรู้เรื่อง สมบัติของวัสดุ

สมบัติวัสดุประเภทโลหะ (Metallic Materials)

วัสดุพวกนี้เป็นสารอนินทรีย์ (Inorganic substances) ที่ประกอบด้วย ธาตุ ที่เป็นโลหะเพียงชนิดเดียวหรือหลายชนิดก็ได้ และโลหะประกอบอยู่ด้วยก็ได้ ธาตุที่เป็นโลหะ ได้แก่ เหล็ก ทองแดง อะลูมิเนียม นิกเกิล และไทเทเนียม ธาตุที่เป็นอโลหะ ได้แก่ คาร์บอน ไนโตรเจน และออกซิเจน โลหะที่มีโครงสร้างเป็นผลึกซึ่งอะตอมจะมีการจัดเรียง ตัวอย่างเป็นระเบียบและเฉพาะ ทำให้โลหะมีสมบัติ ดังนี้

๑. การนำไฟฟ้า เป็นตัวนำไฟฟ้าได้ดี เพราะมีอิเล็กตรอนเคลื่อนที่ไปมาโดยทั่วทั้งก้อนของโลหะ แต่โลหะนำไฟฟ้าได้น้อยลง เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น เนื่องจากไอออนบวกมีการสั่นสะเทือนด้วย ความถี่และช่วงกว้างที่สูงขึ้น ทำให้อิเล็กตรอนเคลื่อนที่ไม่สะดวก

๒. การนำความร้อน โลหะนำความร้อนได้ดี เพราะมีอิเล็กตรอนที่เคลื่อนที่ได้ โดยอิเล็กตรอน ซึ่งอยู่ตรงตำแหน่งที่มีอุณหภูมิสูง จะมีพลังงานจลน์สูงและอิเล็กตรอนที่มีพลังงานจลน์สูงจะเคลื่อนที่ไปยังส่วนอื่นของโลหะจึงสามารถถ่ายเทความร้อนให้แก่ส่วนอื่นๆของแท่งโลหะที่มีอุณหภูมิต่ำกว่าได้

๓. ความเหนียว โลหะตีแผ่เป็นแผ่นหรือดึงออกเป็นเส้นได้ เพราะไอออนบวก แต่ละ ไอออนอยู่ในสภาพเหมือนกันๆ กัน และได้รับแรงดึงดูดจากประจุลบเท่ากันทั้งแท่งโลหะ ไอออนบวกจึงเลื่อนไถลผ่านกันได้โดยไม่หลุดจากกัน เพราะมีกลุ่มของอิเล็กตรอนทำหน้าที่ คอยยึดไอออนบวกเหล่านี้ไว้

๔. ความมันวาว โลหะมีผิวเป็นมันวาว เพราะกลุ่มของอิเล็กตรอนที่เคลื่อนที่ได้ โดยอิสระจะรับและกระจายแสงออกมา จึงทำให้ โลหะสามารถสะท้อนแสงซึ่งเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าได้

๕. จุดหลอมเหลว โลหะมีจุดหลอมเหลวสูง เพราะพันธะในโลหะ เป็นพันธะที่เกิดจากแรง ยึดเหนี่ยวระหว่างวาเลนซ์อิเล็กตรอนอิสระทั้งหมดในก้อนโลหะกับไอออนจึงเป็นพันธะที่แข็งแรงมาก

สมบัติวัสดุพอลิเมอร์ ชนิดของสมบัติของพอลิเมอร์แบ่งอย่างกว้างๆได้เป็นหลายหมวดขึ้นกับความละเอียด ในระดับนาโนหรือไมโครเป็นสมบัติที่อธิบายลักษณะของสายโดยตรงโดยเฉพาะ โครงสร้างของพอลิเมอร์ในระดับกลาง เป็นสมบัติที่อธิบายพื้นฐานของพอลิเมอร์เมื่ออยู่ใน ที่ว่างในระดับกว้างเป็นการอธิบายพฤติกรรมโดยรวมของพอลิเมอร์ ซึ่งเป็นสมบัติในระดับการใช้งาน

๑. จุดหลอมเหลว จุดหลอมเหลวที่ใช้กับพอลิเมอร์ไม่ใช่การเปลี่ยนสถานะ จากของแข็งเป็นของเหลวแต่เป็นการเปลี่ยนจากรูปผลึกหรือ กึ่งผลึกมาเป็นรูปของแข็ง บางครั้งเรียกว่าจุด หลอมเหลวผลึกในกลุ่มของพอลิเมอร์สังเคราะห์จุดหลอมเหลวผลึกยังเป็นที่ ถกเถียงในกรณี ของเทอร์โมพลาสติก เช่น เทอร์โมเซต พอลิเมอร์ ที่สลายตัวในอุณหภูมิสูงมากกว่าจะหลอมเหลว

๒. พฤติกรรมการผสม โดยทั่วไปส่วนผสมของพอลิเมอร์มีการผสมกันได้น้อยกว่า การผสมของ โมเลกุลเล็กๆ ผลกระทบนี้เป็นผลจากแรงขับเคลื่อนสำหรับการผสมที่เป็นแบบระบบปิด ไม่ใช่แบบใช้พลังงาน หรืออีกอย่างหนึ่ง วัสดุที่ผสมกันได้ที่เกิดเป็นสารละลายไม่ใช่เพราะปฏิสัมพันธ์ ระหว่างโมเลกุลที่ชอบทำปฏิกิริยากัน แต่เป็นเพราะการเพิ่มเอนโทรปีและพลังงานอิสระที่ เกี่ยวข้องกับ การเพิ่มปริมาตรที่ใช้งานได้ของแต่ละส่วนประกอบ การเพิ่มขึ้นในระดับเอนโทรปี ขึ้นกับจำนวนของอนุภาคที่นำมาผสมกัน

๓. การแตกกิ่ง การแตกกิ่ง ของสายพอลิเมอร์มีผลกระทบต่อสมบัติทั้งหมดของพอลิเมอร์ สายยาวที่แตกกิ่งจะเพิ่มความเหนียว เนื่องจากการเพิ่มจำนวนของความซับซ้อนต่อสาย ความยาวอย่างสุ่ม และสายสั้นจะลดแรงภายในพอลิเมอร์เพราะการรบกวนการจัดตัวโซ่ข้างสั้น ๆ ลดความเป็นผลึกเพราะรบกวน

โครงสร้างผลึก การลดความเปราะบางของผลึกเกี่ยวกับการเพิ่ม ลักษณะโปร่งใสแบบกระจกเพราะแสงผ่านบริเวณที่เป็นผลึกขนาดเล็ก

๔. การนำความร้อน การนำความร้อนของพอลิเมอร์ ส่วนใหญ่มีค่าต่ำ ด้วยเหตุนี้วัสดุพอลิเมอร์จึงถูกนำมาใช้เป็นฉนวนทางความร้อน เนื่องจากค่าการนำความร้อนต่ำเช่นเดียวกับวัสดุ เซรามิกส์ โดยสมบัติความเปราะบางของพอลิเมอร์จะสูงขึ้นจากโครงสร้างที่มีลักษณะเป็น รูอากาศเล็ก ๆ ที่เกิดจากกระบวนการเกิด polymerization เช่น โฟมพอลิไสไตรนหรือที่เรียกว่า Styrofoam ซึ่งมักถูกนำมาใช้เป็นฉนวนกันความร้อน

สมบัติวัสดุเซรามิกส์ วัสดุเซรามิกส์ เป็นสารอนินทรีย์ที่ประกอบด้วยธาตุที่เป็นโลหะและธาตุที่เป็นอโลหะรวมตัวกันด้วยพันธะเคมี ที่ยึดจับตัวกันจากการผ่านกระบวนการผลิตที่อุณหภูมิสูง วัสดุ เซรามิกส์มีโครงสร้างเป็นได้ทั้งแบบมีรูปร่างผลึก และไม่มีรูปร่างผลึกหรือเป็นของผสมของทั้งสองแบบ

๑. การนำความร้อน การนำความร้อนของเซรามิกส์ จะเป็นฉนวนความร้อนมากขึ้นตามจำนวนอิเล็กตรอนอิสระที่ลดลง ค่าการนำความร้อนของวัสดุเซรามิกอยู่ในช่วงประมาณ ๒ ถึง ๕๐ วัตต์ต่อเมตร เคลวิน เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นการกระเจิงจากการสั่นของผลึกจะมากขึ้น ทำให้การ นำความร้อนของวัสดุเซรามิกส์ลดลง แต่ค่าการนำความร้อนจะกลับเพิ่มขึ้นอีกครั้งที่อุณหภูมิสูง ทั้งนี้ เนื่องจากการถ่ายเทความร้อนของรังสีอินฟราเรด จำนวนหนึ่งจะสามารถทำให้ความร้อน ถ่ายเทผ่านวัสดุเซรามิกส์โปร่งใสได้ โดยประสิทธิภาพการนำความร้อนของกระบวนการนี้จะเพิ่มขึ้นตามอุณหภูมิที่สูงขึ้น สมบัติด้านการเปราะบางควบคู่ไปกับการทนความร้อนสูง ๆ และทนต่อการขีดสี ทำให้เซรามิกส์หลายชนิดสามารถนำไปใช้บุผนังเตาเผาที่อุณหภูมิสูงเพื่อหลอม โลหะ เช่น เตาหลอมเหล็กกล้า การนำเซรามิกส์ไปใช้งานทางอวกาศนั้นมีความสำคัญมาก คือ ไขกระเบื้องเซรามิกส์บุผนังกระสวยอวกาศ (space shuttle) วัสดุเซรามิกส์เหล่านี้ช่วยกัน ความร้อนไม่ให้ผ่าน เขาไปถึงโครงสร้างอะลูมิเนียมภายในกระสวยอวกาศเมื่อขณะบินออก และ กลับเขาสู่อากาศของโลกซึ่งมีอุณหภูมิสูงถึง ๘๐๐ องศาเซลเซียส

๒. ความเหนียวของเซรามิกส์ เนื่องจากพันธะที่เกิดขึ้นภายในโครงสร้างของเซรามิกส์เป็นพันธะแบบ ไอออนิก – โคเวเลนต์ ดังนั้นวัสดุเซรามิกส์จะมีความเหนียว (toughness) มีงานวิจัยมากมายที่พยายามค้นหาเพื่อ ปรับปรุง ความเหนียวของเซรามิกส์ อาทิเช่น การทำอัดด้วย ความร้อน (hot pressing) และเติม สารเคมีบางชนิดเพื่อให้เกิดพันธะขึ้น การทดสอบความ ตานทานต่อการขยายตัวของรอยแตก (fracture – toughness tests) กับวัสดุเซรามิกส์เพื่อหา ค่าความสามารถกระทำใดเช่นเดียวกับในโลหะ

ใบงาน เรื่องสมบัติของวัสดุศาสตร์

ข้อที่ ๑ กิจกรรม บอกสมบัติของวัสดุศาสตร์ประเภทต่าง ๆ มาพอสังเขป

๑. สมบัติของโลหะ

.....

.....

.....

.....

.....

๒. สมบัติของพอลิเมอร์

.....

.....

.....

.....

.....

๓. สมบัติของเซรามิกส์

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๗

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา วัสดุศาสตร์ ๓ รหัสวิชา พว ๓๒๐๒๔
 ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๓ หน่วยกิต
 หัวเรื่อง มลพิษจากการผลิต และการใช้งาน

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๗		๑. อธิบายสาเหตุของมลพิษจากการผลิตและการใช้งานได้ ๒. นำความรู้เรื่องมลพิษจากการผลิตและการใช้งานไปใช้ได้	๑. มลพิษจากการผลิตและการใช้งาน	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนทักทายกล่าวนำ ถึงรูปแบบการเรียนรู้ของ กศน. ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันถึงความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้ในหัวข้อสาเหตุของมลพิษจากการผลิตและการใช้งานทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง - ครูผู้สอนอธิบายเรื่องมลพิษเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้เรื่องมลพิษจากการผลิตและการใช้งานไปใช้ได้ ขั้นสรุป ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงาน	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน แหล่งการเรียนรู้/สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑. ห้องสมุดประชาชน ๒. กศน.ตำบล ๓. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔. internet ๕. สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ	๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำงานกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงาน

ใบความรู้เรื่อง มลพิษจากการผลิตและการใช้งาน

มลพิษจากการผลิต

อุตสาหกรรมการผลิตโลหะ พอลิเมอร์ และเซรามิกส์ จัดเป็นอุตสาหกรรม ชั้นพื้นฐานของประเทศไทย ที่มีบทบาทสำคัญของประเทศ เนื่องจากโลหะ พอลิเมอร์ และ เซรามิกส์ เป็นวัตถุดิบพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรม ยานยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรม การผลิตเครื่องใช้ ในครัวเรือน เป็นต้น กระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่สำคัญ ทั้งมลพิษทางอากาศ กากของเสียและน้ำเสีย ซึ่งสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมได้ หากมีการจัดการไม่เหมาะสม

สาเหตุที่ทำให้เกิดมลพิษจากการผลิต

๑. กระบวนการหลอมและเกิดมลพิษ กระบวนการหลอม เป็นการนำวัตถุดิบทั้งในรูป วัสดุใหม่และเศษวัสดุที่ใช่ แล้วมาให้ความร้อนเพื่อให้หลอมละลาย และทำการปรับปรุงคุณภาพด้วยสารต่าง ๆ มลพิษ หลักที่เกิดขึ้นในกระบวนการหลอม คือ ฝุ่นควัน ไอโลหะ และก๊าซพิษต่าง ๆ

๒. กระบวนการหล่อและเกิดมลพิษ กระบวนการหล่อ สามารถทำได้ ๒ ลักษณะ คือ การหล่อโดยใช้เครื่องหล่อ แบบต่อเนื่อง และการหล่อในแม่แบบชนิดต่างๆ ในการหล่อขึ้นงานในแม่แบบวัสดุ เหลวจะถูกเทใส่ในแม่แบบ แล้วปล่อยให้แข็งตัวระยะหนึ่ง จากนั้นรื้อแบบแยกออกเอาชิ้นงานออกแบบหล่อ แล้วเอาไปทำความสะอาดขึ้นงานให้ได้คุณภาพตามต้องการ มลพิษหลัก ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการหล่อ ทั้งสองลักษณะจะเกิดขึ้น ในระหว่างการหล่อ แต่สำหรับการหล่อโลหะบางชนิดจะเกิดมลพิษในระหว่าง การทำแม่แบบ ใส่แบบและการนำชิ้นงานออกจากแบบหล่อ ซึ่งควรมีการจัดการอย่างเหมาะสมเช่นเดียวกัน

๓. กระบวนการหล่อและเกิดมลพิษ การรีดมักใช้อุตสาหกรรมโลหะ เป็นการนำแท่งโลหะ ผ่านการรีดลดขนาด ที่วางต่อกันหลายชุดจนได้ขนาดตามต้องการ ซึ่งการรีดโลหะมีทั้งการรีดร้อนและรีดเย็น ขึ้นอยู่ กับผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ มลพิษที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในกระบวนการรีดร้อน คือ ฝุ่นควัน ไอโลหะ ก๊าซพิษ และน้ำเสีย

๔. กระบวนการสนับสนุนการผลิตและเกิดมลพิษ ระบบสนับสนุนการผลิตที่สำคัญระบบ หนึ่งคือ ระบบหล่อเย็น ซึ่งหากระบบ หล่อเย็นเกิดขัดข้อง กระบวนการผลิตบางส่วนอาจหยุดการผลิตลง ซึ่งทำให้เกิดความเสียหาย กับโรงงานได้ มลพิษที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปในกระบวนการสนับสนุนการผลิตคือมลพิษทาง อากาศ และน้ำเสียจากน้ำหล่อเย็น ซึ่งอาจใช้เพียงครั้งเดียวแล้วระบายทิ้ง

สาเหตุที่ทำให้เกิดมลพิษจากการใช้งาน

๑. จำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น เมื่อมีประชากรเพิ่มมากขึ้น ความต้องการ ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน ก็มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในรูปของสินค้า เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้ใน ครัวเรือน ดังนั้น จำนวนวัสดุที่ใช่แล้วจึงเพิ่มทวีคูณมากขึ้นเรื่อย ๆ

๒. คนทั่วไปไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการกับเศษวัสดุที่ใช่แล้ว สวนใหญ่มักจัดการ กับเศษวัสดุด้วยวิธีการเผาซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดมลพิษทางอากาศ

๓. ความมั่งคั่งและขาดจิตสำนึก ไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น เช่น การทิ้ง เศษวัสดุใช้แล้ว ลงแม่น้ำลำคลอง เป็นสาเหตุให้เกิดน้ำเสีย

๔. การผลิตหรือใช้สิ่งของมากเกินไปจนเกินความจำเป็น เช่น การผลิตสินค้าที่มีกระดาษ หรือ พลาสติกหุ้มหลายชั้น การซื้อสินค้าโดยห่อแยกและใส่ถุงพลาสติกหลายถุง ทำให้เศษวัสดุที่ ใช้แล้วมีปริมาณมาก ขึ้น

ใบงาน เรื่องมลพิษจากการผลิตและการใช้งาน

กิจกรรม จงอธิบาย สาเหตุของมลพิษจากการผลิตและการใช้งานวัสดุ มาพอสังเขป

[illegible]

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๘

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา วัสดุศาสตร์ ๓ รหัสวิชา พว ๓๒๐๒๔
 ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๓ หน่วยกิต
 หัวเรื่อง หลักสะเต็มศึกษา

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๘		๑. อธิบายประโยชน์ของสะเต็มศึกษาได้	๑. หลักสะเต็มศึกษา	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนทักทายกล่าวนำ ถึงรูปแบบการเรียนรู้ของ กศน. ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันถึงความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้ในหัวข้อหลักสะเต็มศึกษาทำให้ผู้เรียนเกิดการรู้และประโยชน์ของสะเต็มศึกษา - ครูผู้สอนอธิบายเรื่องหลักสะเต็มศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้เรื่องหลักสะเต็มศึกษาไปใช้ได้ ขั้นสรุป ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงาน	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน แหล่งการเรียนรู้/สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑. ห้องสมุดประชาชน ๒. กศน.ตำบล ๓. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔. internet ๕. สื่อสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ	๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงาน

ใบความรู้เรื่อง หลักสะเต็มศึกษา

หลักสะเต็มศึกษา

ในยุคปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว คือ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดย จะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนา อย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ STEM จึงน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นการประกันคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และ พัฒนา ศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด คำว่า “สะเต็ม” หรือ “STEM” เป็นคำย่อจากภาษาอังกฤษของศาสตร์ ๔ สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และ คณิตศาสตร์ (Mathematics) หมายถึง องค์ความรู้ วิชาการของศาสตร์ทั้งสี่ที่มีความ เชื่อมโยงกันในโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน คำว่า STEM ถูกใช้ ครั้งแรกโดยสถาบันวิทยาศาสตร์ แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (the National Science Foundation: NSF) ซึ่งใช้คำนี้เพื่ออ้างถึง โครงการหรือโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และ คณิตศาสตร์ อย่างไรก็ตามสถาบันวิทยาศาสตร์แห่งประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้ให้นิยามที่ชัดเจน ของคำว่า STEM มีผลให้มีการใช้และให้ความหมายของคำนี้แตกต่างกันไป (Hanover Research, ๒๐๑๑, p.๕) เช่น มีการใช้คำว่า STEM ในการอ้างอิงถึงกลุ่มอาชีพที่มี ความเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์

สะเต็มศึกษา (STEM Education)

คือ แนวทางการจัดการศึกษาที่บูรณาการ ความรู้ใน ๔ สหวิทยาการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ โดยเน้น การนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการ หรือผลผลิตใหม่ ที่เป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และการทำงาน ช่วยนักเรียนสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง ๔ สหวิทยาการ กับชีวิตจริงและการทำงาน การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเป็นการจัดการ เรียนรู้ที่ไม่เน้นเพียงการท่องจำทฤษฎีหรือกฎทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ แต่เป็นการ สร้างความเข้าใจทฤษฎีหรือกฎเหล่านั้นผ่านการปฏิบัติให้เห็นจริงควบคู่กับการพัฒนาทักษะ การคิด ตั้งคำถาม แก้ปัญหาและการหาข้อมูล และวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ ๆ พร้อมทั้งสามารถ นำข้อค้นพบนั้นไปใช้หรือบูรณาการกับชีวิตประจำวันได้ การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มมีลักษณะ ๑๐ ประการ ได้แก่

- (๑) เชื่อมโยง เนื้อหาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี สู่โลกจริง
- (๒) การสืบเสาะหาความรู้
- (๓) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน
- (๔) การสร้างสรรค์ชิ้นงาน
- (๕) การบูรณาการเทคโนโลยี
- (๖) การมุ่งเน้นทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑

- (๗) การสร้างการยอมรับและการมีส่วนร่วมจากชุมชน
- (๘) การสร้างการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น
- (๙) การเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ
- (๑๐) การจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา คือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรัก และเห็นคุณค่าของการเรียนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และ เห็นว่าวิชาเหล่านั้นเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถนำมาใช้ได้ทุกวัน STEM Education ได้นำจุดเด่นของธรรมชาติ ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชามาสถสมผสานกันอย่างลงตัว เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ทุกศาสตร์ มาใช้ในการ แก้ปัญหา การค้นคว้า และการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในสถานการณ์โลกปัจจุบัน ซึ่งอาศัยการจัดการ เรียนรู้ที่ผู้สอนผู้สอนหลายสาขาวิชารวมมือกัน เพราะในการทำงานจริงหรือในชีวิตประจำวันนั้น ต้องใช้ความรู้หลายด้านในการทำงานทั้งสิ้นไม่ได้แยกใช้ความรู้เป็นส่วน ๆ นอกจากนี้ STEM Education ยังเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทักษะสำคัญในโลกยุคโลกาภิวัตน์หรือทักษะที่จำเป็น สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ อีกด้วย ทั้งนี้ STEM Education เป็นการจัดการศึกษาที่มีแนวคิด ดังนี้

๑.๑ เป็นการบูรณาการข้ามสาระวิชา (Interdisciplinary Integration) นั่นคือ เป็นการบูรณาการระหว่างศาสตร์สาขาต่าง ๆ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (S) เทคโนโลยี (T) วิศวกรรมศาสตร์ (E) และ คณิตศาสตร์ (M) ทั้งนี้ ได้นำจุดเด่นของธรรมชาติตลอดจนวิธีการ สอนของแต่ละสาขาวิชามา ผสมผสานกันอย่างลงตัว กล่าวคือ

- วิทยาศาสตร์ (S) เน้นเกี่ยวกับความเข้าใจใน ธรรมชาติ โดยนักการศึกษา มักชี้แนะให้อาจารย์ผู้สอนผู้สอนใช้ วิธีการสอนวิทยาศาสตร์ด้วยกระบวนการสืบเสาะ (Inquiry-based Science Teaching) กิจกรรมการสอนแบบแก้ปัญหา (Scientific Problem-based Activities) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ เหมาะกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา แต่ไม่เหมาะกับ ผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษา หรือมหาวิทยาลัย เพราะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายและไม่สนใจ แต่การ สอนวิทยาศาสตร์ใน STEM Education จะทำให้นักเรียนสนใจ มีความกระตือรือร้น รู้สึกท้าทายและเกิดความมั่นใจในการเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนในสาขาวิทยาศาสตร์ ในระดับชั้นที่สูงขึ้นและประสบ ความสำเร็จในการเรียน

- เทคโนโลยี (T) เป็นวิชาที่เกี่ยวกับกระบวนการ แก้ปัญหา ปรับปรุง พัฒนา สิ่งต่าง ๆ หรือกระบวนการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนเรา โดยผ่านกระบวนการ ทำงานทางเทคโนโลยี ที่เรียกว่า Engineering Design หรือ Design Process ซึ่งคล้ายกับ กระบวนการสืบเสาะ ดังนั้น เทคโนโลยีจึงมิได้หมายถึงคอมพิวเตอร์หรือ ICT ตามที่คนส่วนใหญ่ เข้าใจ

- วิศวกรรมศาสตร์ (E) เป็นวิชาที่ว่าด้วยการคิด สร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ให้กับนิสิตผู้เรียนโดยใช้ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งคน สอนใหญ่ มักเข้าใจว่าเป็นวิชาที่สามารถเรียนได้ แต่จากการ ศึกษาวิจัยพบว่าแม้แต่เด็กอนุบาลก็สามารถ เรียนได้ดีเช่นกัน

- คณิตศาสตร์ (M) เป็นวิชาที่มีได้หมายถึงการนับจำนวนเท่านั้น แต่เกี่ยวกับ องค์ประกอบอื่นที่สำคัญ ประการแรก คือ กระบวนการคิดคณิตศาสตร์ (Mathematical Thinking) ซึ่งได้แก่การเปรียบเทียบ การจำแนก/จัดกลุ่ม การจัดแบบรูปและการบอกรูปทรงและ คุณสมบัติ ประการที่สอง ภาษาคณิตศาสตร์ เด็กจะสามารถถ่ายทอดความคิด หรือความเข้าใจ ความคิดรวบยอด (Concept) ทางคณิตศาสตร์ได้ โดยใช้ภาษา คณิตศาสตร์ในการสื่อสาร เช่น มากกว่า น้อยกว่า เล็กกว่า ใหญ่กว่า ฯลฯ ประการต่อมาคือการส่งเสริมการคิดคณิตศาสตร์ ขั้นสูง (Higher-Level Math Thinking) จากกิจกรรมการเล่นของเด็กหรือการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

๑.๒ เป็นการบูรณาการที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้ในทุกระดับ โดยใช้วิธีการเรียน แบบ Project-based Learning, Problem-based Learning, Design-based Learning ทำให้ ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์

พัฒนาขึ้นงานได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ STEM Education นอกจากจะเป็นการบูรณาการ วิชาทั้ง ๔ สาขา ดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังเป็นการบูรณาการตามบริบท (Context Integration) ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันอีกด้วย ซึ่งจะทำให้การสอนนั้นมีความหมายต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียน เห็นคุณค่าของการเรียนนั้น ๆ และสามารถนำไป ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจะเพิ่ม โอกาสการทำงาน การเพิ่มมูลค่า และสามารถสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ได้

๑.๓ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ ทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านต่าง ๆ อย่าง ครบถ้วน และสอดคล้อง กับแนวทางการพัฒนาคนใหม่ คุณภาพในศตวรรษที่ ๒๑ เช่น

- ดานปัญญา ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาวิชา
- ดานทักษะการคิด ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิด โดยเฉพาะการคิดขั้นสูง เช่น การ คิดวิเคราะห์

คิดสร้างสรรค์ ฯลฯ

• ดานคุณลักษณะ ผู้เรียนมีทักษะการทำงานกลุ่มทักษะการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ การเป็นผู้ นำตลอดจนการยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น ในงาน เรื่องมลพิษจากการผลิตและการใช้งาน

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๑๙

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา วัสดุศาสตร์ ๓ รหัสวิชา พว ๓๒๐๒๔
 ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย จำนวน ๓ หน่วยกิต
 หัวเรื่อง หลักสะเต็มศึกษา สำหรับการประดิษฐ์วัสดุ ไขแลว

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๑๙		๑. อธิบายหลักสะเต็มศึกษาสำหรับการประดิษฐ์วัสดุไขแลวได้ ๒. นำความรู้เรื่องหลักสะเต็มศึกษาสำหรับการประดิษฐ์วัสดุไขแลวไปใช้ได้	๑. หลักสะเต็มศึกษา สำหรับการประดิษฐ์วัสดุไขแลว	ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนทักทายกล่าวนำ ถึงรูปแบบการเรียนรู้ของ กศน. ขั้นสอน - ครูผู้สอนและผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันถึงความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้ในหัวข้อหลักสะเต็มศึกษา สำหรับการประดิษฐ์วัสดุไขแลว - ครูผู้สอนอธิบายเรื่องหลักสะเต็มศึกษา สำหรับการประดิษฐ์วัสดุไขแลวไปใช้ได้ ขั้นสรุป ครูผู้สอนสรุปเนื้อหาและเติมเต็มองค์ความรู้พร้อมมอบหมายงาน	๑. ใบความรู้ ๒. หนังสือแบบเรียน ๓. ใบงาน แหล่งการเรียนรู้/สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ๑. ห้องสมุดประชาชน ๒. กศน.ตำบล ๓. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ ๔. internet ๕. สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือวารสารต่างๆ	๑. สังเกตพฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ๒. วัดความรู้จากการทำกิจกรรมในใบงาน เครื่องมือ ๑. ใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง หลักสะเต็มศึกษาสำหรับการประดิษฐ์จากวัสดุไขแลว

หลักสะเต็มศึกษาสำหรับการประดิษฐ์จากวัสดุไขแลว

ทุกวันนี้ปัญหาเรื่องการจัดการขยะนับเป็นปัญหาระดับชาติ การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่ได้อิงกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นเรื่อย ๆ หลายท่านคงกำลังครุ่นคิดว่าจะทำให้อย่างให้การเรียนรูวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เชื่อมโยงสนับสนุนซึ่งกันและกัน และเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่การแก้ปัญหาจริงเรื่องขยะได้ การจัดการเรียนรูตามแนวคิดสะเต็มศึกษาสำหรับการจัดการกับวัสดุไขแลว ทำได้หลากหลายแนวทาง บางอย่างเป็นการเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ ทุกคนสามารถทำได้ด้วยตัวเอง ส่วนบางแนวทางต้องการ “แนวร่วม” สนับสนุนที่กว้างขวางขึ้น เช่น การทำงานร่วมกันระหว่าง ผู้สอนกับนักเรียน การทำงานร่วมกันทั้งโรงเรียน หรือแม้กระทั่งการดำเนินการร่วมกันกับ ชุมชน หรือสถาบันการศึกษาท้องถิ่น แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับการประดิษฐ์วัสดุไขแลว เป็นส่วนหนึ่งของวิธีการหลากหลายที่จะจัดการกับวัสดุไขแลว ซึ่งมีแนวทางดังนี้

๑. เชื่อมโยงเนื้อหาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี สู่โลกจริง หลายท่านน่าจะทำอยู่แล้วอย่างสม่ำเสมอ เพราะในชีวิตประจำวันเรามีการใช้ วัสดุต่างอยู่เสมอตลอดจนมีการบริหารจัดการวัสดุ นั้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพียงมองเห็นว่า แนวคิดหลัก หรือกระบวนการที่เรียนรู้นั้น สามารถเกิดขึ้นได้ในธรรมชาติ ใช่ประโยชน์ใดในชีวิต จริง ก็เป็นก้าวแรกสู่การบูรณาการความรู้การเรียนรู้ที่มีความหมาย เพราะปรากฏการณ์ หรือประติสฐกรรมใดๆ รอบตัวเรา ไม่ได้เป็นผลของความรู้จากศาสตร์หนึ่งศาสตร์ใดเพียงศาสตร์เดียว การประยุกต์ความรู้ต่าง ๆ เช่น การคำนวณพื้นที่ของแกนหมุนกระดาดชำระ เชื่อมโยงสู่ความรู้ ความสงสัยด้านวัสดุศาสตร์ เทคโนโลยีการผลิต และการใช้กระบวนการทาง วิศวกรรมวิเคราะห์ปัญหาและสร้างสรรค์วิธีแก้ไขได้อย่างหลากหลายจนน่าแปลกใจ

๒. การสืบเสาะหาความรู้ การเรียนรู้สะเต็มศึกษาสำหรับการประดิษฐ์วัสดุไขแลว โดยให้ เรียนได้ศึกษา ประเด็นปัญหา หรือตั้งคำถามซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือชุมชน เช่น ในชุมชนมีการใช้ ขวดน้ำพลาสติกจำนวนมากจนเกิดปัญหาขยะ ผู้เรียนนำประเด็นปัญหา ไปสร้างคำอธิบายด้วย ตนเอง โดยการ รวบรวมประจักษ์พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สืบสารแนวคิดและเหตุผล เปรียบเทียบแนวคิดต่าง ๆ โดย พิจารณาความหนักแน่นของหลักฐาน ก่อนการตัดสินใจไป ในทางใดทางหนึ่งนับเป็นกระบวนการเรียนรู้สำคัญ ที่ไม่เพียงแต่สนับสนุนการเรียนรู้ในประเด็น ที่ศึกษาเท่านั้น แต่ยังเป็นช่องทางให้มีการบูรณาการความรู้ ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับ คำถาม นับเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนจุดเน้นของสะเต็มศึกษา สำหรับการ ประดิษฐ์จากวัสดุไขแลวได้เป็นอย่างดี

๓. การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การทำโครงงานเป็นการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบ หนึ่ง แต่ผู้เขียนได้แยก โครงงานออกมาเป็นหัวข้อเฉพาะ เนื่องจากเป็นแนวทางที่สามารถส่งเสริมการบูรณา การความรู้ สู่การแก้ปัญหาได้ชัดเจน การสืบเสาะหาความรู้บางครั้งผู้สอนเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหา หรือ ให้ ข้อมูลสำหรับศึกษาวิเคราะห์ หรือกำหนดวิธีการในการสำรวจตรวจสอบ ตามข้อจำกัดของ เวลาเรียน วัสดุอุปกรณ์ หรือปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ แต่การทำโครงงานนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ นักเรียนเกิดประสบการณ์การ เรียนรู้สำคัญในทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ตั้งแต่การกำหนดปัญหา ศึกษาความรู้ที่เกี่ยวข้อง ออกแบบวิธีการ รวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ลงข้อสรุป และสื่อสารสิ่งที่ พบ (บางครั้งผู้สอนอาจกำหนดกรอบกว้าง ๆ เช่น ให้ทำโครงงานเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์จาก วัสดุไขแลว โครงงานเกี่ยวกับการใช้คณิตศาสตร์ในวัสดุไขแลวของ ชุมชน เป็นต้น) โครงงานใน รูปแบบสิ่งประดิษฐ์จะมีการบูรณาการกระบวนการทางวิศวกรรมได้อย่างโดดเด่น

๔. การสร้างสรรค์ชิ้นงาน ประสบการณ์การทำชิ้นงาน สร้างทักษะการคิด การออกแบบ การตัดสินใจ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งชิ้นงานที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกวัสดุไขแลว

เองและคิดอย่างอิสระและสร้างสรรค์ การประดิษฐ์ชิ้นงานเหล่านี้จากเศษวัสดุแล้ว ประยุกต์ใช้ความรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ อย่างไม่รูตัวบางครั้งอาจจัดให้ผู้เรียนสะท้อน ความคิดว่าใดเกิดประสบการณ์หรือเรียนรู้ อะไรบางจากงานที่มอบหมายให้ทำ เพราะเป้าหมาย ของการเรียนรู้ที่กระบวนการทำงานด้วยเช่นกัน หากผู้เรียนมองเพียงเป้าหมายชิ้นงานที่ สำเร็จอย่างเดียวอาจไม่ตระหนักว่าตนเองได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญมากมาย ระหว่างทางและมี สวนหรือบทบาทในการช่วยรักษาสภาพแวดล้อมอีกด้วย

๕. การบูรณาการเทคโนโลยี เพียงบูรณาการเทคโนโลยีที่เหมาะสมสู่กระบวนการประดิษฐ์จาก วัสดุแล้ว ก็ถือว่า ได้ก้าวเขาไกลเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาอีกก้าวหนึ่งแล้ว เทคโนโลยีที่ สามารถใช้ประโยชน์ในปัจจุบันมีได้ตั้งแต่การสืบค้นข้อมูลลักษณะต่าง ๆ การบันทึกและ นำเสนอข้อมูลด้วยภาพนิ่ง วิดีทัศน์ และมัลติมีเดีย การใช้อุปกรณ์ sensor/data logger บันทึก ข้อมูลในการสำรวจตรวจสอบ การใช้ซอฟต์แวร์จัดการกระทำ วิเคราะห์ข้อมูล และเทคโนโลยีอื่นๆ อีกมากมาย การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเหล่านี้ กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการเรียนรู้ เปิดโอกาส ให้ประยุกต์ใช้ความรู้ แก้ปัญหา และทำงานร่วมกัน รวมทั้งสร้างทักษะสำคัญในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตด้วย

๖. การมุ่งเน้นทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาพัฒนา พัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างทักษะการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ตามกรอบแนวคิดของ Partnership for ๒๑st Century Skills ที่ครอบคลุม ๔C คือ Critical Thinking (การคิดเชิงวิพากษ์) Communication (การสื่อสาร) Collaboration (การทำงานร่วมกัน) และ Creativity (การคิดสร้างสรรค์) จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ โครงงาน หรือการสร้างสรรค์ ชิ้นงานจากวัสดุแล้วที่กล่าวถึงข้างต้นนั้นสามารถสร้างเสริม ทักษะเหล่านี้ได้มากอย่างไรก็ตามในบริบทของ สถานศึกษาทั่วไป ผู้สอนอาจไม่สามารถให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยการทำโครงงาน หรือการสร้างสรรค์ชิ้นงานเท่านั้น ดังนั้นในบทเรียนอื่น ๆ ถ้าผู้สอน มุ่งเน้นทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ในทุกโอกาสที่เอื้ออำนวย เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ทำงานร่วมกัน เรียนรู้การหาที่ติ (ฝึกคิดเชิงวิพากษ์) หาที่ชมหรือเสนอวิธีการใหม่ (ฝึกคิดเชิงสร้างสรรค์) ก็นับว่าผู้สอนจัดการเรียนการสอนเข้าใกล้แนวคิดสะเต็มศึกษามากขึ้น ตามสภาพจริง ของชั้นเรียน

๗. การสร้างการยอมรับและการมีส่วนร่วมจากชุมชน ผู้สอนหลายท่านอาจเคยมีประสบการณ์ กับผู้ปกครองที่ไม่เข้าใจแนวคิด การศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเต็มคน แต่มุ่งหวังให้สอนเพียงเนื้อหา อยากให้ผู้สอนสร้าง เด็กที่สอบเรียนต่อได้ แต่อาจใช้ชีวิตไม่ได้ในสังคมจริงของการเรียนรู้และการทำงาน เมื่อผู้สอน มอบหมายให้ผู้เรียนสืบค้น สร้างชิ้นงาน หรือทำโครงงานผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุน หรืออีก ด้านหนึ่งผู้ ปกครองรับหน้าที่ทำให้ทุกอย่าง อย่างไรก็ตามหวังว่าผู้ปกครองทุกคนจะไม่เป็นไป ตามที่กล่าวข้างต้น ผลงาน จากความสามารถของเด็ก เป็นอาวุธสำคัญที่ผู้สอนจะนำมาเผยแพร่ จัดแสดงเพื่อชนะใจผู้ปกครองและชุมชน ให้การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะ เต็มศึกษา ผู้สอนสามารถนำผู้เรียนไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ ของชุมชน สำรวจสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติในท้องถิ่น ศึกษาและรายงานสภาพมลพิษหรือการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรในพื้นที่ ให้ชุมชนรับทราบ ตลอดจนศึกษาและแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ในชุมชน กิจกรรม การ เรียนรู้เหล่านี้ เกิดประโยชน์สำหรับนักเรียนเอง อาจเป็นประโยชน์สำหรับชุมชน และสามารถ สร้างการ มีส่วนรวม ความภาคภูมิใจ และที่สำคัญอย่างยิ่งคือความรู้สึกเป็นเจ้าของรวม รับผิดชอบคุณภาพการจัดการ การศึกษาในท้องถิ่นตัวเองให้เกิดขึ้นได้

๘. การสร้างการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น การให้ผู้เรียนได้ศึกษาปัญหาปลายเปิด ตามความสนใจของตนเองในลักษณะ โครงงาน ตลอดจนการเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่การใช้ประโยชน์ในบริบทจริง นั้น บางครั้งนำไปสู่ คำถามที่ซับซ้อนจนต้องอาศัยความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ผู้สอนไม่ควรกลัวจะยอมรับ กับ ผู้เรียนว่าผู้สอนไม่รู้คำตอบ หรือผู้สอนช่วยไม่ได้ แต่ควรใช้เครือข่ายที่มีเชื่อมโยงกับผู้เชี่ยวชาญ ในท้องถิ่น

มาช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน เครือข่ายดังกล่าวอาจเป็นได้ทั้ง ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง ปราชญ์ชาวบ้าน เจาหนาทที่รัฐ หรืออาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น ผู้สอน สามารถเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายหรือสาธิตในบางหัวข้อ หรือใช้เทคโนโลยี เช่น การ ประชุมผ่านวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ เอื้ออำนวยให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถพูดคุยให้ความคิดเห็น หรือวิพากษ์ ผลงานของผู้เรียน เป็นต้น

๙. การเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ (informal learning) ทุกคนชอบความสนุกสนาน หากเรากำหนดความสนุกไม่ให้ล้ากรายไกล หองเรียน ความสุขคงอยู่ห่างไกลจากผู้สอนและจากผู้เรียนไปเรื่อย ๆ แต่จะบูรณาการความ สนุกสู่การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ผ่านกระบวนการประดิษฐ์ สิ่งของจาก เศษวัสดุใช้แล้วเป็นการแก้ปัญหาได้อย่างไร ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ของผู้สอนในการ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ท้าทาย เฟลิดเฟลีน ให้การเรียนรู้เหมือนเป็นการเล่น แต่ใน ขณะเดียวกันก็ต้อง สร้างความรู้และความสามารถตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรด้วย การเรียนรู้ อย่างไม่เป็นทางการที่ได้รับความนิยม คือ การจัดกิจกรรมค่าย การเรียนรู้จากบทปฏิบัติการ หรือการประกวดแข่งขัน กิจกรรมเหล่านี้เป็นโอกาสดีที่จะสร้างการมีส่วนร่วมจากชุมชน เช่น อาจเชิญผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นเป็นวิทยากรในค่าย เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หรือให้การ สนับสนุนของรางวัล

๑๐. การเรียนรู้ตามอัธยาศัย (non-formal learning) เมื่อผู้สอนได้ดำเนินการ ๙ ขอบางต้นแล้ว อาจมองออกนอกสถานศึกษา สร้างนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เป็นวัฒนธรรมของชุมชนร่วมกัน สร้างแหล่งเรียนรู้ตามสะสมเต็มในท้องถิ่น เช่น เขาคายวิทยาศาสตร์ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาหรือประยุกต์ความรู้สะสมเต็ม เพื่อสนับสนุนแหล่งเรียนรู้วิถีชุมชน เช่น ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมนำเสนอ ข้อมูลภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมในชุมชนสร้างหอเกียรติยศสะสมเต็มของหมู่บ้าน เพื่อนำเสนอเรื่องราวการใช้ความรู้สะสมเต็มในการพัฒนาอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ผลงานด้านการเกษตร ดาน สาธารณสุข ดานการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือดานการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี เป็นต้น การส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้ตามแนวทางสะสมเต็มศึกษาสำหรับการประดิษฐ์ วัสดุใช้แล้ว เป็นความพยายามจากหลากหลายภาคส่วน ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ให้ พร้อมสำหรับการดำรงชีวิต ด้วยความรู้ความเข้าใจในความงามและคุณค่าของธรรมชาติ ด้วย ความสามารถในการสร้างสรรค์วิธีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการ คิด เชิงวิศวกรรม และการใช้ศักยภาพของเทคโนโลยีสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

ใบงาน เรื่อง สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุตามหลักสะเต็มศึกษา

ข้อที่ ๑ กิจกรรมที่ คัดแยกเศษวัสดุที่พบโดยเลือกเศษวัสดุ แล้วนำมาประดิษฐ์เป็นของใช้ หรือ ของตกแต่ง
จำนวน ๑ ชิ้น พร้อมอธิบายตามหัวข้อที่กำหนดให้

๑.๑ ชื่อสิ่งประดิษฐ์

.....

๑.๒ รูปภาพสิ่งประดิษฐ์

นำภาพสิ่งประดิษฐ์ติดในกรอบนี้

นำภาพสิ่งประดิษฐ์ติดในกรอบนี้

๑.๓ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

.....

.....

.....

.....

.....

๑.๕ ขั้นตอนการประดิษฐ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๑.๖ คำนวณหาต้นทุน / ราคาขาย “ ต้นทุนการประดิษฐ์สิ่งของ” ถ้าต้นทุนสิ่งประดิษฐ์ เท่ากับ ๕๐ บาท
ทำได้ ๑๐ ชิ้น ผู้เรียนจะกำหนดราคาขายหรือต้องการขายชิ้นละกี่บาท เพื่อให้ได้กำไรและการตั้งราคา ในการ
ขาย ผู้เรียนจะได้กำไรจากการขาย กี่เปอร์เซ็นต์

.....

.....

.....

.....

๑.๗ ประโยชน์และการนำไปใช้

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครั้งที่ ๒๐

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 สอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒
 ระดับมัธยมศึกษา ม.ปลาย

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	หัวเรื่อง/ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
๒๐		สอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ศูนย์การเรียนนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีรัฐนิคม ดำเนินการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒	สนามสอบศูนย์การเรียนนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีรัฐนิคม ได้แก่ สนามสอบโรงเรียนศรีรัฐวิทยาคม	ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒	

บันทึกหลังการสอน

ครั้งที่ วันที่..... เดือน พ.ศ.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สภาพปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง.....

ข้อคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางจิราภรณ์ อุทัยศรี)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนคม

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

เอกสารอ้างอิง

สาระการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หนังสือเรียนวิชาทักษะการเรียนรู้ (ทร ๓๑๐๐๑)

หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย (พท ๓๑๐๐๑)

หนังสือเรียนวิชาเศรษฐกิจพอเพียง (ทช ๓๑๐๐๑)

หนังสือเรียนวิชาหลักไทย(พท๓๓๐๑๕)

หนังสือเรียนวิชาวิทยาศาสตร์(พว๓๒๐๑๑)

หนังสือเรียนวิชาทักษะการคิดตัดสินใจและแก้ปัญหา (ทร๐๓๐๑๑)

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางจิราภรณ์ อุทัยศรี

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอศรีรัตนนิคม

นางนภาพรณ ธรฤทธิ์

บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ

นายจักรพันธ์ นวลสุทธิ

ข้าราชการครู

คณะทำงาน

นายไพบูลย์ ศักดา

ครูอาสาสมัครฯ

นายธเนศ สุขสวัสดิ์

ครูอาสาสมัครฯ

นางสาวจุฑามาส ศุภลักษณ์

ครูอาสาสมัครฯ

นางสาวภูริชญา สุดสาย

ครูอาสาสมัครฯ

นางบุปผา ศิริรมา

ครู กศน.ตำบล

นายวงวิทย์ ศักดา

ครู กศน.ตำบล

นายพีระพงษ์ คำจันทร์

ครู กศน.ตำบล

นายชัยญาพัฒน์ ทิพรรัตน์

ครู กศน.ตำบล

นางอโณทัย คำจันทร์

ครู กศน.ตำบล

นายกฤษฎา ภิรอด

ครู กศน.ตำบล

นางสาวภิญญาดา ศรีศิริรินทร์

ครู กศน.ตำบล

นายธนสร รัชชะ

ครู กศน.ตำบล

เลขานุการ/ผู้เรียบเรียง/ผู้จัดทำรูปเล่ม

นายชัยญาพัฒน์ ทิพรรัตน์

ครู กศน.ตำบล